

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ

Μικρομεσαίες επιχειρήσεις στη Ζάκυνθο.

Προβλήματα με έμφαση στη χρηματοδότηση

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ ΤΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

Αριθμός Μητρώου 2002113

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Ζάκυνθος

Ιούνιος 2010

Πτυχιακή Εργασία υποβληθείσα στο
Τμήμα Χρηματοοικονομικής & Ελεγκτικής
της Σχολής Διοίκησης & Οικονομίας
του Ανώτατου Τεχνολογικού Ιδρύματος Καλαμάτας

Πίνακας περιεχομένων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	8
1.1.1 Κύκλος εργασιών	9
1.1.2 Ο αριθμός προσωπικού και οι μονάδες ετών εργασίας	11
1.2 ΚΛΑΔΟΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	11
1.2.1 <i>Μεταποίηση</i>	11
1.1.1.1 <i>Αυτόνομη επιχείρηση</i>	11
1.1.1.2 <i>Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις</i>	11
1.1.1.3 <i>Συνδεδεμένη επιχείρηση</i>	11
1.2.2 Χονδρεμπόριο	113
1.2.3 Λιανεμπόριο	124
1.2.4 Υπηρεσίες.....	124
1.3 ΟΙ ΜΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	124
1.4 ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΟΙ ΜΜΕ	17
1.4.1 Προβλήματα	17
1.4.2 Προκλήσεις και Ευκαιρίες	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	20
ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
2.1 Ο ΕΟΜΜΕΧ (ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΙΚΡΩΝ – ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ)	20
2.1.1 Συνοπτική παρουσίαση δραστηριοποίησης του ΕΟΜΜΕΧ για την ενίσχυση των ΜΜΕ.....	20

2.1.1.1 ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1984 – 1993.....	20
2.1.1.2 ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1994 – 2000.....	20
2.1.1.3 ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2001-2008.....	20
2.1.2 Προγράμματα και δράσεις περιόδου 2001-2008	21
2.1.2.1 Προγράμματα Ενίσχυσης Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ.....	21
2.1.2.2 Προγράμματα Ίδρυσης & Στήριξης Νέων Επιχειρήσεων από Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού.....	21
2.1.2.3 Πρόγραμμα «Ανάπτυξη γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας».....	21
2.1.2.4 Πολυάριθμα προγράμματα στο πλαίσιο των Κοινοτικών πρωτοβουλιών.....	21
2.1.2.5 Σχεδιασμός και Υλοποίηση πολυάριθμων προγραμμάτων Επιχειρηματικής και Επαγγελματικής Κατάρτισης.	21
2.1.2.6 Πρόγραμμα Αποζημιώσεων Επιχειρήσεων από θεομηνίες.....	21
2.1.3 Εθνικό Παρατηρητήριο για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις	22
2.1.4 Εθνικό Παρατηρητήριο - Άξονες Δράσης	23
2.1.5 Αποζημιώσεις επιχειρήσεων	23
2.2. ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΠΓΥΟΔΟΣΙΑΣ ΜΙΚΡΩΝ & ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε).....	24
2.2.1 Στόχοι.....	24
2.2.2 Θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο	24
2.2.3 Στρατηγικές κατευθύνσεις της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	27
ΑΝΑΓΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΜΕ	
3.1 Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	27
3.2 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	28
3.3 ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	29
3.3.1 Τραπεζικός Δανεισμός.....	29
3.3.1.1. Δάνεια για κεφάλαια κίνησης.....	29
3.3.1.2 Μακροπρόθεσμα δάνεια.....	29
3.3.1.2.1 Δάνεια για επαγγελματική στέγη.....	29
3.3.1.2.2 Δάνεια για αγορά πάγιου εξοπλισμού.....	29

3.3.2 Ταμείο Εγγυοδοτήσεων (ΤΕΜΠΙΜΕ ΑΕ)	30
3.3.2.1 Φιλοσοφία.....	30
3.3.2.2 Α' Φάση.....	31
3.3.2.2.1 Χαρακτηριστικά Α' Φάσης.....	31
3.3.2.2.2 Αποτίμηση Α' Φάσης.....	32
3.3.2.3 Β' Φάση.....	32
3.3.2.3.1 Διαδικασία για την υποβολή αιτήματος.....	33
3.3.3 Κεφάλαια Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Venture Capital)	34
3.3.3.1 Η λειτουργία του Venture Capital.....	34
3.3.4 Πρακτόρευση Απαιτήσεων (Factoring)	34
3.3.5 Ιδιώτες Επενδυτές (Business Angels)	35
3.3.6 Θερμοκοιτίδες Επιχειρήσεων (Business Incubators) & Τεχνολογικά Πάρκα (Technology Parks).....	35
3.3.7 Χρηματοδοτική Μίσθωση (Leasing)	37
3.3.8 Χρηματιστηριακή Αγορά	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο39

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΜΕ

4.1 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ Ν. 3299/2004 ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ39

4.1.1 Κατώτατα όρια προϋπολογισμού επενδύσεων	39
4.1.2 Κατηγορίες επενδυτικών σχεδίων.....	39
4.1.2.1 Κατηγορία 1	39
4.1.2.1.1 Επενδυτικά σχέδια στον δευτερογενή τομέα.....	39
4.1.2.1.2 Επενδυτικά σχέδια στον τομέα του τουρισμού.....	39
4.1.2.1.3 Επενδυτικά σχέδια στον τριτογενή τομέα.....	40
4.1.2.1.4 Ειδικά επενδυτικά σχέδια.....	41
4.1.2.2 Κατηγορία 2.....	42
4.1.2.2.1 Επενδυτικά σχέδια στον πρωτογενή τομέα.....	42
4.1.2.2.2 Επενδυτικά σχέδια στον δευτερογενή τομέα.....	43
4.1.2.2.3 Επενδυτικά σχέδια στον τομέα του τουρισμού.....	43
4.1.2.2.4 Επενδυτικά σχέδια στον τριτογενή τομέα.....	43
4.1.3 Ποσοστά ενίσχυσης ανά γεωγραφική ζώνη και κατηγορία ενίσχυσης	44

4.2 Ο ΝΕΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ	44
4.2.1 Τελευταίες εξελίξεις	44
4.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΜΕ	46
4.3.1 Πολιτική για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις	46
4.3.1.1 Αρχές.....	46
4.3.1.2 Μέτρα.....	47
4.3.1.3 Μέσα χρηματοδότησης.....	48
4.3.2 Πολιτική για την καινοτομία, έρευνα, ανάπτυξη και εφαρμογή τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών	49
4.3.2.1 Εργαλεία.....	49
4.3.2.2 Οφέλη.....	49
4.3.3 Πολιτική ανταγωνισμού	50
4.3.4 Πολιτική απασχόλησης.....	51
4.3.5 Περιβαλλοντική και ενεργειακή πολιτική	51
4.3.5.1 Στόχοι.....	52
4.3.5.2 Τα σημαντικότερα μέτρα.....	52
4.3.5.3 Η ενεργειακή πολιτική της Ε.Ε για τις ΜΜΕ.....	52
4.3.6 Διαρθρωτικά Ταμεία.....	53
4.3.6.1 Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).....	53
4.3.6.2 Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.....	53
4.4 ΔΡΑΣΕΙΣ & ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	54
4.4.1 Δράση για την ενίσχυση μικρών και πολύ μικρών Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης - Τουρισμού - Εμπορίου - Υπηρεσιών στο πλαίσιο των Π.Ε.Π. του ΕΣΠΑ 2007-2013.....	54
4.4.1.1 «Μεταποίηση».....	54
4.4.1.2 «Εμπόριο και παροχή Υπηρεσιών».....	55
4.4.1.3 «Τουρισμός».....	55
4.4.2 ΕΣΠΑ 2007-2013 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»	57
4.4.2.1 Πρόγραμμα «Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας Γυναικών».....	57
4.4.2.2 Πρόγραμμα «Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας Νέων».....	58
4.4.2.3 Πρόγραμμα «ΕΝΔΥΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΣΗ – ΝΕΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ».....	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο	59
ΟΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΖΑΚΥΝΘΟ	
5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	59
5.2 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	60
5.3 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ & ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	60
5.3.1 Δευτερογενής Τομέας.....	60
5.3.2 Τριτογενής Τομέας.....	60
5.3.3 Οι αριθμοί μιλούν για τις ΜΜΕ	60
5.3.4 Ξενοδοχειακές ΜΜΕ και τουριστικά καταλύματα ειδικότερα	66
5.3.4.1 <i>Η μορφή του τουριστικού προϊόντος των ΜΜΕ στη Ζάκυνθο και η επίδραση του στη χρηματοοικονομική τους ευρωστία</i>	70
5.3.4.2 <i>Στοιχεία αφίξεων</i>	71
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	74
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΕΙΑ	76

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις συμβάλλουν σημαντικά στη συνολική απασχόληση και το παραγόμενο προϊόν. Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ, οι ΜΜΕ συνεισφέρουν περισσότερο του 55% του ΑΕΠ και 65% της απασχόλησης στις χώρες υψηλού, κατά κεφαλήν, ΑΕΠ ενώ περισσότερο του 70% του ΑΕΠ και 95% της απασχόλησης στις χώρες χαμηλού, κατά κεφαλήν, ΑΕΠ.

Σε σχέση με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, οι ΜΜΕ παρουσιάζουν συγκριτικά πλεονεκτήματα σε ειδικά τμήματα της αγοράς ή σε εξειδικευμένα προϊόντα, είναι πιο ευέλικτες και ευπροσάρμοστες, προσεγγίζουν ευκολότερα τον πελάτη και ανταποκρίνονται πιο άμεσα και αποτελεσματικά στις ανάγκες του. Ωστόσο, σημαντικά είναι και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν στην ανάπτυξή τους, μεταξύ των οποίων, η περιορισμένη πρόσβαση στη χρηματοδότηση, οι νομοθετικές και διοικητικές επιβαρύνσεις, η περιορισμένη πρόσβαση στην τεχνολογία και καινοτομία και οι δυσκολίες πρόσβασης στη διεθνή αγορά και στην ανάπτυξη δικτύων και συνεργασιών. Παράλληλα, η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και ο τρόπος μέχρι σήμερα που εξελίσσεται κατέστησε πιο ευάλωτες τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν να αντιμετωπίσουν μια σειρά πρόσθετων ή/και εντεινόμενων προβλημάτων όπως η μειωμένη αγοραστική δύναμη των καταναλωτών, η μειωμένη ρευστότητα, το υψηλό κόστος δανεισμού και η μειωμένη ζήτηση των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών τους.

1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Σύμφωνα με την σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2003 (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_en.htm), ο ορισμός για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις είναι ο ακόλουθος:

Ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που στο εξής θα καλούνται «ΜΜΕ», ορίζονται οι επιχειρήσεις οι οποίες:

- Απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους,
- Έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. € ή έχουν ετήσιο συνολικό ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. €,
- Πληρούν το κριτήριο ανεξαρτησίας, δηλαδή δεν ανήκουν, κατά ποσοστό 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις, οι οποίες δεν ανταποκρίνονται στους ορισμούς της ΜΜΕ ή της μικρής επιχείρησης (ανάλογα με την περίπτωση).

Η προϋπόθεση για να αναγνωριστεί ως ΜΜΕ μία επιχείρηση είναι να τηρεί τα όρια αναφορικά με τον αριθμό του προσωπικού, είτε τα όρια του συνόλου του ισολογισμού, είτε εκείνα του κύκλου εργασιών.

Η διάκριση μεταξύ πολύ μικρών, μικρών και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων γίνεται ως ακολούθως (Πίνακας 1.1):

- ❑ Οι μεσαίες επιχειρήσεις διαθέτουν προσωπικό μεταξύ 50 και 249 ατόμων ΚΑΙ είτε κύκλος εργασιών ως 50 εκατ. ευρώ είτε σύνολο ισολογισμού ως 43 εκατ. ευρώ.
- ❑ Οι μικρές επιχειρήσεις διαθέτουν προσωπικό μεταξύ 10 και 49 ατόμων ΚΑΙ είτε κύκλος εργασιών ως 10 εκατ. ευρώ είτε σύνολο του ισολογισμού ως 10 εκατ. ευρώ.
- ❑ Οι πολύ μικρές διαθέτουν προσωπικό μικρότερο των 10 ατόμων ΚΑΙ είτε έως 2 εκατ. ευρώ κύκλο εργασιών είτε έως 2 εκατ. ευρώ σύνολο του ισολογισμού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1

Κατηγορίες Επιχειρήσεων	Αριθμός εργαζομένων (αμετάβλητος)	Κύκλος εργασιών	Συνολικός Ισολογισμός
Μεσαίες	< 250	< 50 εκατ. €	< 43 εκατ. €
Μικρές	< 50	< 10 εκατ. €	< 10 εκατ. €
Πολύ μικρές	< 10	< 2 εκατ. €	< 2 εκατ. €

1.1.1 Κύκλος εργασιών

Όσον αφορά τον υπολογισμό των ορίων του κύκλου εργασιών, ξεχωρίζουμε:

- ❑ Την αυτόνομη επιχείρηση με τα χρηματοοικονομικά στοιχεία και τον αριθμό του προσωπικού που βασίζονται αποκλειστικά στους λογαριασμούς της εν λόγω επιχείρησης.
- ❑ Την επιχείρηση η οποία διαθέτει συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, της οποίας τα όρια του κύκλου εργασιών είναι το αποτέλεσμα της άθροισης των δεδομένων της επιχείρησης και των δεδομένων των συνεργαζομένων εταιρειών.
- ❑ Την επιχείρηση που συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις και που προστίθεται στα δεδομένα της το 100% των δεδομένων των επιχειρήσεων με τις οποίες αυτή συνδέεται.

Συναρτήσει του τύπου σχέσης που οι επιχειρήσεις διατηρούν με άλλες επιχειρήσεις όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο, το δικαίωμα ψήφου ή το δικαίωμα άσκησης κυρίαρχης επιλογής, ο ορισμός των ΜΜΕ διακρίνει 3 τύπους επιχειρήσεων: αυτόνομη, με συνεργαζόμενες επιχειρήσεις και συνδεδεμένη με άλλες επιχειρήσεις.

1.1.1.1 Αυτόνομη επιχείρηση

Είναι η πλέον συχνή περίπτωση. Πρόκειται απλά για όλες τις επιχειρήσεις που δεν ανήκουν σε κανέναν από τους δύο άλλους τύπους επιχειρήσεων (συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες). Μία επιχείρηση είναι αυτόνομη αν:

- δεν διαθέτει συμμετοχή 25% ή περισσότερο σε άλλη επιχείρηση.
- δεν κατέχεται άμεσα κατά 25% ή περισσότερο από άλλη επιχείρηση ή δημόσιο οργανισμό ή από κοινού από περισσότερες επιχειρήσεις συνδεδεμένες μεταξύ τους ή από δημόσιους οργανισμούς, εκτός ορισμένων εξαιρέσεων.

- δεν συντάσσει παγιωμένους λογαριασμούς και δεν περιέχει τους λογαριασμούς μιας επιχείρησης η οποία συντάσσει παγιωμένους λογαριασμούς και δεν είναι κατά συνέπεια μια συνδεδεμένη επιχείρηση.

Μία επιχείρηση μπορεί να συνεχίσει να θεωρείται ως αυτόνομη εάν το όριο του 25 % καλυφθεί ή ξεπεραστεί, όταν πρόκειται για τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών (με την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν συνδέονται με την αιτούνη επιχείρηση):

- ✓ δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικού κινδύνου, ("business angels") που επενδύουν ίδια κεφάλαια σε επιχειρήσεις μη δια-πραγματοευόμενες στο χρηματιστήριο, εφόσον το σύνολο των καλουμένων "business angels" επενδύσεων στην ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνει το 1.250.000 €
- ✓ πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα χωρίς κερδοσκοπικό χαρακτήρα
- ✓ θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης
- ✓ αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό κάτω των 10 εκατ. ευρώ και αριθμούσες κάτω των 5.000 κατοίκων.

1.1.1.2 Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις

Αυτός ο τύπος καθορίζει την κατάσταση επιχειρήσεων οι οποίες δημιουργούν σημαντικές χρηματοοικονομικές εταιρικές σχέσεις με άλλες επιχειρήσεις, χωρίς η μία να μπορεί να ασκεί άμεσο ή έμμεσο ουσιαστικό έλεγχο στην άλλη. Συνεταιρισμένες είναι οι επιχειρήσεις οι οποίες δεν είναι αυτόνομες αλλά ούτε συνδέονται μεταξύ τους. Μια επιχείρηση είναι «συνεργαζόμενη» με μία άλλη επιχείρηση όταν:

- κατέχει συμμετοχή μεταξύ 25% και κάτω του 50% σε αυτήν.
- αυτή η άλλη επιχείρηση έχει συμμετοχή μεταξύ 25% και κάτω του 50% στην αιτούσα επιχείρηση.
- η αιτούσα επιχείρηση δεν καταρτίζει παγιωμένους λογαριασμούς στους οποίους να περιλαμβάνεται η εν λόγω άλλη επιχείρηση και δεν περιλαμβάνεται μέσω παγίωσης στους λογαριασμούς εκείνης ή μιας επιχείρησης που συνδέονται με αυτήν.

1.1.1.3 Συνδεδεμένη επιχείρηση

Αυτός ο τύπος αντιστοιχεί στην οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων οι οποίες αποτελούν μέρος μιας ομάδας, μέσω του άμεσου ή εμμέσου ελέγχου της πλειοψηφίας του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου (συμπεριλαμβανομένων και μέσω των συμφωνιών ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, μέσω μετόχων φυσικών προσώπων), ή μέσω της εξουσίας άσκησης κυρίαρχης επιρροής σε μια επιχείρηση. Πρόκειται λοιπόν για σπανιότερες περιπτώσεις που διακρίνονται γενικά κατά τρόπο ιδιαίτερα σαφή από τους δύο προηγούμενους τύπους. Στο πλαίσιο της μέριμνας αποφυγής δυσχερειών ερμηνείας από μέρους των επιχειρήσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσδιόρισε αυτό τον τύπο επιχειρήσεων συμπεριλαμβάνοντας, όταν αυτές προσαρμόζονται στο αντικείμενο του ορισμού, τις προϋποθέσεις που δίνονται από το πρώτο άρθρο της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί των παγιωμένων λογαριασμών, το οποίο εφαρμόζεται από πολλών ετών. Μία επιχείρηση γνωρίζει λοιπόν κατά γενικό κανόνα κατά τρόπο άμεσο ότι οφείλει,

δυνάμει την εν λόγω οδηγία να καταρτίσει παγιωμένους λογαριασμούς ή ότι περιλαμβάνεται μέσω παγίωσης στους λογαριασμούς μιας επιχείρησης η οποία οφείλει να καταρτίζει τέτοιους ενοποιημένους λογαριασμούς.

1.1.2 Ο αριθμός προσωπικού και οι μονάδες ετών εργασίας

Ο αριθμός προσωπικού μιας επιχείρησης αντιστοιχεί στον αριθμό των ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ). Αυτός λαμβάνει υπόψη:

- τους μισθωτούς της εξεταζόμενης επιχείρησης
- τα πρόσωπα που εργάζονται σ' αυτή την επιχείρηση, που έχουν σχέση εξάρτησης από αυτή και εξομοιώνονται προς μισθωτούς ενώπιον του εθνικού δικαίου
- τους ιδιοκτήτες της επιχείρησης
- τους συνεταίρους που ασκούν τακτική δραστηριότητα στην επιχείρηση και επωφελούνται των οικονομικών πλεονεκτημάτων από μέρους της επιχείρησης
- Οι μαθητευόμενοι ή σπουδαστές σε επαγγελματική κατάρτιση που επωφελούνται σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής επιμόρφωσης δεν υπολογίζονται στον αριθμό των απασχολούμενων προσώπων

Μία ΕΜΕ αντιστοιχεί σε ένα άτομο που εργάστηκε στην επιχείρηση, ή για λογαριασμό της επιχείρησης, με καθεστώς πλήρους απασχόλησης, κατά τη διάρκεια ολόκληρου του εξεταζόμενου έτους. Ο αριθμός προσωπικού υπολογίζεται σε ΕΜΕ. Η εργασία των προσώπων που δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ή που εργάστηκαν με καθεστώς μερικής απασχόλησης, που εργάστηκε εποχιακά, υπολογίζεται ως κλάσματα ΕΜΕ. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή γονικών αδειών δεν υπολογίζεται.

1.2 ΚΛΑΔΟΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Οι ΜΜΕ διαχωρίζονται σε διάφορες κατηγορίες επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, οι οποίες είναι οι εξής:

1.2.1 Μεταποίηση

Στη μεταποίηση (βιοτεχνία και μικρή βιομηχανία) γίνεται μετατροπή πρώτων υλών και προϊόντων. Τα προϊόντα αυτά μπορεί να πωληθούν ακολούθως σε μια άλλη μεταποιητική επιχείρηση, όπου θα χρησιμοποιηθούν σαν πρώτες ύλες ή σαν πρώτη ύλη για περαιτέρω δημιουργία άλλου προϊόντος. Εξάλλου, τα προϊόντα αυτά μπορούν, επίσης, να πωληθούν χωρίς καμία περαιτέρω επεξεργασία ή αλλαγή σε χονδρεμπόρους, λιανέμπορους ή ακόμη κατευθείαν και στους καταναλωτές.

1.2.2 Χονδρεμπόριο

Οι χονδρέμποροι είναι μεσάζοντες μεταξύ μεταποιητικών επιχειρήσεων και λιανοπωλητών που αγοράζουν προϊόντα από τις μεταποιητικές επιχειρήσεις, τα αποθηκεύουν και μετά τα πουλούν είτε σε λιανοπωλητές, είτε κατευθείαν στους καταναλωτές. Τα προϊόντα μέσα από τη σειρά αυτή των μεταπωλήσεων αποκτούν αξία τόπου και χρόνου λόγω της μεταφοράς στον τόπο που είναι αναγκαία,

παραδόσεως στον χρήστη, εκεί που το χρειάζεται στο χρόνο που το χρειάζεται και ακόμη μέσω πιστωτικών διευκολύνσεων προς τους χρήστες.

1.2.3 Λιανεμπόριο

Οι λιανεμπορικές επιχειρήσεις αγοράζουν προϊόντα είτε από χονδρεμπορικές, είτε από μεταποιητικές επιχειρήσεις και τα μεταπωλούν σε καταναλωτές. Επίσης οι λιανεμπορικές επιχειρήσεις προσθέτουν αξία στο προϊόν καθώς προσφέρουν υπηρεσίες στους καταναλωτές, όπως προσωπική φροντίδα, ευρεία ποικιλία ομοειδών και ανταγωνιστικών μεταξύ τους προϊόντων για την ικανοποίηση διαφόρων αναγκών ή ακόμη και πιστωτικές διευκολύνσεις.

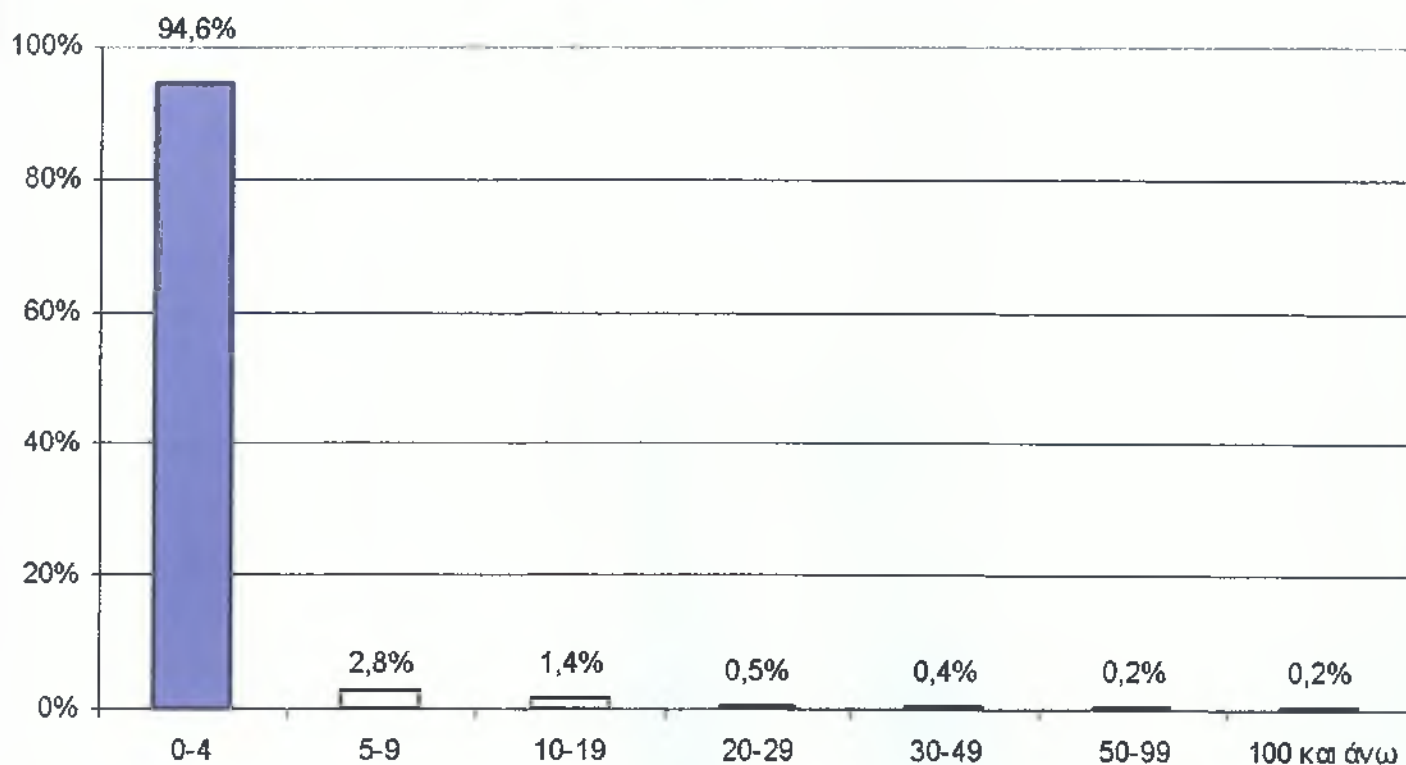
1.2.4 Υπηρεσίες

Οι επιχειρήσεις υπηρεσιών δεν ασχολούνται με κάποιο συγκεκριμένο προϊόν, αλλά πουλούν προσωπικές και επαγγελματικές δεξιότητες σε μεταποιητικές επιχειρήσεις, χονδρεμπορικές και λιανεμπορικές όπως επίσης και στους καταναλωτές.

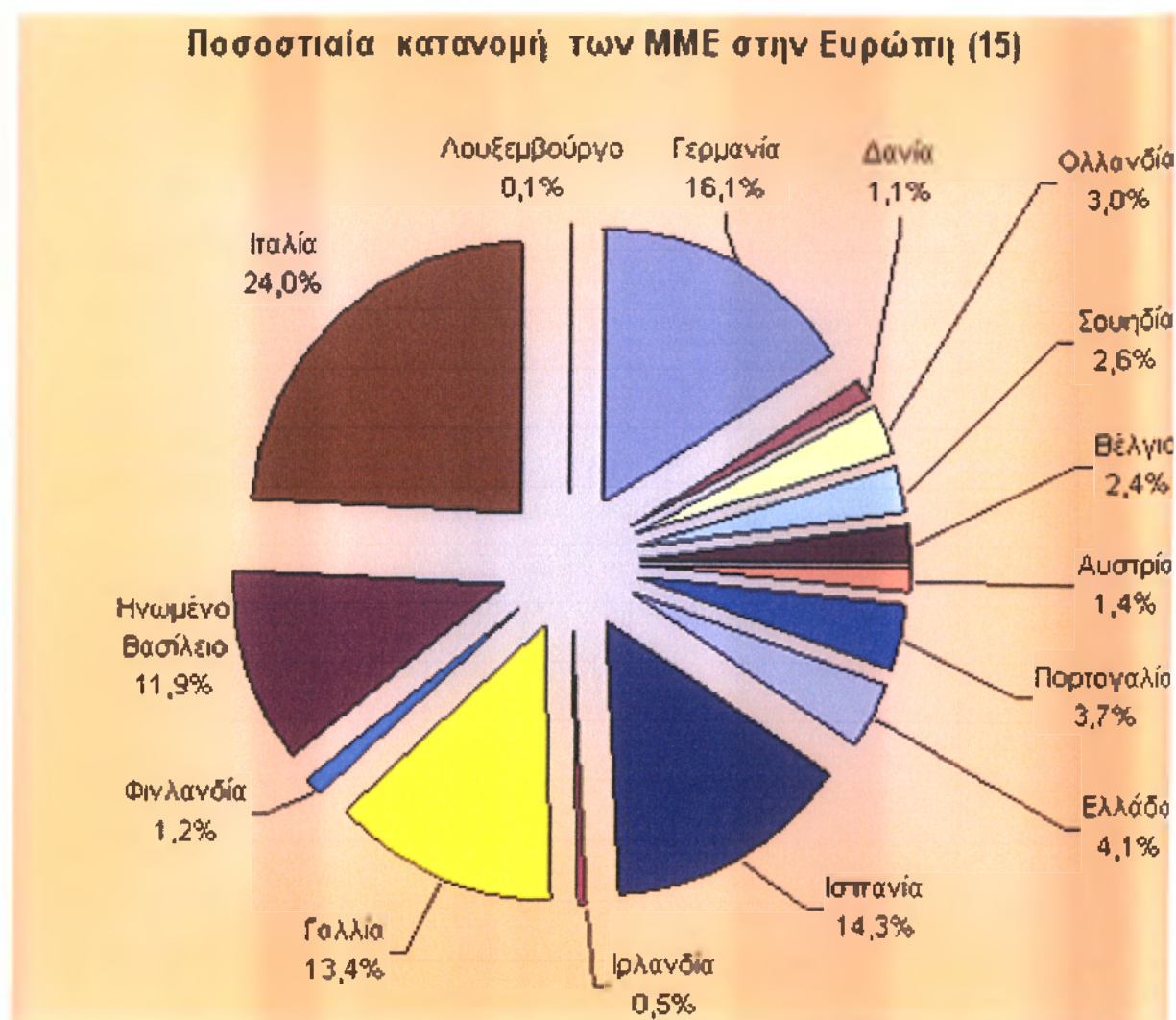
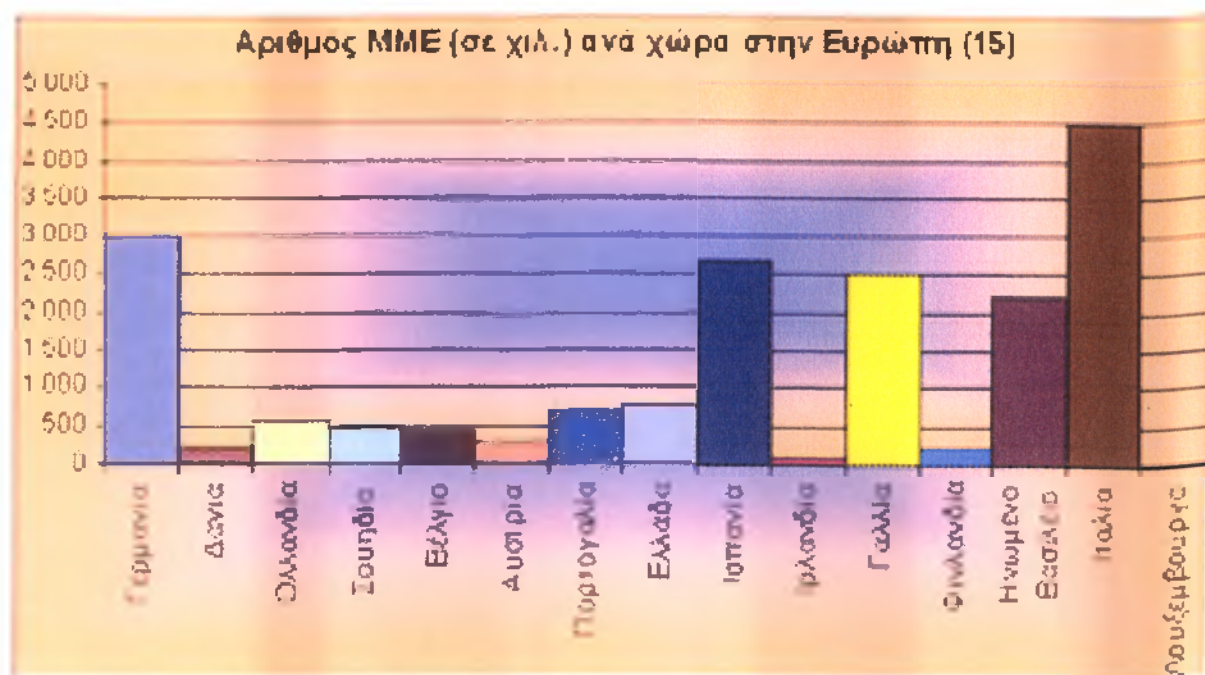
1.3 ΟΙ ΜΜΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις εξακολουθούν να συνθέτουν, κατ' εξοχήν, τον ελληνικό επιχειρηματικό χάρτη.

Διάγραμμα 1.1: Αριθμός Επιχειρήσεων ανά αριθμό απασχολούμενων

Διάγραμμα 1.2

Πίνακας 1.2

Εύρος αριθμού απασχολούμενων	Αριθμός Επιχειρήσεων	Ποσοστό επί συνόλου (%)	Μεταβολή 2004/2003 (%)
0-4	853,706	94,60%	-1,40%
5-9	25,331	2,80%	33,60%
10-19	12,558	1,40%	39,10%
20-29	4,096	0,50%	51,30%
30-49	3,199	0,40%	18,10%
50-99	1,994	0,20%	10,50%
100 και άνω	1,747	0,20%	-3,20%
Σύνολο:	902,631	100%	1,04%

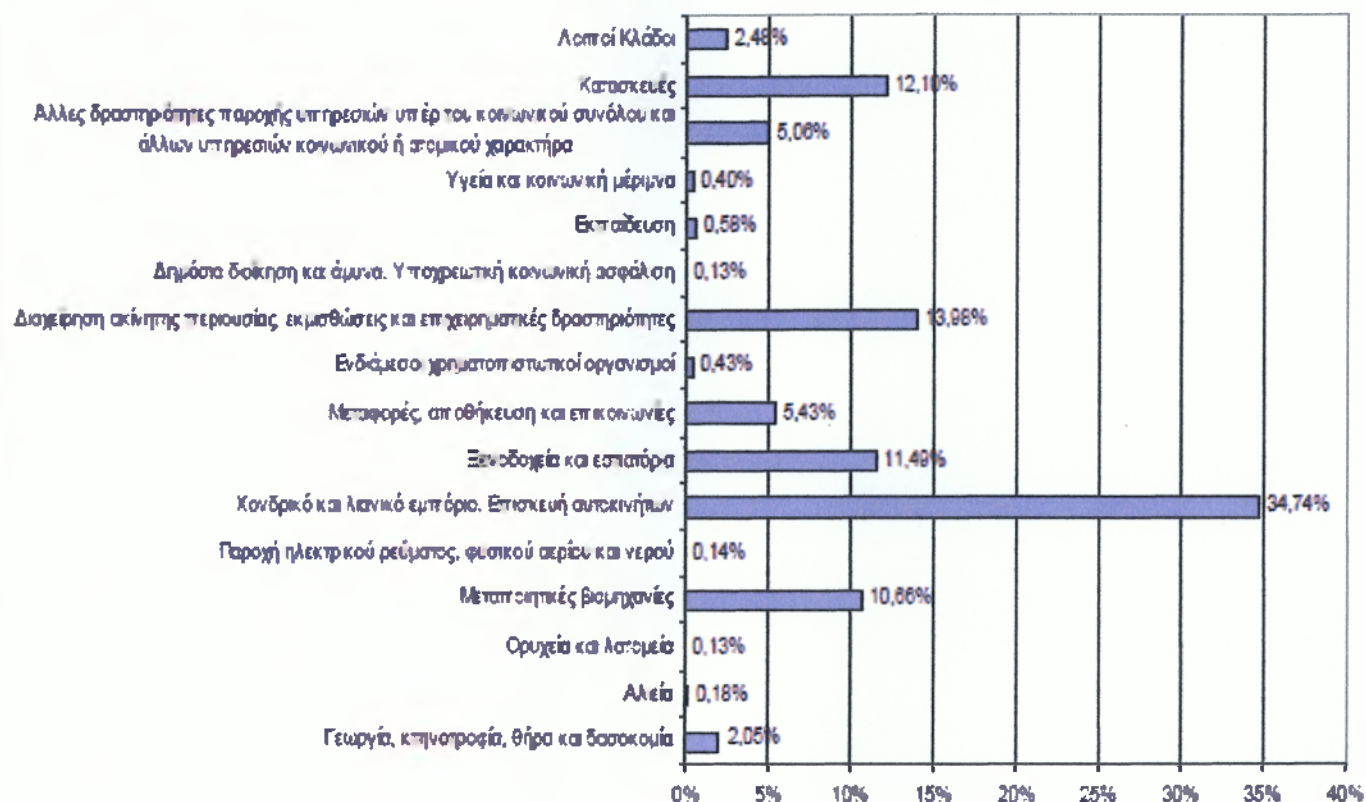
Σύμφωνα με τα δημοσιευμένα στατιστικά στοιχεία της ΕΣΥΕ(Πηγή: ΕΣΥΕ – Μητρώο επιχειρήσεων 2004), επί συνόλου 902.631 επιχειρήσεων, 875.706 απασχολούν από 0 έως 4 εργαζόμενους (ποσοστό 94,6%) και 25.331 από 5-9 εργαζόμενους (ποσοστό 2,8%) (Διάγραμμα 1.1).

Επίσης, από τη σύγκριση των στατιστικών δεδομένων, διαπιστώνουμε μείωση του αριθμού των επιχειρήσεων που απασχολούν έως 4 εργαζόμενους και, αντίστοιχα, σημαντική αύξηση των επιχειρήσεων που απασχολούν από 5 έως 9 και από 10-19 εργαζόμενους. (Πίνακας 1.2)

Το μέσο μέγεθος απασχόλησης των επιχειρήσεων στην Ελλάδα είναι δύο εργαζόμενοι, το μικρότερο σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε όπου συνολικά το μέσο μέγεθος απασχόλησης των επιχειρήσεων είναι έξι άτομα) ενώ σύμφωνα με διάφορες έρευνες διαπιστώνεται ότι το 80% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα έχουν την μορφή οικογενειακής επιχείρησης.

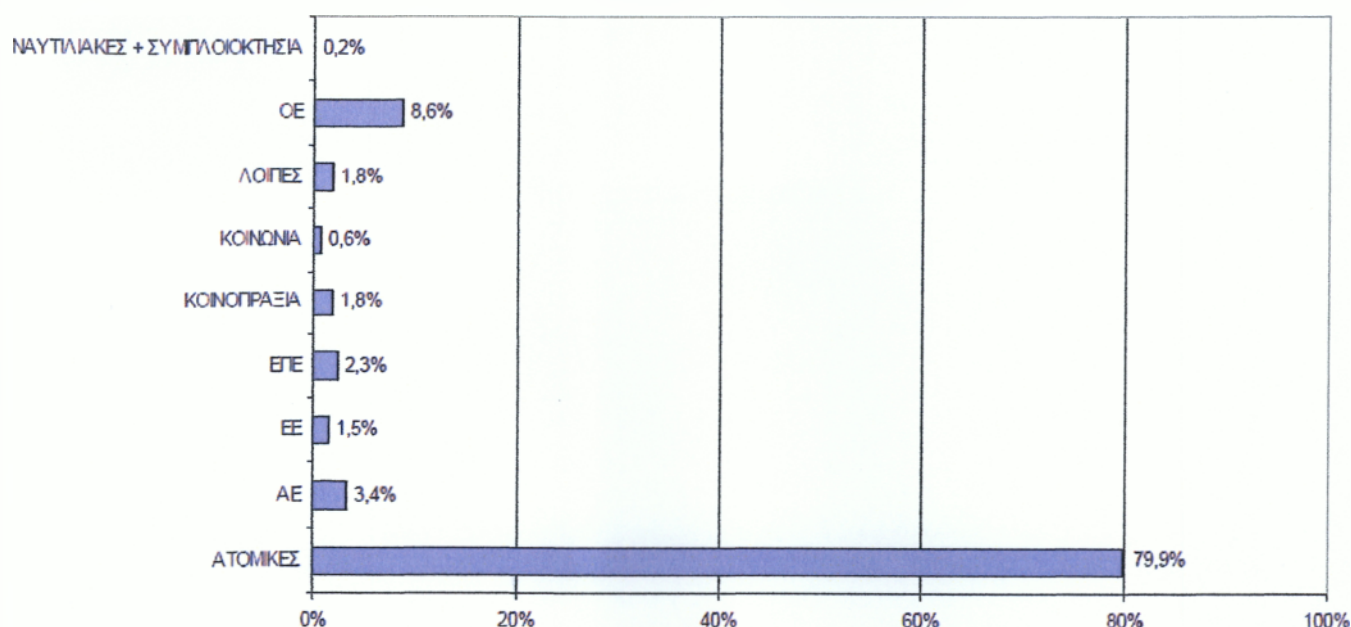
Σχετικά με την ποσοστιαία κατανομή τομέων και κλάδων επιχειρηματικής δραστηριότητας, το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων (35%) κατατάσσεται στον εμπορικό τομέα (χονδρικό και λιανικό εμπόριο), το 10,6% δραστηριοποιείται στη Βιομηχανία, το 11,5% στον Τουρισμό, ενώ μόλις το 2,2% των επιχειρήσεων ασχολείται με τον Πρωτογενή Τομέα της οικονομίας (Γεωργία – Αλιεία). (Διάγραμμα 1.3)

Διάγραμμα 1.3: Κατανομή αριθμού επιχειρήσεων κατά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας

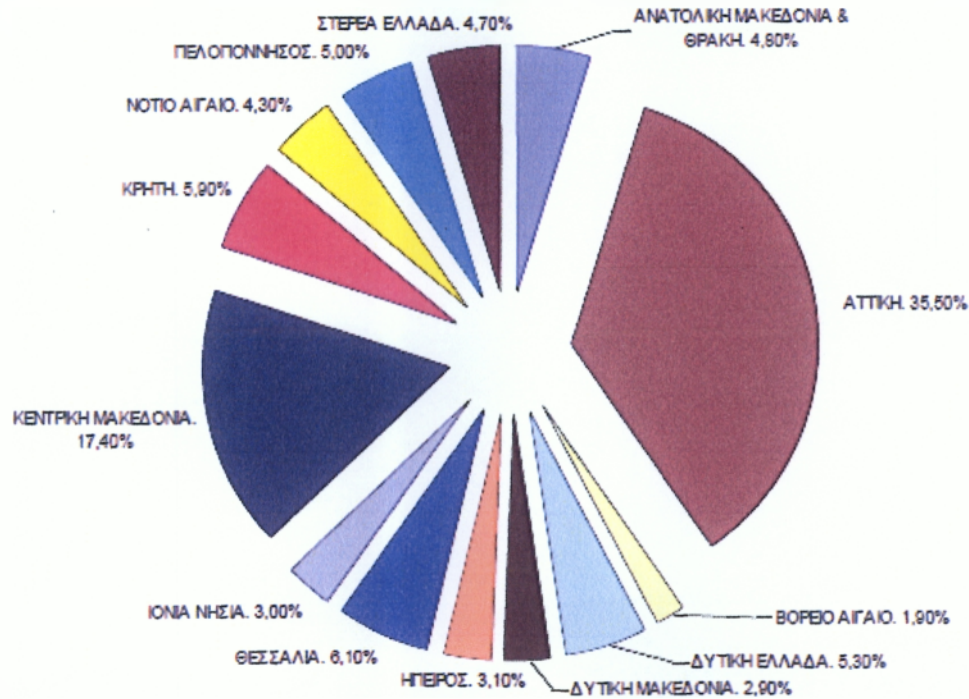
Ως προς τη νομική τους μορφή, το 80% περίπου των ελληνικών επιχειρήσεων λειτουργούν ως προσωπικές εταιρείες, το 8,6% ως ομόρρυθμες ενώ μόλις το 5,7% είναι Α.Ε. και Ε.Π.Ε (Διάγραμμα 1.4)

Διάγραμμα 1.4: Κατανομή επιχειρήσεων κατά τάξη μεγέθους απασχόλησης

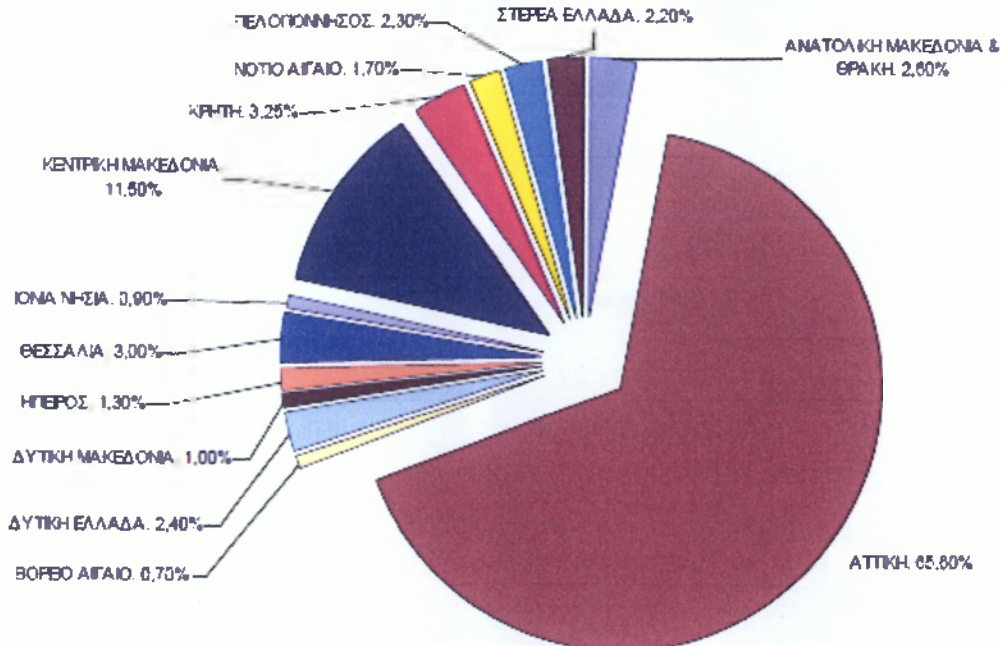

Οι ελληνικές επιχειρήσεις είναι άνισα κατανεμημένες στα μεγάλα αστικά κέντρα. Το 35% είναι εγκαταστημένες στην Αττική, όπου και πραγματοποιείται το 65,6% του συνολικού τζίρου. Αντίστοιχα, στην Κεντρική Μακεδονία είναι εγκατεστημένες το 17,4% του αριθμού των επιχειρήσεων και πραγματοποιούν το 11,5% του συνολικού τζίρου (Διαγράμματα 1.5 και 1.6)

Διάγραμμα 1.5: Αριθμός επιχειρήσεων κατά περιφέρεια

Διάγραμμα 1.6: Κύκλος εργασιών επιχειρήσεων κατά περιφέρεια

1.4 ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΟΙ ΜΜΕ

1.4.1 Προβλήματα

Η διεθνής οικονομική συγκυρία ήρθε να προσθέσει ή και να εντείνει τα υφιστάμενα προβλήματα στον ευαίσθητο χώρο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, πολλές από τις οποίες είναι πιθανό να αντιμετωπίσουν το φάσμα της μείωσης της δραστηριότητας τους με ολέθριες, εν πολλοίς, συνέπειες για το σύνολο της οικονομίας και της κοινωνίας. Τα σημαντικότερα των προβλημάτων, έτσι όπως αυτά διαγράφονται στην παρούσα ρευστή οικονομική κατάσταση είναι :

- Το αυξημένο κόστος δανεισμού
Η έκρηξη της διεθνούς οικονομικής κρίσης, αύξησε σημαντικά τα επιτόκια δανεισμού των επιχειρήσεων. Σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις, η οικονομική στασιμότητα θα εντείνει το πρόβλημα της πρόσβασης των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση, καθώς οι τράπεζες πλέον εφαρμόζουν αυστηρότερα και επιτακτικότερα κριτήρια χορηγήσεων. Σύμφωνα με την Ετήσια επισκόπηση της Ελληνικής Επιχειρηματικότητας που διεξάγει η Hellastat που στηρίζεται στην επεξεργασία των δεδομένων περισσότερων από 30.000 επιχειρήσεων για την περίοδο 2004-2007, σε όλο το εύρος των κλάδων και περιφερειών δραστηριότητας με μεγέθους επιχειρήσεων διαπιστώνεται ως σημαντικότερο εύρημα το γεγονός ότι οι βραχυπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις των μικρότερων επιχειρήσεων δεν είναι απλά πολύ υψηλότερες της μέσης τιμής στην οικονομία, αλλά ακολουθούν και έντονα ανοδική τάση. Η έρευνα επισημαίνει ότι η αρνητική αυτή τάση στο πλαίσιο των δυσμενών τρεχουσών οικονομικών συνθηκών και με τη χαμηλότερη και επιδεινούμενη ικανότητα εξυπηρέτησης των χρηματοοικονομικών εξόδων διαμορφώνουν συνθήκες ασφυξίας για το ευαίσθητο αυτό τμήμα της ελληνικής οικονομίας.
- Η μείωση της συνολικής κατανάλωσης και της αγοραστικής δύναμης.
Η παρατηρούμενη μειωμένη αγοραστική δύναμη των καταναλωτών θεωρείται ως ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η περαιτέρω μείωση της αγοραστικής δύναμης οφειλόμενη στη διεθνή κρίση θα οδηγήσει πολλές επιχειρήσεις στη λήψη δραστικών μέτρων.
- Η μείωση της ζήτησης από το εξωτερικό.
Αρκετές χώρες και μάλιστα εμπορικοί εταίροι της Ελλάδας, δοκιμάστηκαν σοβαρά από τη διεθνή οικονομική κρίση και προέβησαν στη λήψη έκτακτων μέτρων αντιμετώπισης. Στην περιοχή των Βαλκανίων και της Κεντρικής & Ανατολικής Ευρώπης έχουν επενδύσει σημαντικά επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων εξαρτώμενων από την οικοδομική δραστηριότητα, κλάδων (π.χ. αλουμίνιο, οικοδομικά υλικά, πλαστικά) και επαγγελματιών.
- Οι επιπτώσεις σε σημαντικούς οικονομικούς κλάδους.
Αν και η ένταση των επιπτώσεων της κρίσης διαφέρει σε διαφορετικούς κλάδους οικονομικής Δραστηριότητας, όσο πιο καίριος είναι ο κλάδος που πλήγεται για την εθνική οικονομία τόσο μεγαλύτερες θα είναι οι παράπλευρες απώλειες σε «περιφερειακούς» κλάδους. Επί παραδείγματι, η πτώση της

οικοδομικής δραστηριότητας αναμένεται να έχει αρνητικές επιπτώσεις σε μια σειρά άλλων κλάδων.

- Οι Σημειούμενες καθυστερήσεις έναρξης έργων και δράσεων σε όφελος των ΜΜΕ.

Η καθυστέρηση υλοποίησης αναπτυξιακών έργων του Δημοσίου (π.χ ΕΣΠΑ 2007-2013, Νέος αναπτυξιακός) καθυστερούν την ένταξη των ΜΜΕ σε προγράμματα εκσυγχρονισμού και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητάς τους.

Τα παραπάνω προβλήματα έρχονται να προστεθούν σε μια σειρά διαρθρωτικών αδυναμιών που αντιμετωπίζουν ενδογενώς και εξωγενώς οι ΜΜΕ, όπως : το ρυθμιστικό/κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας, η δυσκολία πρόσβασης στις διεθνείς αγορές, η έλλειψη επιχειρηματικών ευκαιριών, οι δυσκολίες πρόσβασης στην επιχειρηματική πληροφόρηση και συμβουλευτική υποστήριξη, οι δυσκολίες πρόσβασης σε χρηματοδότηση, η έλλειψη οργανωτικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων και η δυσχέρεια εξασφάλισης ανθρώπινου δυναμικού με αυξημένες δεξιότητες και ικανότητες.

1.4.2 Προκλήσεις και Ευκαιρίες

Η ένταση και η έκταση της διεθνούς οικονομικής κρίσης που ξεκίνησε το 2008 και οι διαμορφούμενες οικονομικές συνθήκες τείνουν να διαφοροποιήσουν τις προτεραιότητες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες προτάσσουν την επιβίωσή τους. Το μικρό και πολύ μικρό μέγεθος της ελληνικής επιχείρησης δεν αποτελεί κατ' ανάγκη μειονέκτημα δεδομένου ότι προσδίδει ευελιξία και προσαρμοστικότητα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες και μεγαλύτερη εγγύτητα στις ανάγκες του πελάτη. Οι προκλήσεις και ευκαιρίες που παρουσιάζονται στο μεσοπρόθεσμο μέλλον σηματοδοτούν και τις προσαρμογές που πρέπει να αφομοιώσουν οι ΜΜΕ προκειμένου να είναι βιώσιμες και να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους.

Η διέξοδος από την κρίση πρέπει να αναζητηθεί μέσα από προσαρμογές ή/και επιλογές οι οποίες θα αξιοποιούν:

- Τη χρήση των μέτρων που λαμβάνει η Πολιτεία για την αντιμετώπιση της κρίσης και τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
Η ελληνική Πολιτεία, στα πλαίσια της συντονισμένης ευρωπαϊκής πολιτικής για την αντιμετώπιση της κρίσης, έχει εξαγγείλει πακέτο έκτακτων μέτρων. Οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι ενήμερες των εξελίξεων και να επιδιώξουν να αξιοποιήσουν στο έπακρο τα μέτρα που θα εφαρμοσθούν.
- Τον προσανατολισμό στις διεθνείς αγορές.
Η μειωμένη αγοραστική δύναμη των ελλήνων καταναλωτών και το μικρό μέγεθος της ελληνικής αγοράς μπορούν εν μέρει να αντισταθμιστούν από την προώθηση των ελληνικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές. Σήμερα, όλο και περισσότερο, οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν τη συμμετοχή τους στις διεθνείς αγορές ως σημαντικό στοιχείο για την επιβίωσή τους, τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και τη μεγέθυνσή τους.
- Τη συνεχή προσαρμογή και εφαρμογή μεθόδων και κανόνων των νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).

Η επιδιωκόμενη μείωση του κόστους λειτουργίας στο πνεύμα των τρεχουσών οικονομικών συνθηκών σε συνδυασμό με την αύξηση της αποτελεσματικότητας των επιχειρήσεων μπορεί να εξυπηρετηθεί μέσω της συνεχούς ενσωμάτωσης των Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών. Οι επιχειρήσεις πρέπει να ενημερώνονται διαρκώς για τις τρέχουσες τεχνολογικές εξελίξεις, να αναβαθμίζουν τα συστήματά τους και επωφελούνται στο μέγιστο από τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών.

- Την Έρευνα και Καινοτομία.
Οι επιχειρήσεις μπορούν να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό και να δημιουργήσουν επιχειρηματικές ευκαιρίες επενδύοντας στην Έρευνα, στην Τεχνολογική Ανάπτυξη και στην Καινοτομία, παράγοντας νέα προϊόντα/υπηρεσίες είτε διαφοροποιώντας τα υφιστάμενα.
- Τα χρηματοδοτικά προγράμματα του ΕΣΠΑ 2007-2013.
Το β' εξάμηνο του 2010 αναμένεται η επιτάχυνση της υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2007-2013 και μέσω αυτού μεγάλου αριθμού προγραμμάτων ενίσχυσης των ΜΜΕ. Οι επιχειρήσεις, εκτός από τις δράσεις δημοσιότητας της Πολιτείας για τις προκηρύξεις των προγραμμάτων, πρέπει να έρχονται σε τακτική επαφή με τους φορείς επιχειρηματικής στήριξης ώστε να ενημερώνονται τακτικά για τα τρέχοντα προγράμματα χρηματοδότησης και τις ευκαιρίες που παρουσιάζουν.
- Τη διαμόρφωση σύγχρονης επιχειρηματικής κουλτούρας.
Η οικονομική κρίση έχει κάνει πιο επιτακτική εκ μέρους των επιχειρήσεων την ανάγκη καλλιέργειας νέας επιχειρηματικής κουλτούρας και την υιοθέτηση ενός νέου μοντέλου βιώσιμης ανάπτυξης. Το νέο μοντέλο θα πρέπει να ενσωματώνει απαιτήσεις για ποιότητα, εξωστρέφεια, ανάπτυξη συνεργασιών-δικτύωσης, κοινωνική ευθύνη, ενσωμάτωση νέας Γνώσης κα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

2.1 Ο ΕΟΜΜΕΧ (ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΙΚΡΩΝ – ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ)

Ιδρύθηκε το έτος 1977 ως Ν.Π.Ι.Δ. με το Ν.707/1977, με την ενοποίηση του Εθνικού Οργανισμού Ελληνικής Χειροτεχνίας (ΕΟΕΧ) και του Κέντρου Βιοτεχνικής Ανάπτυξης (ΚΕΒΑ), με σκοπό την προαγωγή και προώθηση της Ελληνικής Βιοτεχνίας & Χειροτεχνίας με κάθε πρόσφορο τρόπο, στα πλαίσια της εκάστοτε ασκούμενης Κυβερνητικής Πολιτικής. Από το 1997 (Π.Δ. 159/96, που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή του Ν. 2414/96) έως σήμερα ο ΕΟΜΜΕΧ λειτουργεί ως Ανώνυμη Εταιρία κοινωφελούς χαρακτήρα, με μοναδικό μέτοχο το Υπουργείο Ανάπτυξης, λειτουργώντας για χάρη του Δημοσίου συμφέροντος με βάση τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας.

Ο ΕΟΜΜΕΧ όλα αυτά τα χρόνια εξυπηρέτησε περισσότερες από 200.000 ΜΜΕ, με έργα προϋπολογισμού περίπου 2 δις € σε όλη την Ελλάδα.

2.1.1 Συνοπτική παρουσίαση δραστηριοποίησης του ΕΟΜΜΕΧ για την ενίσχυση των ΜΜΕ

2.1.1.1 ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1984 – 1993

Ο ΕΟΜΜΕΧ ασχολείται κυρίως με την ενίσχυση περισσότερων από 10.000 Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, εφαρμόζοντας:

- Τον Αναπτυξιακό Νόμο 1262/82
- Τον Αναπτυξιακό Νόμο 1892/90
- Συμμετέχει στο ΠΟΜΠ (1984-1986)
- Και στη συνέχεια στα ΜΟΠ (1986-1993)

Επιπλέον εφαρμόζει τα προγράμματα:

- VALOREN (Εξοικονόμηση ενέργειας στις ΜΜΕ),
- SPRINT (Στρατηγικό πρόγραμμα για την καινοτομία),
- MINT (Εκπόνηση Τεχνοδιαγνώσεων στις ΜΜΕ),
- PRISMA (Εφαρμογή της Πληροφορικής στους Δημόσιους Διαγωνισμούς για τις ΜΜΕ), κλπ.

2.1.1.2 ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1994 – 2000

Ο Οργανισμός συμμετέχει στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας (ΕΠΒ) με δράσεις που αφορούν την ενίσχυση νέων επιχειρηματιών Υπεργολαβίας, Επιμελητηρίων και Φορέων των ΜΜΕ κλπ.

Ενώ παράλληλα, υλοποιεί και άλλα Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως:

- ADAPT (Προσαρμοστικότητα μικρών επιχειρήσεων στις νέες τεχνολογίες),
- CRAFT (Εθνικό Σημείο Επαφής για τις ΜΜΕ στα 3ο – 6ο Πρόγραμμα Πλαίσιο Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης),
- HORIZON (Επιχειρηματικότητα ΑΜΕΑ και παλιννοστούντων),
- NOW (Γυναικεία επιχειρηματικότητα),
- YOUTHSTART (Επιχειρηματικότητα νέων),
- INTERREG (Διασυνοριακή συνεργασία επιχειρήσεων),
- IBEX (Διεθνής έκθεση αγοραστών),
- BENCHMARKING (Μέθοδος συγκριτικής αξιολόγησης) κ.λ.π.

2.1.1.3 ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2001-2008

Ο ΕΟΜΜΕΧ έχει υλοποιήσει ή υλοποιεί προγράμματα στα πλαίσια του Γ' ΚΠΣ:

- Από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας (ΕΠΑΝ),
- Από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚτΠ),
- Από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόλησης, τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες
- Καθώς και πλήθος άλλων προγραμμάτων της Ε.Ε.

2.1.2 Προγράμματα και δράσεις περιόδου 2001-2008

2.1.2.1 Προγράμματα Ενίσχυσης Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, όπως:

- «Ενίσχυση Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων Εμπορίου»
- «Κατάρτιση Επιχειρηματιών και Εργαζομένων σε Μικρές και Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις του Εμπορικού Τομέα, για την αύξηση της Ανταγωνιστικότητάς τους»
- «Βιομηχανική Υπεργολαβία»
- «Δικτυωθείτε» (Καλή Πρακτική στο πλαίσιο των στόχων της Λισσαβόνας από την Κοινωνία της Πληροφορίας)
- «Ενίσχυση επαρχιακού τύπου»

2.1.2.2 Προγράμματα Ίδρυσης & Στήριξης Νέων Επιχειρήσεων από Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού, όπως:

- «Ενίσχυση Νεανικής Επιχειρηματικότητας»
- «Ενίσχυση Γυναικείας Επιχειρηματικότητας»
- «Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας Ατόμων με Αναπηρίες»
- «Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας Γονέων με τρία τέκνα και άνω»
- «Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας ΡΟΜ»

2.1.2.3 Πρόγραμμα «Ανάπτυξη γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας»

Στόχος της δράσης είναι η παροχή υποστήριξης για την ανάπτυξη υφιστάμενων επιχειρήσεων γυναικών επιχειρηματιών, καθώς και η διατήρηση και ενίσχυση του ποσοστού απασχόλησης στις γυναικείες επιχειρήσεις.

2.1.2.4 Πολυάριθμα προγράμματα στο πλαίσιο των Κοινοτικών πρωτοβουλιών:

- EQUAL (Πρόγραμμα προώθησης ίσων ευκαιριών),
- INTERREG (Διασυνοριακή συνεργασία επιχειρήσεων),
- Άρθρο 6 (Διαχείριση των αλλαγών στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις),
- LEONARDO (Δημιουργία εκπαιδευτικού πακέτου για την προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ),
- CRAFT (Εθνικό Σημείο Επαφής για τις ΜΜΕ στα 3ο – 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης),
- 6ο & 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης,
- ΕΚΠΕ (Ευρωπαϊκό Κέντρο Πληροφόρησης Επιχειρήσεων) κ.α.

2.1.2.5 Σχεδιασμός και Υλοποίηση πολυάριθμων προγραμμάτων Επιχειρηματικής και Επαγγελματικής Κατάρτισης.

2.1.2.6 Πρόγραμμα Αποζημιώσεων Επιχειρήσεων από Θεομηνίες

Πλήθος Επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από θεομηνίες, αποζημιώθηκαν και αποζημιώνονται μέσω του συγκεκριμένου προγράμματος.

2.1.3 Εθνικό Παρατηρητήριο για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Το Εθνικό Παρατηρητήριο για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» 2000-2006 (Ε.Π.ΑΝ), Μέτρο 1.4, Δράση 1.4.2 και αποτελεί μηχανισμό της Πολιτείας για τη συστηματική παρακολούθηση των ΜΜΕ σε κλαδικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Παράλληλα, αποτελεί την κύρια πηγή πληροφόρησης σε θέματα μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Το έργο είναι συγχρηματοδοτούμενο από το ΕΤΠΑ κατά 80% και από Εθνικούς Πόρους κατά 20%.

Αποστολή του είναι να υποστηρίζει την Πολιτεία στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση των πολιτικών και μέτρων στήριξης των ΜΜΕ. Υποβοηθά τον ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ κόσμο, τους ΦΟΡΕΙΣ και τις ΕΝΩΣΕΙΣ τους, με αξιόπιστη και έγκυρη πληροφόρηση σχετικά με την επιχειρηματική δραστηριότητα των ΜΜΕ μέσω της συστηματικής συλλογής, επεξεργασίας, ανάλυσης και διάχυσης των στοιχείων επιχειρηματικής δραστηριότητας. Στοχεύει στη συστηματική αποτύπωση και ανάλυση των ποσοτικών – ποιοτικών χαρακτηριστικών και των προοπτικών των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στην αξιόπιστη παρουσίαση ανάλυση και αξιολόγηση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος και των Πολιτικών και Μέτρων Στήριξης των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη διάχυση των επεξεργασμένων πληροφοριών και αναλύσεων, στον έγκυρο εντοπισμό αδυναμιών και στην υποβολή προτάσεων στα πλαίσια της ακολουθούμενης πολιτικής για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.

2.1.4 Εθνικό Παρατηρητήριο - Άξονες Δράσης

Το Εθνικό Παρατηρητήριο για τις ΜΜΕ στοχεύει με τη δράση του στους παρακάτω άξονες:

- Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων επιχειρηματικής δραστηριότητας των ΜΜΕ.
- Εκπόνηση μελετών και ερευνών εθνικής ή και περιφερειακής εμβέλειας για την ανάλυση της επιχειρηματικής δημογραφίας και των προοπτικών των ΜΜΕ.
- Παρακολούθηση και αξιολόγηση Πολιτικών και Μέτρων Στήριξης των ΜΜΕ.
- Συνεισφορά στην παρουσίαση και μεταφορά Τεχνογνωσίας και Καλών Πρακτικών των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε θέματα ΜΜΕ.
- Εισηγήση τεκμηριωμένων προτάσεων προς τους αρμόδιους Φορείς Σχεδιασμού και άσκησης Πολιτικών, σε όφελος των ΜΜΕ.
- Παροχή αξιόπιστων και έγκυρων στοιχείων στους Φορείς και εκπροσώπους των ΜΜΕ, τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας, τους ερευνητές ή τους συμβούλους επιχειρήσεων.

Μέσα από το έργο του Εθνικού Παρατηρητηρίου για τις ΜΜΕ διαμορφώνονται χρήσιμα συμπεράσματα για τους Φορείς Άσκησης Πολιτικής, τα Ερευνητικά Ιδρύματα, τους Συλλογικούς Φορείς (Επιμελητήρια, Επαγγελματικές Ενώσεις κλπ) και τις ίδιες τις ΜΜΕ, διατυπώνονται τεκμηριωμένες προτάσεις προς τους Φορείς Άσκησης Πολιτικής, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες και οι ανάγκες του χώρου των ΜΜΕ, γεφυρώνεται το χάσμα μεταξύ έρευνας και χάραξης πολιτικής και προωθείται η συνεργασία και η ανάπτυξη διαλόγου μεταξύ Φορέων, Επιχειρηματιών και Ερευνητών, παρακολουθούνται και αξιολογούνται με βάση την ευρωπαϊκή εμπειρία πολιτικές και προγράμματα, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της χώρας.

2.1.5 Αποζημιώσεις επιχειρήσεων

Ο ΕΟΜΜΕΧ ορίσθηκε με το άρθρο 36 του Ν.2459/97 ως ο αρμόδιος φορέας της Πολιτείας για την καταβολή των αποζημιώσεων στις βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις, εμπορικά καταστήματα, αγροτικές εκμεταλλεύσεις, άλλες επιχειρήσεις και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορείς που πλήττονται από φυσικές καταστροφές, εκτός σεισμών.

Η αποζημίωση παρέχεται για την αντιμετώπιση ζημιών που αφορούν σε κτιριακές εγκαταστάσεις, μηχανολογικό εξοπλισμό, πρώτες ύλες, εμπορεύματα και φορτηγά αυτοκίνητα δημόσιας και ιδιωτικής χρήσης τα οποία καταστράφηκαν ολοσχερώς.

Για την αποζημίωση των επιχειρήσεων ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία:

- Επιτροπές της αρμόδιας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης καταγράφουν τις ζημιές που προκλήθηκαν σε κάθε επιχείρηση.
- Οι καταστάσεις με τα στοιχεία των πληγέντων και το ύψος των ζημιών που κατεγράφησαν υποβάλλονται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και κοινοποιούνται στα Υπουργεία Ανάπτυξης και ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. για την έκδοση των σχετικών αποφάσεων.
- Το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ εκδίδει απόφαση οριοθέτησης της περιοχής η οποία έχει πληγεί.

- Εν συνεχεία με ευθύνη του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών εκδίδεται Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. που προσδιορίζει το ποσοστό αποζημίωσης και το ύψος των κονδυλίων για την αποζημίωση των πληγέντων
- Σύμφωνα με την απόφαση αυτή η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση αποστέλλει στον ΕΟΜΜΕΧ κατάσταση με πλήρη στοιχεία επωνυμίας και διεύθυνσης και ποσό καταγεγραμμένης ζημίας ανά δικαιούχο.
- Ο ΕΟΜΜΕΧ προβαίνει σε ενέργειες ένταξης και κατανομής των προβλεπόμενων πιστώσεων και σε έκδοση της απόφασης καταβολής των αποζημιώσεων.
- Με ευθύνη του ΕΟΜΜΕΧ ενημερώνονται οι δικαιούχοι να υποβάλλουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά προκειμένου να εισπράξουν την αποζημίωση.

Ο ΕΟΜΜΕΧ διαθέτει τις απαραίτητες υποδομές όπως πληροφοριακό σύστημα, Μητρώα Αξιολογητών & Ελεγκτών Προγραμμάτων, Βάσεις δεδομένων, Τυποποιημένες διαδικασίες για την υλοποίηση των προγραμμάτων καθώς και εξειδικευμένο προσωπικό για την υποστήριξη των δράσεων που υλοποιεί.

2.2. ΤΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑΣ ΜΙΚΡΩΝ & ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΤΕΜΠΜΕ Α.Ε)

Είναι μια ανώνυμη εταιρεία, της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο φτάνει το ποσό των €1.712.885.700,00.

Βασικός σκοπός του είναι η διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στην χρηματοπιστωτική και χρηματοδοτική αγορά, λειτουργώντας ως ένας κρίκος μεταξύ της μικρής επιχείρησης και της τράπεζας. Έτσι, διευκολύνει και τις δύο πλευρές αναλαμβάνοντας ένα μεγάλο μέρος από τον επιχειρηματικό κίνδυνο και από το δάνειο. Από τη μία προσφέρει στον επιχειρηματία εγγυητική κάλυψη (ώστε να εγκριθεί π.χ. το δάνειό του) και από την άλλη παρέχει στην τράπεζα ασφάλεια, ακόμη και σε δάνεια υψηλού κινδύνου.

2.2.1 Στόχοι

Στόχος του Ταμείου Εγγυοδοσίας είναι η προώθηση υγιών, ελπιδοφόρων και οικονομικά βιώσιμων επιχειρήσεων, στηρίζοντας τις μικρές επιχειρήσεις.

Συγκεκριμένα στοχεύει:

- στη βελτίωση της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε κεφάλαια.
- στην στήριξη και ενίσχυση της απασχόλησης με τη στήριξη των υφιστάμενων θέσεων, αλλά και με την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
- στην δημιουργία νέων επιχειρήσεων.

2.2.2 Θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο

- Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ είναι ανώνυμη εταιρεία με μετοχικό κεφάλαιο € 240 εκατ. Το μετοχικό κεφάλαιο έχει καλυφθεί από την Ε.Ε./ΕΤΠΑ (67% του συνόλου) και το Ελληνικό Δημόσιο (33% του συνόλου).

- Λειτουργεί ως χρηματοδοτικό ίδρυμα με βάση την Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.
- Παρέχει εγγυήσεις και αντεγγυήσεις στο χρηματοπιστωτικό και χρηματοοικονομικό σύστημα της χώρας μας υπέρ ΜΕ που απασχολούν έως 49 άτομα, ενώ απαγορεύεται να παρέχει δάνεια.
- Η αξία του συνόλου των εγγυήσεων της δεν μπορεί να υπερβαίνει το δεκαπλάσιο των ιδίων κεφαλαίων της.
- Για το σκοπό του υπολογισμού του δείκτη φερεγγυότητας των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, τα ποσά των απαιτήσεων τους που καλύπτονται από την εγγύηση της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ σταθμίζονται με συντελεστή 50%.
- Οι παρεχόμενες από την ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ εγγυήσεις καλύπτουν μεγάλο μέρος των πιστωτικών διευκολύνσεων που τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα χορηγούν στις ΜΕ και η εγγύηση φθάνει έως 80% επί του ύψους της πίστωσης.
- Εγγυημένα μεσομακροπρόθεσμα δάνεια διάρκειας 3 ετών και άνω της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ για τα Προγράμματα 1, 2, 3 και 1 , 5 έτους και άνω για το Πρόγραμμα 4 καλύπτονται από αντεγγύηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, στο πλαίσιο του Πολυετούς Προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Επιχείρηση και το Επιχειρείν, ιδίως για τις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις (2001-2006).
- Όταν ασκείται η ένσταση διζήσεως, η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ καταβάλλει προκαταβολή που αντιστοιχεί στο είκοσι τοις εκατό (20%) της εγγυήσής της, όπως αυτή υπολογίζεται κατά την ημέρα καταγγελίας της σύμβασης πίστωσης, με βάση την οφειλή της ΜΕ και το ποσοστό της εγγυήσής της
- Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ καλύπτει τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μεσομακροπρόθεσμα δάνεια τακτής ημερομηνίας λήξης και συγκεκριμένου ποσού (δεν καλύπτει αλληλόχρεους λογαριασμούς), με ανώτατη διάρκεια εγγύησης τα 10 έτη.
- Όταν παρέχονται από την επιχείρηση εμπράγματα εξασφαλίσεις με την μορφή προσημείωσης ή υποθήκης, οι εξασφαλίσεις αυτές δεν πρέπει να είναι υψηλότερες του 75% του αρχικού ποσού του δανείου.
- Στις περιπτώσεις εγγυήσεων για πράξεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) ή επιχειρηματικών συμμετοχών (Venture Capital, Seed Capital, Start up capital κ.λπ.) η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ δύναται να παρέχει εγγυήσεις με ή χωρίς τη λήψη εξασφαλίσεων. Ειδικά για τις περιπτώσεις εγγυήσεων για πράξεις επιχειρηματικών συμμετοχών το ανώτατο ποσοστό παροχής τέτοιων εγγυήσεων δε δύναται να υπερβαίνει το 5% των ιδίων κεφαλαίων της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ.

2.2.3 Στρατηγικές κατευθύνσεις της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ

Αποσκοπούν:

- στην συγκράτηση των καταπτώσεων των εγγυήσεων σε χαμηλά επίπεδα, με σκοπό την αποφυγή απομείωσης του αρχικού μετοχικού κεφαλαίου της

- στην δημιουργία ορθολογικής διασποράς των κινδύνων (ανά μέγεθος, ανά τράπεζα, ανά περιφέρεια, ανά διάρκεια, ανά ΜΕ) με σκοπό την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη και τον περιορισμό των οικονομικών και περιφερειακών ανισοτήτων

- στην προώθηση συνεργασιών με παρεμφερή συστήματα (Ευρωπαϊκή Ένωση, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων κ.λπ.) με σκοπό την απορρόφηση σχετικών προγραμμάτων και την εισαγωγή ειδικής τεχνογνωσίας.

- στην μείωση του συνολικού κόστους δανεισμού

Όλα αυτά επιτρέπουν η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ να λειτουργεί , ως συμπληρωματικό εργαλείο του χρηματοοικονομικού - χρηματοπιστωτικού συστήματος και κύρια ως εθνικός αναπτυξιακός μοχλός, αφού η κινητοποίηση (πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα) επιχειρηματικών και πιστοδοτικών πόρων από την δραστηριότητα της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ είναι εξαιρετικά μεγάλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΑΝΑΓΚΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΜΕ

3.1 Η χρηματοδότηση των Παραδοσιακών Μικρών Επιχειρήσεων

Η τυπική μικρή επιχείρηση, ακόμη και η επιτυχημένη, δεν μπορεί να στραφεί στις κεφαλαιαγορές για κεφάλαια. Αν η επιχείρηση διαθέτει ακίνητα περιουσιακά στοιχεία, πιθανό να είναι σε θέση να εξασφαλίσει ενυπόθηκα δάνεια από μια τράπεζα ή ένα ταμιευτήριο. Ενδέχεται ακόμη να μπορέσει να αγοράσει τον εξοπλισμό της με δόσεις ή να μισθώσει τα απαραίτητα μηχανήματα. Αν η επιχείρηση επιβιώσει για μερικά χρόνια, είναι πιθανό να της χορηγηθούν τραπεζικές πιστώσεις σε εποχική βάση, όχι όμως για μόνιμες επεκτάσεις. Κατά κανόνα, ο κύριος όγκος της εξωτερικής χρηματοδότησης που θα έχει στη διάθεση της η επιχείρηση θα αποτελείται από εμπορικές πιστώσεις, δηλαδή από κεφάλαια που δεν θα προέρχονται από τον ιδιοκτήτη.

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών δεικτών πρέπει απαραίτητα να παίζει κύριο και προεξέχοντα ρόλο στη μικρή επιχείρηση. Η τακτική διενέργεια, τέτοιων αναλύσεων είναι επιτακτική για να εξακριβώσει κανείς αν η επιχείρηση λειτουργεί με την απαιτούμενη διοικητική αποτελεσματικότητα. Ενώ μια μεγαλύτερη και οικονομικά ισχυρότερη επιχείρηση μπορεί να έχει τη χρηματοοικονομική δύναμη να απομακρυνθεί από τα πρότυπα του κλάδου και παρ' όλα αυτά να ανακάμψει, η μικρότερη επιχείρηση έχει μικρότερα περιθώρια σφάλματος. Συνεπώς, μια μικρή επιχείρηση οφείλει να αναλύει διαρκώς τις τάσεις των χρηματοοικονομικών δεικτών και να τους συγκρίνει με τα πρότυπα του κλάδου.

Για τις περισσότερες μικρές επιχειρήσεις, η διαχείριση των κεφαλαίων κίνησης έχει ιδιαίτερη σημασία. Επειδή το ύψος των διαθέσιμων κεφαλαίων είναι περιορισμένο, το πρόβλημα της ρευστότητας παραμένει πάντοτε κρίσιμο. Παρ' όλο που οι εμπορικές πιστώσεις φαίνονται να είναι ένας εύκολος τρόπος άντλησης κεφαλαίων, η εξασφάλιση των πιστώσεων αυτών γίνεται με όρους που γενικά απαιτούν την εξόφλησή τους μέσα σε τριάντα ημέρες.

Επειδή τα αποθέματα καλύπτουν συνήθως σημαντικό ποσοστό των επενδυμένων κεφαλαίων, πρέπει επίσης να τονιστεί η σημασία της πολιτικής αποθεμάτων που θα ακολουθήσει η μικρή επιχείρηση. Συνήθως οι μεγάλες επιχειρήσεις χορηγούν πιστώσεις. Γι' αυτό και οι μικρές ενδέχεται να πρέπει και αυτές να κάνουν το ίδιο για να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό. Οι μεγάλες επιχειρήσεις κατά κανόνα διαθέτουν οργανωμένο τμήμα πιστώσεων. Με ποιον τρόπο όμως είναι σε θέση μια μικρή επιχείρηση να κάνει την αξιολόγηση των σχετικών κινδύνων; Ποιο πρέπει να είναι το ύψος των απαιτήσεων που δεν θα θέσει σε κίνδυνο την φερεγγυότητα και τη ρευστότητα της επιχείρησης; Τα παραπάνω αποτελούν κρίσιμα ερωτήματα.

Ένα άλλο σημαντικό θέμα για την μικρή επιχείρηση είναι η διαχείριση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Παρά το ότι είναι εύκολο να εξασφαλιστούν εμπορικές πιστώσεις, αυτές είναι συχνά πολύ δαπανηρές. Αν τυχόν υπάρχει η δυνατότητα, η πραγματική χρηματοοικονομική δαπάνη για τις πιστώσεις αυτές μπορεί να είναι πολύ υψηλή. Επιπλέον, υπάρχει ο πειρασμός ο επιχειρηματίας να

καθυστερεί μόνιμα να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις του, πρακτική που συνεπάγεται κινδύνους. Οι προμηθευτές μπορεί να αρνηθούν τη χορήγηση οποιασδήποτε πίστωσης ή να ζητήσουν υψηλότερες τιμές.

Καθώς αυξάνεται ο όγκος των εργασιών, η αυξημένη ροή κεφαλαίων στην επιχείρηση μπορεί να δώσει στον ιδιοκτήτη μια απατηλή εντύπωση ευημερίας. Επειδή η επιχείρηση αναπτύσσεται, ο ιδιοκτήτης αισθάνεται ότι μπορεί να αναλάβει μεγαλύτερες υποχρεώσεις.

Πολλοί παραδοσιακοί κλάδοι μικρών επιχειρήσεων λειτουργούν σήμερα με συμφωνίες παραχώρησης δικαιόχρησης (franchise). Η εν λόγω παραχώρηση είναι ένα σύστημα στο οποίο η εκπαίδευση και η πείρα που απαιτείται για μια συγκεκριμένη δραστηριότητα πωλούνται στον ιδιοκτήτη με μισθωτήριο συμβόλαιο. Ορισμένες φορές η παραχώρηση περιλαμβάνει επίσης και τη χρήση καθιερωμένου εμπορικού σήματος ή την εξασφάλιση της προμήθειας ενός βασικού υλικού. Αυτός που παραχώρησε το προνόμιο (franchiser) μπορεί να είναι σε θέση κάνοντας μαζικές αγορές να προμηθεύει αυτόν στον οποίο παραχωρήθηκε το προνόμιο (franchisee) σε χαμηλότερο κόστος από ό, τι θα επιτυγχανόταν με διαφορετικό τρόπο. Όπως όμως γνωρίζουν πολλοί πρώην επιχειρηματίες στους οποίους έχουν παραχωρηθεί τέτοια προνόμια, η εξασφάλιση μιας τέτοιας συμφωνίας δεν αποτελεί οπωσδήποτε και σίγουρη μέθοδο πλουτισμού. Σε πολλές τέτοιες ρυθμίσεις, ο ιδιοκτήτης της επιχείρησης στην οποία παραχωρήθηκε το προνόμιο πιθανόν να πρέπει να καταβάλλει υπερβολικό τίμημα για το εμπορικό σήμα, τα συγκεκριμένα υλικά και προμήθειες ή τη διαχειριστική υποστήριξη που αγοράζει.

Επομένως οι τομείς της χρηματοοικονομικής που έχουν τη μεγαλύτερη σημασία για επιχειρήσεις σε παραδοσιακούς κλάδους μικρών μονάδων είναι οι εξής:

1. Ο ιδιοκτήτης της παραδοσιακής μικρής επιχείρησης είναι υποχρεωμένος να στηρίζεται στην εσωτερική χρηματοδότηση (παρακρατηθέντα κέρδη) σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι η διοίκηση μιας μεγαλύτερης επιχείρησης.
2. Ο ιδιοκτήτης της μικρής επιχείρησης, για να μπορέσει να επιζήσει μακροπρόθεσμα, πρέπει να είναι καλύτερος από το μέσο όρο ενός παίκτη τυποποιημένου παιχνιδιού, στο οποίο η ανάλυση των χρηματοοικονομικών δεικτών μπορεί να βοηθήσει την επιχείρηση να διαπρέψει.
3. Η διαχείριση των κεφαλαίων κίνησης. Ο ιδιοκτήτης που αποτυγχάνει στο σημείο αυτό δεν θα παραμείνει φερέγγυος και η επιχείρηση του θα αναγκαστεί να σταματήσει τη δραστηριότητά της.

3.2 Χρηματοοικονομική διαχείριση των μικρών επιχειρήσεων

Ο κύκλος ζωής ενός κλάδου ή μιας επιχείρησης απεικονίζεται συχνά με τη μορφή μιας καμπύλης σχήματος S. Οι τέσσερις φάσεις του κύκλου ζωής περιγράφονται ως εξής:

1. Πειραματική περίοδος (experimentation period). Με την είσοδο ενός νέου προϊόντος ή μιας νέας επιχείρησης στην αγορά οι πωλήσεις και τα κέρδη αυξάνονται με χαμηλούς ρυθμούς.

2. Περίοδος γρήγορης ανάπτυξης (high growth period). Η επιχείρηση απολαμβάνει υψηλούς ρυθμούς αύξησης των πωλήσεων, μεγάλη αποδοτικότητα και αποδοχή του προϊόντος.

3. Ωριμότητα (maturity). Ο ρυθμός αύξησης των πωλήσεων αρχίζει να επιβραδύνεται. Η ανάπτυξη εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη ζήτηση αντικατάστασης.

4. Παρακμή (decline). Η επιχείρηση αντιμετωπίζει την εμφάνιση υποκατάστατων προϊόντων, τη τεχνολογική και διοικητική απαξίωση και τον κορεσμό της αγοράς για τα προϊόντα της.

Η υπόθεση που γίνεται σχετικά με τις τέσσερις φάσεις του κύκλου ζωής βασίζεται σε έναν αριθμό παραδοχών. Προϋποθέτει μια ικανή διοίκηση στις περιόδους ανάπτυξης και ανεπαρκή ικανότητα πρόβλεψης της διοίκησης πριν από τη φάση της παρακμής. Είναι φανερό ότι ένας από τους πρωταρχικούς στόχους της διοίκησης είναι η επιμήκυνση της Φάσης 2 και η ματαίωση της Φάσης 4.

Ο κύκλος ζωής επηρεάζεται σημαντικά από τη μορφή οργάνωσης που θα επιλέξει η επιχείρηση: οι ανώνυμες επιχειρήσεις έχουν δυνητικά μεγάλη διάρκεια ζωής, ενώ οι ατομικές επιχειρήσεις έχουν χρονικά περιορισμένη διάρκεια.

3.3 Μορφές Χρηματοδότησης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

3.3.1 Τραπεζικός Δανεισμός

Ο Τραπεζικός Δανεισμός είναι σήμερα ο πιο συνηθισμένος τρόπος στον οποίο καταφεύγουν οι επιχειρήσεις για να βρουν χρηματοδότηση. Οι τράπεζες προσφέρουν δύο μεγάλες κατηγορίες δανείων προς τις επιχειρήσεις:

Τα δάνεια Κεφαλαίου Κίνησης και τα Μακροπρόθεσμα δάνεια.

Τα δάνεια Κεφαλαίου Κίνησης αποσκοπούν στη βελτίωση της ρευστότητας της επιχείρησης και είναι από τη φύση τους μικρής διάρκειας.

Αντίθετα τα Μακροπρόθεσμα δάνεια είναι μακράς διάρκειας και περιλαμβάνουν τα δάνεια εγκατάστασης και τα δάνεια επαγγελματικού εξοπλισμού.

Το επιτόκιο των Μακροπρόθεσμων δανείων είναι συνήθως χαμηλότερο από το αντίστοιχο επιτόκιο των δανείων Κεφαλαίου Κίνησης λόγω ακριβώς της μεγαλύτερης διάρκειας αποπληρωμής του.

3.3.1.1. Δάνεια για κεφάλαια κίνησης

Τα πιστωτικά ιδρύματα προσφέρουν σήμερα ολοκληρωμένα πακέτα για την κάλυψη των αναγκών ρευστότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ή των ελεύθερων επαγγελματιών.

Τέτοια προϊόντα είναι τα ανοιχτά ή ανακυκλούμενα δάνεια και οι αλληλόχρεοι λογαριασμοί. Στα ανοιχτά δάνεια οι τράπεζες δίνουν ένα πιστωτικό όριο στον πελάτη τους ως το οποίο μπορεί να δανείζεται.

Ο δανειολήπτης μπορεί αν θέλει να εξοφλήσει μέρος ή το σύνολο της οφειλής του, ενώ μπορεί να επαναδανείζεται όταν έχει ανάγκη ως το όριο που του έχει χορηγηθεί, χωρίς να απαιτείται να επιστρέψει σε συγκεκριμένο διάστημα το κεφάλαιο που χρησιμοποίησε. Υπάρχουν τράπεζες που χρηματοδοτούν για κεφάλαιο κίνησης ποσοστό ως και το 100% του τζίρου της επιχείρησης και άλλες όπου το ποσοστό αυτό δεν ξεπερνά το 50% του τζίρου.

3.1.1.2 Μακροπρόθεσμα δάνεια

3.1.1.2.1 Δάνεια για επαγγελματική στέγη

Τα δάνεια επαγγελματικής στέγης μπορεί να χρηματοδοτήσουν μέχρι και το 100% της αξίας του ακινήτου και η διάρκειά τους κυμαίνεται από 3 μέχρι 30 χρόνια ανάλογα με την τράπεζα και τον πελάτη, με βασικά επιτόκια που σήμερα κυμαίνονται στο από 6,35% έως 8,50% περίπου. Το τελικό επιτόκιο των δανείων αυτών προσαυξάνεται από την εισφορά του Ν. 128/75 κατά 0,6%.

Για τους νέους επιχειρηματίες οι τράπεζες παρέχουν συνήθως περίοδο χάριτος μέχρι δύο χρόνια, διάστημα κατά το οποίο οι νέοι επιχειρηματίες καλούνται να πληρώσουν μόνο τους τόκους ή μικρότερες δόσεις. Τα έξοδα δανείου που χρεώνουν οι τράπεζες συνήθως δεν ξεπερνούν το 1% του δανείου.

3.1.1.2.2 Δάνεια για αγορά πάγιου εξοπλισμού

Τα δάνεια της μορφής αυτής χορηγούνται για την αγορά παγίου εξοπλισμού (έπιπλα, μηχανήματα κλπ.). Η διάρκεια αποπληρωμής των δανείων αυτών φτάνει τα 15 χρόνια με επιτόκιο το οποίο κυμαίνεται από 6,85% μέχρι 9%. Η χρηματοδότηση μπορεί να καλύψει ολόκληρη την επένδυση της αγοράς του παγίου εξοπλισμού, ενώ η εκταμίευση μπορεί να γίνεται είτε εφ' άπαξ, είτε σταδιακά ανάλογα με την εξέλιξη των αγορών.

3.3.2 Ταμείο Εγγυοδοτήσεων (ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ)

3.3.2.1 Φιλοσοφία

Βασική αρχή λειτουργίας της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ είναι η κατανομή των κινδύνων μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα (επιχειρήσεις, πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα και ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ).

Με βάση την αρχή αυτή η Φιλοσοφία της εταιρίας εστιάζεται στην :

Ενθάρρυνση-προτροπή, όλων των κοινωνικοοικονομικών ομάδων στο δικαίωμα του Επιχειρείν με περιορισμό των κοινωνικών συνεπειών στην περίπτωση μιας επιχειρηματικής αποτυχίας.

Γι' αυτό το λόγο ο Κανονισμός Παροχής Εγγυήσεων και Λειτουργίας της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ (Κ.Υ.Α. 12882/867 ΦΕΚ Β'1065/31.7.2003) απαγορεύει να βαρύνεται με προσημείωση ή υποθήκη η μόνιμη και μοναδική κατοικία του επιχειρηματία, όταν η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ παρέχει υπέρ αυτού εγγύηση (υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι η κατοικία αυτή δεν είναι ήδη προσημειωμένη ή υποθηκευμένη)

Κάλυψη των κενών της χρηματοοικονομικής αγοράς και ικανοποίηση των αναγκών των Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων με χαμηλό κόστος και με στόχο τον περιορισμό της τοκογλυφίας και της παραοικονομίας εις βάρος των Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων

Σήμερα, το Ταμείο έχει δημιουργήσει 5 διαφορετικά προγράμματα / προϊόντα που αφορούν εγγυήσεις σε μεσομακροπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα δάνεια για νέες ή υφιστάμενες επιχειρήσεις οιασδήποτε μορφής (Ατομικές, ΕΕ, ΟΕ, ΕΠΕ, ΑΕ).

Το ύψος του δανείου που μπορεί να εγгуηθεί το Ταμείο κυμαίνεται, ανάλογα με το Πρόγραμμα, από €10.000-€320.000, το ποσοστό κάλυψης του δανείου από 45%-

70% και η ετήσια προμήθεια προσεγγίζει, κατά μέσο όρο, το 1% επί του εκάστοτε υπολοίπου του δανείου.

Εγγυημένα μεσομακροπρόθεσμα δάνεια διάρκειας 3 ετών και άνω της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ για τα Προγράμματα 1, 2, 3 και 1,5 έτους και άνω για το Πρόγραμμα 4 καλύπτονται από αντεγγύηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, στο πλαίσιο του Πολυετούς Προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Επιχείρηση και το Επιχειρείν και πιο συγκεκριμένα για τις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις.

3.3.2.2 Α' Φάση

Η Α' Φάση της Δράσης του Ταμείου Εγγυοδοσίας για τη Στήριξη της Ρευστότητας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων αποτέλεσε μία καινοτομία για τα μέχρι τότε δεδομένα, διότι για πρώτη φορά επιδοτούνταν οι τόκοι σε κεφάλαια κίνησης. Παράλληλα, για πρώτη φορά η διαδικασία υποβολής των αιτημάτων διεκπεραιώθηκε αποκλειστικά με ηλεκτρονική αίτηση μέσω τράπεζας χωρίς γραφειοκρατία και καθυστερήσεις.

Ταυτόχρονα με τη λήξη της Α' Φάσης της Δράσης για τη στήριξη της Ρευστότητας (08/04/09), μέσω άτοκων και εγγυημένων δανείων κεφαλαίων κίνησης, ανακοινώθηκε η έναρξη της Β' Φάσης του προγράμματος, η οποία αποτελεί την μετεξέλιξη της αρχικής, προσαρμοσμένη στα νέα δεδομένα που επικρατούν στο χρηματοπιστωτικό τομέα και στην αγορά γενικότερα.

Λόγω της πολύ μεγάλης ζήτησης, η Β' Φάση σχεδιάστηκε με γνώμονα την εξυπηρέτηση, τη στήριξη και ενδυνάμωση όσο το δυνατόν περισσότερων μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων με κεφάλαια κίνησης, ικανά να τις βγάλουν από τα αδιέξοδα που δημιουργεί η σημερινή παγκόσμια αρνητική οικονομική συγκυρία.

3.3.2.2.1 Χαρακτηριστικά Α' Φάσης

- Το ύψος του δανείου μπορεί να φτάσει το 30% του μέσου κύκλου εργασιών της εταιρείας των τριών τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων, με μέγιστο ύψος δανείου ανά επιχείρηση τα 350.000 €.
- Το επιτόκιο του δανείου καλύπτεται πλήρως από την επιδότηση της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ. (προκαθορισμένο επιτόκιο Euribor + 2,1% + 0,6 εισφ. Ν.125/75)
- Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ παρέχει εγγύηση ίση με το 80% του ύψους του δανείου.
- Η επιχείρηση δεν παρέχει καμία άλλη εξασφάλιση στη Τράπεζα.
- Η διάρκεια του δανείου και της εγγύησης είναι τρία (3) έτη.
- Η εφάπαξ προμήθεια υπέρ της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ ανέρχεται σε 1% επί της εγγύησης.
- Σε περίπτωση κατάπτωσης η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ καταβάλλει το εγγυημένο ποσό στην Τράπεζα άμεσα, χωρίς χρονοβόρες διαδικασίες (δεν ασκείται ένσταση διζήσεως)
- Η διαδικασία υποβολής θα γίνεται με ηλεκτρονική αίτηση μέσω Τράπεζας χωρίς γραφειοκρατία και καθυστερήσεις (απάντηση το πολύ σε 10 ημέρες)
- Κάθε επιχείρηση έχει το δικαίωμα μίας μόνο έγκρισης αιτήματος στο πρόγραμμα, έτσι ώστε να επωφεληθούν όσο το δυνατόν περισσότερες επιχειρήσεις

3.3.2.2 Αποτίμηση Α' Φάσης

Η ανταπόκριση της αγοράς στην Α' Φάση του Προγράμματος υπήρξε πολύ μεγάλη, όπως άλλωστε αποδεικνύεται από το πλήθος των ενταγμένων σε αυτό επιχειρήσεων που προέρχονται από το σύνολο των περιφερειών της χώρας και αντιπροσωπεύουν όλους τους παραγωγικούς κλάδους όπως το εμπόριο, η βιοτεχνία/μεταποίηση, οι μεταφορές, οι κατασκευές, ο τουρισμός και φυσικά ο κλάδος των υπηρεσιών.

Περισσότερες από 27.000 επιχειρήσεις ενισχύθηκαν μέσα στο 1ο τρίμηνο του 2009 Σε διάστημα μόλις 69 εργάσιμων ημερών διοχετεύθηκαν στην αγορά δάνεια συνολικού ύψους €3.2 δις. Το 70% των εγκεκριμένων επιχειρήσεων απασχολούν από 0 έως 4 εργαζόμενους, ενώ συνολικά διασφαλίζονται πάνω από 130.000 θέσεις εργασίας για τα επόμενα 3 χρόνια

Οι επιχειρήσεις που εντάχθηκαν στην Α' Φάση απέκτησαν εγγυημένο και άτοκο δάνειο για να το χρησιμοποιήσουν όπως αυτές κρίνουν, όπως π.χ. για την κάλυψη τρεχουσών αναγκών τους, την πληρωμή προμηθευτών ή άλλες υποχρεώσεις τους. Ταυτοχρόνως με την υπαγωγή στο πρόγραμμα, τους δόθηκε η δυνατότητα να αξιοποιήσουν χρήματα ή ακίνητη περιουσία που ενδεχομένως θα τους δέσμευε η τράπεζα αν δεν είχαν την εγγύηση της ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ.

3.3.2.3 Β' Φάση

Χαρακτηριστικά Β' Φάσης της Δράσης για τη στήριξη της Ρευστότητας:

- Το ύψος του δανείου μπορεί να φτάσει το 30% του μέσου κύκλου εργασιών της εταιρείας των τριών τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων*, με μέγιστο ύψος δανείου ανά επιχείρηση τα 125.000 €.
- Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ παρέχει εγγύηση ίση με το 80% του ύψους του δανείου.
- Η επιχείρηση δεν παρέχει καμία άλλη εξασφάλιση στη Τράπεζα.
- Η διάρκεια του δανείου και της εγγύησης είναι τρία (3) έτη.
- Το επιτόκιο του δανείου είναι προκαθορισμένο σε «Euribor + 2,1%».
- Μειώνεται η εφάπαξ προμήθεια υπέρ του ΤΕΜΠΜΕ από το 1% στο 0,25%.
- Η Β' Φάση θα λήξει όταν καλυφθεί ποσό εγγυήσεων ύψους €5 δις.
- Σε περίπτωση κατάπτωσης η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ καταβάλλει το εγγυημένο ποσό στην Τράπεζα άμεσα, χωρίς χρονοβόρες διαδικασίες (δεν ασκείται ένσταση διζήσεως)
- Η διαδικασία υποβολής θα γίνεται με ηλεκτρονική αίτηση μέσω Τράπεζας χωρίς γραφειοκρατία και καθυστερήσεις (απάντηση το πολύ σε 10 ημέρες)
- Κάθε επιχείρηση έχει το δικαίωμα μίας μόνο έγκρισης αιτήματος στο Πρόγραμμα.

Επιλέξιμες Επιχειρήσεις:

- Υγιείς επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον τρεις κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις και το άθροισμα των προ αποσβέσεων αποτελεσμάτων των τριών τελευταίων κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων είναι θετικό.
- Επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερα από 50 άτομα και έχουν κύκλο εργασιών έως 10 εκατ. €.
- Όλους σχεδόν τους κλάδους της οικονομίας (η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ ακολουθεί τον κανόνα de minimis της Ε.Ε (1988/2006)).
- Επιχειρήσεις όλων των εταιρικών μορφών και ελεύθερους επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.

- Ανεξάρτητες επιχειρήσεις, δηλαδή που δεν ανήκουν κατά ποσοστό 25% ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου σε μια επιχείρηση ή από κοινού σε περισσότερες επιχειρήσεις που απασχολούν περισσότερους από 250 εργαζόμενους και έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών υψηλότερο των € 50 εκατ. ή ετήσιο συνολικό ισολογισμό υψηλότερο των € 43 εκατ.

Μη Επιλέξιμες Επιχειρήσεις

- Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο πρωτογενή τομέα. (αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, γεωργική παραγωγή και κτηνοτροφία)
- Επιχειρήσεις που διατηρούν βιβλία Α' κατηγορίας.
- Επιχειρήσεις που η τράπεζα αξιολογεί αρνητικά ως προς τη βιωσιμότητα τους και την ικανότητα τους να αποπληρώσουν το δάνειο λόγω επιβαρυνμένων λουπών στοιχείων (μεγάλες οφειλές, Τειρεσίας κ.λ.π)
- Επιχειρήσεις που εντάχθηκαν στην Α' Φάση του προγράμματος εγγύησης και επιδότησης επιτοκίου κεφαλαίου κίνησης του Ταμείου Εγγυοδοσίας.

3.3.2.3.1 Διαδικασία για την υποβολή αιτήματος

Όπως και στην Α' Φάση, τα καταστήματα των Τραπεζών δέχονται τα αιτήματα των επιχειρήσεων που πληρούν της προϋποθέσεις της δράσης. Οι Τράπεζες εξετάζουν και αξιολογούν τα αιτήματα και δεσμεύονται, για την πιστοληπτική ικανότητα των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων τη δεδομένη χρονική στιγμή, να εφαρμόσουν τους ισχύοντες εσωτερικούς κανονισμούς τους και τα κριτήρια πιστοδότησης που εκάστοτε εφαρμόζουν.

Σε περίπτωση που η Τράπεζα κρίνει ότι η αιτούσα επιχείρηση είναι οικονομικά βιώσιμη και καλύπτει τις προϋποθέσεις ένταξης της στη δράση, τότε από την Κεντρική Υπηρεσία της (και όχι από τα καταστήματα) αποστέλλει στην ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ, ηλεκτρονικά, την αίτηση.

Η διαδικασία στοχεύει στη διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στη διαδικασία υποβολής αιτήματος. Οι Τράπεζες με τα 3.500 περίπου υποκαταστήματα τους σε ολόκληρη την επικράτεια της χώρας, δίνουν τη δυνατότητα της άμεσης επαφής με τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, όπου κι αν αυτές εδρεύουν ή δραστηριοποιούνται, παρέχοντας τους παράλληλα και τη δυνατότητα επιλογής συνεργασίας. Η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ αναπτύσσει καθημερινά τη στρατηγική συνεργασία της με τις Τράπεζες με μοναδικό γνώμονα την παροχή ίσων ευκαιριών στις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως της γεωγραφικής τους έδρας.

Η Β' Φάση του Προγράμματος θα ολοκληρωθεί μόλις καλυφθεί ποσό εγγυήσεων ύψους 5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Με τον προϋπολογισμό αυτό, η ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ θα μπορεί να εγγυηθεί ακόμα για 50.000 ελληνικές επιχειρήσεις, συνολικά δηλαδή στην Α' και στη Β' Φάση θα έχουν ενισχυθεί πάνω από 77.000 επιχειρήσεις από όλη τη χώρα

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (Α' + Β' ΦΑΣΗ, από 30/12/2008 έως 28/04/2010)

Αξία Δανείων	Αξία Εγγυήσεων	Πλήθος	Μ. Ο. Δανείου	Αριθμός Εργαζομένων	Μέσος Όρος ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ Μ.Ο. ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ (ΑΞΙΑ ΔΑΝΕΙΩΝ)	ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ Μ.Ο. ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ (ΠΛΗΘΟΣ)
39.413.549,73€	4.191.530.839,78€	56.681	92.436,86 €	231.648	4,09	18.255.796,34	197

3.3.3 Κεφάλαια Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Venture Capital)

Ένας εναλλακτικός τρόπος χρηματοδότησης που ξεκίνησε και στην Ελλάδα, είναι μέσω των Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών που είναι ευρύτερα γνωστά με την διεθνή τους ονομασία, δηλαδή Venture Capital.

Σήμερα στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται στο χώρο του Venture Capital 20 περίπου εταιρείες. Το Venture Capital αποτελεί κατά κανόνα μορφή χρηματοδότησης που απευθύνεται σε νέες, φιλόδοξες και ταχέως αναπτυσσόμενες εταιρείες που συνήθως εκμεταλλεύονται επιχειρηματικά καινοτόμες ιδέες.

3.3.3.1 Η λειτουργία του Venture Capital

Οι εταιρείες Venture Capital χρηματοδοτούν τις επιχειρήσεις – πελάτες τους με αντάλλαγμα την απόκτηση ενός ποσοστού των μετοχών τους. Το ποσοστό αυτό ποικίλει ανάλογα με το ύψος της χρηματοδότησης και το μέγεθος της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης, αλλά κατά κανόνα κυμαίνεται στα επίπεδα του 30%. Η χρονική διάρκεια της επένδυσης κυμαίνεται συνήθως μεταξύ 3 και 7 ετών.

Οι επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται είναι συνήθως δυναμικές με καινοτόμες επιχειρηματικές ιδέες και επιχειρηματικά σχέδια που υπόσχονται υψηλές αποδόσεις, ικανές να ανταμείψουν τις εταιρείες Venture Capital για το ρίσκο που αναλαμβάνουν.

Η συνεργασία των εταιρειών Venture Capital δεν περιορίζεται μόνο στην παροχή κεφαλαίων αλλά παρέχεται επίσης βοήθεια και σε ότι αφορά την διοίκηση, το marketing, την στελέχωση και το στρατηγικό σχεδιασμό της επιχείρησης. Σημαντικές επίσης για την χρηματοδοτούμενη επιχείρηση είναι οι σχέσεις της εταιρίας Venture Capital με άλλες επιχειρήσεις της αγοράς που μπορεί να χρησιμεύσουν στην σύναψη συνεργασιών.

Το μεγάλο πλεονέκτημα της χρηματοδότησης μέσω Venture Capital είναι η επιχείρηση δεν υποχρεούται στην παροχή εγγυήσεων για το κεφάλαιο που της παρέχεται. Έτσι ακόμα και σε περίπτωση αποτυχίας της επιχείρησης, η εταιρεία Venture Capital δεν διεκδικεί επιστροφή των χρημάτων που επένδυσε στην επιχείρηση, εφόσον φυσικά τηρήθηκαν οι όροι της συμφωνίας μεταξύ των δύο πλευρών.

3.3.4 Πρακτόρευση Απαιτήσεων (Factoring)

Η πρακτόρευση επιχειρηματικών απαιτήσεων εφαρμόζεται από τις τράπεζες και τις ανώνυμες εταιρείες που έχουν ως αποκλειστικό σκοπό αυτή τη δραστηριότητα.

Η πρακτόρευση απαιτήσεων αφορά τη σύναψη σύμβασης μεταξύ του προμηθευτή και του πράκτορα (τράπεζα ή εταιρεία factoring) βάση της οποίας ο προμηθευτής εκχωρεί στον πράκτορα τις απαιτήσεις του έναντι πελατών – οφειλετών του.

Ο πράκτορας αναλαμβάνει τη διαχείριση, είσπραξη, προεξόφληση, πιστωτικό έλεγχο και κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου των απαιτήσεων του προμηθευτή.

Το χρηματοδοτικό ίδρυμα συνήθως αποδίδει άμεσα στην επιχείρηση το 80% περίπου των οφειλών. Χρεώνει επίσης την εταιρεία 0,5 έως 2% του ποσού που αντιστοιχεί στις απαιτήσεις προς πελάτες για τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου.

Η Πρακτόρευση Απαιτήσεων ως τρόπος χρηματοδότησης είναι ένας αποτελεσμα-

τικός τρόπος χρηματοδότησης κεφαλαίου κίνησης και αποτελεί έναν εύκολο και γρήγορο τρόπο βελτίωσης της ρευστότητας μιας επιχείρησης ενώ παράλληλα μειώνεται το λειτουργικό κόστος και αυξάνεται η παραγωγική ικανότητα των επιχειρήσεων καθώς οι διαδικασίες διαχείρισης, λογιστικής παρακολούθησης και είσπραξης των απαιτήσεων μιας επιχείρησης ανατίθενται στο πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί ως πράκτορας.

Οι επιχειρήσεις καταφεύγουν σε αυτόν τον τρόπο της χρηματοδότησης στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Προκειμένου να χρηματοδοτηθούν άμεσα για τις τρέχουσες ανάγκες τους όταν δεν έχουν εμπράγματα εγγυήσεις
- Όταν έχουν μια αυξημένη ζήτηση προϊόντων ή υπηρεσιών και δεν μπορούν να ανταποκριθούν παρά μόνο με ασύμφορους όρους προς τους προμηθευτές τους
- Όταν οι διαδικασίες είσπραξης των απαιτήσεών τους είναι εξαιρετικά δαπανηρές όταν έχουν μεγάλες ζημιές από αφερέγγυους πελάτες.

3.3.5 Ιδιώτες Επενδυτές (Business Angels)

Με τον όρο αυτό εννοούνται ιδιώτες επενδυτές που οι οποίοι διαθέτουν κεφάλαια και επαγγελματική εμπειρία σε ένα συγκεκριμένο χώρο τα οποία και διαθέτουν σε νέους επιχειρηματίες με τη μορφή μακροπρόθεσμης επένδυσης.

Στην Ελλάδα η χρηματοδότηση με τον τρόπο αυτόν δεν είναι ούτε θεσμοθετημένη ούτε ιδιαίτερα διαδεδομένη όπως είναι διεθνώς και περιορίζεται συνήθως στην χρηματοδότηση από συγγενικά πρόσωπα. Ωστόσο τα επόμενα χρόνια αναμένεται να επεκταθεί και στην Ελλάδα η χρηματοδότηση από ιδιώτες επενδυτές.

3.3.6 Θερμοκοιτίδες Επιχειρήσεων (Business Incubators) & Τεχνολογικά Πάρκα (Technology Parks)

Παγκοσμίως με τον όρο Θερμοκοιτίδα Επιχειρήσεων (Business Incubator ή απλά Incubator) εννοείται μία εταιρεία η οποία παρέχει σε νέο-ιδρυόμενες και με προοπτικές γρήγορης ανάπτυξης εταιρείες χρηματοδότηση (σε μικρότερη έκταση από την αντίστοιχη που προσφέρουν τα VCs), χώρους και εξοπλισμό (όπως κτιριακές εγκαταστάσεις, έπιπλα, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, τηλεφωνικές συσκευές, πρόσβαση στο internet, κ.λ.π), υπηρεσίες γραμματειακής υποστήριξης, συμβουλευτικές υπηρεσίες και υποστήριξη (όπως σε θέματα φοροτεχνικά, λογιστικά, νομικά, πληροφορικής, εξεύρεσης προσωπικού, κ.λ.π), αλλά και ένα δίκτυο επαφών με πελάτες και προμηθευτές και σε αντάλλαγμα παίρνει ένα ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου και / ή πληρωμές από την νέο ιδρυόμενη εταιρεία.

Γενικά, η αποστολή του Incubator είναι να ιδρύσει και να μεγαλώσει την νέα εταιρεία τόσο ώστε αυτή να φτάσει με επιτυχία ως την πόρτα του VC για να ζητήσει πλέον, με σωστή υποδομή και επαγγελματική προετοιμασία, την πρώτη ευμεγέθη επένδυση που θα της επιτρέψει να αναπτυχθεί και να επιβληθεί στην αγορά.

Η χρονική διάρκεια της επένδυσης του Incubator κυμαίνεται συνήθως μεταξύ των 6 και 18 μηνών. Στον ελληνικό χώρο, και μέσω της κρατικής - ευρωπαϊκής χρηματοδότησης του προγράμματος «Ελευθώ», έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν

κανονικά πλέον οι πρώτες ελληνικές «θερμοκοιτίδες» με την διεθνή έννοια του όρου. Οι θερμοκοιτίδες αυτές είναι προς το παρών οι:

1. i-Cube S.A. Αθήνα <http://www.i-cube.gr/>
2. Innovative Ventures SA i-Ven Αθήνα <http://www.iven.gr/>
3. Θέρμη ΑΕ Θεσσαλονίκη <http://www.thermokoitida.gr/>
4. Θερμοκοιτίδα Θεσσαλονίκης Θεσσαλονίκη <http://www.thestep.gr/>
5. Xtend B2B Αθήνα <http://www.xtendb2b.com/>
6. Θερμοκοιτίδα Νέων Επιχειρήσεων Χανίων Χανιά <http://www.incubator-chania.gr/>
7. Τεχνολογικό πάρκο Ηρακλείου Ηράκλειο <http://www.stepc.gr/>

Αυτές οι θερμοκοιτίδες έχουν δημιουργηθεί από και ανήκουν εξολοκλήρου σε ελληνικές εταιρείες VC, γενικότερων επενδυτικών υπηρεσιών και συμβούλων επιχειρήσεων ή ιδιωτών επενδυτών. Θα πρέπει να τονιστεί ότι, παρότι γενικά ακολουθούν το μοντέλο λειτουργίας των διεθνών incubators όπως αυτό περιγράφηκε παραπάνω, η προσέγγισή τους σε αυτό είναι διαφορετική.

Οι διαφορές εντοπίζονται κυρίως στον τρόπο και το ύψος της χρηματοδότησης που προσφέρουν στους νέους επιχειρηματίες. Έτσι, άλλοι Έλληνες incubators έχουν τα δικά τους κεφάλαια με τα οποία χρηματοδοτούν τους incubates (τις νέες εταιρείες τις οποίες λαμβάνουν υπό την προστασία τους) και άλλοι απλώς μεσολαβούν και φέρνουν σε επαφή τις νέες εταιρείες με εταιρείες VC οι οποίες αναλαμβάνουν την χρηματοδότησή τους. Η χρονική διάρκεια της επένδυσης του Incubator κυμαίνεται συνήθως μεταξύ 6 και 18 μηνών.

Τα κριτήρια αξιολόγησης των νέων επιχειρήσεων-υποψήφιων Incubates για τους περισσότερους incubators είναι κοινά και περιλαμβάνουν:

1. Τα προσόντα της διοικητικής ομάδας (όπως η σχετική εμπειρία, η αποφασιστικότητα και η αφοσίωση, η ποιότητα και τα ηγετικά προσόντα ως στοιχεία του χαρακτήρα, κ.λ.π.).

2. Το επιχειρηματικό μοντέλο και προϊόν / υπηρεσία (όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, η ανάγκη της αγοράς για το συγκεκριμένο προϊόν/ υπηρεσία, η βιωσιμότητα του επιχειρηματικού μοντέλου, το κεφάλαιο κίνησης και επενδυτικές ανάγκες, η δυνατότητα επέκτασης σε άλλες αγορές, το επίπεδο του υφιστάμενου ανταγωνισμού, τα εμπόδια στην είσοδο νέων ανταγωνιστών, οι ενδεχόμενες συνεργασίες, το κόστος και η βιωσιμότητα των προτεινόμενων δραστηριοτήτων μάρκετινγκ, οι ενδεχόμενες συνέργιες με άλλες εταιρείες που συμμετέχουν στη θερμοκοιτίδα, το προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου, οι επιχειρηματικοί κίνδυνοι, κ.λ.π.).

3. Άλλα επενδυτικά - χρηματοοικονομικά κριτήρια (όπως οι ανάγκες χρηματοδότησης έναντι προσφερόμενης εταιρικής συμμετοχής, το στάδιο της επένδυσης, η διάρθρωση της συμφωνίας μετόχων, η συμβατότητα με τους υφιστάμενους incubates, η διαθεσιμότητα των μελών της διοικητικής ομάδας για υποστήριξη της εταιρείας, κ.λ.π.).

Κάποιες άλλες προσπάθειες που γίνονται στη χώρα μας, είτε από τον ιδιωτικό είτε από τον δημόσιο τομέα, μάλλον δεν φτάνουν στην πλήρη έννοια του Incubator, κυρίως γιατί δεν περιλαμβάνουν το κομμάτι της χρηματοδότησης, και της συνακόλουθης κατοχής μέρους του κεφαλαίου, της νέας επιχείρησης.

Η πλέον διαδεδομένη μορφή στη χώρα μας είναι τα «τεχνολογικά πάρκα» τα οποία

δημιουργούνται από φορείς (δήμους, επαγγελματικές ή/ και επιστημονικές ενώσεις, κ.λ.π.) με σκοπό να προωθήσουν συγκεκριμένα συμφέροντα μέσω της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων (π.χ., ανάπτυξη συγκεκριμένων τεχνολογιών, μείωση ανεργίας σε συγκεκριμένη περιοχή, κ.λ.π.) και περιορίζονται στο να παρέχουν σε νέες επιχειρήσεις (κυρίως) εγκαταστάσεις και (προαιρετικά) υπηρεσίες υποστήριξης επί πληρωμή.

Τέτοια (ενδεικτικά) είναι οι «θερμοκοιτίδες» Λαυρίου, Χανίων, Λάρισας, η τεχνόπολη Θεσσαλονίκης (η οποία σχεδιάζεται να περιλαμβάνει και θερμοκοιτίδα με την ολοκληρωμένη έννοια του όρου), έχει ανακοινωθεί η δημιουργία του πάρκου υψηλής τεχνολογίας Ακρόπολις στην Αθήνα, ενώ στην ίδια κατηγορία μάλλον μπορούμε να εντάξουμε και την ιδιωτική πολυεθνική εταιρεία Regus (η οποία απλώς παρέχει υπηρεσίες στέγασης και γραμματειακής υποστήριξης).

3.3.7 Χρηματοδοτική Μίσθωση (Leasing)

Η Χρηματοδοτική Μίσθωση είναι ένας ολοκληρωμένος χρηματοδοτικός μηχανισμός που δίνει τη δυνατότητα σε μια επιχείρηση να δημιουργήσει ή να επεκτείνει τον παραγωγικό εξοπλισμό της χωρίς να διαθέσει τα δικά της κεφάλαια.

Τα απαιτούμενα κεφάλαια διατίθενται από την εταιρεία Χρηματοδοτικής Μίσθωσης η οποία αγοράζει τον εξοπλισμό σύμφωνα με τις οδηγίες της επιχείρησης. Στην συνέχεια εκμισθώνει τον εξοπλισμό αυτόν στην επιχείρηση για προκαθορισμένο χρονικό διάστημα και για συγκεκριμένο μίσθωμα.

Με την λήξη της σύμβασης η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να αγοράσει τον εξοπλισμό καταβάλλοντας ένα μικρό ποσό το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% της αξίας του εξοπλισμού. Μπορεί εναλλακτικά να επιστρέψει τον εξοπλισμό στην εταιρεία Χρηματοδοτικής Μίσθωσης ή να συνεχίσει τη μίσθωση.

Οι δόσεις της μίσθωσης καταβάλλονται μηνιαία, ανά τρίμηνο ή ανά εξάμηνο. Το επιτόκιο για τον υπολογισμό των δόσεων είναι λίγο πιο υψηλό από το αντίστοιχο επιτόκιο δανεισμού. Η επιχείρηση θα κληθεί επίσης να καταβάλλει εφάπαξ και ένα ποσό 0,1% έως 1% επί της αξίας της επένδυσης για το διαχειριστικό κόστος. Η περίοδος αποπληρωμής είναι από 3 έως 5 χρόνια, ή δε χρηματοδότηση μπορεί να φτάσει μέχρι και το 100% της αξίας του εξοπλισμού.

Η Χρηματοδοτική Μίσθωση ως μορφή χρηματοδότησης παρουσιάζει πολλά πλεονεκτήματα ιδιαίτερα για τις νέες επιχειρήσεις.

Συγκεκριμένα η επιχείρηση:

- Δεν χρειάζεται να καταβάλλει αμέσως τα ποσά που απαιτούνται για την αγορά του αναγκαίου εξοπλισμού γεγονός ουσιαστικό για νέες και μικρές επιχειρήσεις με μικρή ρευστότητα
- Δεν αναγκάζεται να καταφύγει σε υπέρμετρο δανεισμό
- Έχει την επιλογή μετά το πέρας της μίσθωσης να αγοράσει τον εξοπλισμό, να τερματίσει ή να ανανεώσει τη σύμβαση.
- Απαλλάσσεται από τον φόρο για τον εξοπλισμό που μισθώνει αφού το σύνολο των δόσεων αναγνωρίζεται σαν λειτουργική δαπάνη
- Εμφανίζει καλύτερη εικόνα στις οικονομικές της καταστάσεις καθώς δεν επηρεάζονται αρνητικά ορισμένοι χρηματοοικονομικοί δείκτες
- Δεν χρειάζεται να παράσχει μεγάλες εγγυήσεις όπως συμβαίνει με τον τραπεζικό δανεισμό διότι οι διαδικασίες του Leasing είναι απλούστερες και ταχύτερες.

3.3.8 Χρηματιστηριακή Αγορά

Η Χρηματιστηριακή Αγορά αποτελεί μια εναλλακτική πηγή από όπου οι επιχειρήσεις μπορούν να αντλήσουν κεφάλαια.

Για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις δημιουργήθηκε προ ετών η Νέα Χρηματιστηριακή Αγορά (NEXA). Η αγορά αυτή στη συνέχεια καταργήθηκε.

Έχουν συμπληρωθεί 2 χρόνια από την ημερομηνία έγκρισης από τις αρμόδιες αρχές του νομικού πλαισίου που έθεσε τις βάσεις για την ίδρυση της Εναλλακτικής Αγοράς του Χ.Α. Τον Ιανουαρίου του 2008 έγινε η εισαγωγή και διαπραγμάτευση των πρώτων εταιριών στην εν λόγω αγορά, η οποία σήμερα φιλοξενεί διψήφιο αριθμό εταιριών. Το Χ.Α. συνεχίζει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για τον εμπλουτισμό της με νέες, με σκοπό τη μεγαλύτερη ανάπτυξή της.

Η ΕΝ.Α. είναι ένας Πολυμερής Μηχανισμός Διαπραγμάτευσης που λειτουργεί σύμφωνα με τους Κανόνες Λειτουργίας τους οποίους έχει ορίσει το Χ.Α. και έχουν γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ), η οποία εποπτεύει την εν λόγω αγορά ιδίως σε θέματα που αφορούν την κατάχρηση της αγοράς, τις δημόσιες προτάσεις και το Ενημερωτικό Δελτίο, εφόσον απαιτείται δημοσίευσή του.

Η ΕΝ.Α. χαρακτηρίζεται ως «μη οργανωμένη» αγορά, δεν εμπύπτει δηλαδή στις διατάξεις που υποχρεωτικά εφαρμόζονται στις οργανωμένες αγορές και επιβάλλουν αυστηρές προϋποθέσεις εισαγωγής και παραμονής σε αυτές. Πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι η ΕΝ.Α. είναι τύπος διαπραγμάτευσης όπως και οι λοιπές αγορές του Χ.Α., με συγκεκριμένους κανόνες και υποχρεώσεις διαφάνειας, με τη διαφορά ότι οι προϋποθέσεις εισαγωγής και οι υποχρεώσεις των εταιριών μετά από αυτήν είναι λιγότερες, αλλά μόνο ποσοτικά.

Η Εναλλακτική Αγορά απευθύνεται από τη μια μεριά σε εταιρίες που αναζητούν χρηματοδότηση και ευκολότερη πρόσβαση στη δευτερογενή αγορά, και από την άλλη σε επενδυτές που αναζητούν επιπλέον μορφές επένδυσης αποδεχόμενοι μεγαλύτερο ρίσκο.

Πλεονεκτήματα ένταξης εταιριών στην Εναλλακτική Αγορά αποτελούν:

- α) η εναλλακτική μέθοδος χρηματοδότησης με ανταγωνιστικό κόστος,
- β) η εύκολη και γρήγορη πρόσβαση στη δευτερογενή αγορά κεφαλαίου
- γ) η προώθηση της αναγνωρισιμότητας και της φήμης τους,
- δ) η προετοιμασία (εφόσον το επιθυμούν) για τη μεταφορά τους στην οργανωμένη αγορά μέσω της σταδιακής αύξησης της διασποράς και εμπορευσιμότητας των μετοχών τους και την προσαρμογή τους στο χρηματιστηριακό περιβάλλον.

Ένα μειονέκτημα της ΕΝ.Α., για το οποίο συχνά δέχεται αρνητική κριτική, είναι η χαμηλή διασπορά και εμπορευσιμότητα των μετοχών των εταιριών που διαπραγματεύονται σε αυτή. Το Χ.Α., στο πλαίσιο της προσπάθειας συνεχούς βελτίωσης της εν λόγω αγοράς, προτρέπει τις εταιρίες να μην περιορίζονται στο ελάχιστο ποσοστό διασποράς που απαιτείται για την εισαγωγή τους, αλλά να επιδιώκουν την επίτευξη μεγαλύτερης διασποράς και να τη διατηρούν και μετά την εισαγωγή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΜΕ

4.1 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ Ν. 3299/2004 ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

Τα βασικά στοιχεία του προηγούμενου αναπτυξιακού ήταν:

4.1.1 Κατώτατα όρια προϋπολογισμού επενδύσεων

- Για μεγάλες επιχειρήσεις, 500.000 ευρώ
- Για μεσαίες επιχειρήσεις, 250.000 ευρώ
- Για μικρές επιχειρήσεις, 150.000 ευρώ
- Για πολύ μικρές επιχειρήσεις, 100.000 ευρώ

4.1.2 Κατηγορίες επενδυτικών σχεδίων

4.1.2.1 Κατηγορία 1

4.1.2.1.1 Επενδυτικά σχέδια στον δευτερογενή τομέα

- 1) Παραγωγή ηλεκτρισμού από ήπιες μορφές ενέργειας και ειδικότερα την αιολική, την ηλιακή, την υδροηλεκτρική, τη γεωθερμική και τη βιομάζα, ανεξαρτήτως εγκατεστημένης ισχύος επενδυτικά σχέδια συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας
- 2) Μετεγκατάσταση βυρσοδεψείων από τους Νομούς Αττικής, Θεσσαλονίκης και Χανίων εντός Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Περιοχών (Β.Ε.ΠΕ.), στις οποίες υφίστανται οι κατάλληλες υποδομές και προβλέπεται η εγκατάστασή τους.

4.1.2.1.2 Επενδυτικά σχέδια στον τομέα του τουρισμού

- 3) Εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής λειτουργουσών ξενοδοχειακών μονάδων κατηγορίας τουλάχιστον δύο αστέρων (2*), πρώην Γ' τάξης ή ξενοδοχειακών μονάδων που έχουν διακόψει προσωρινά τη λειτουργία τους μέχρι πέντε έτη κατ' ανώτατο όριο, χωρίς στο διάστημα αυτό να έχει γίνει αλλαγή στη χρήση του κτιρίου και υπό τον όρο ότι κατά το χρόνο της προσωρινής διακοπής της λειτουργίας τους ήταν τουλάχιστον κατηγορίας δύο αστέρων (2*), πρώην Γ' τάξης
- 4) Εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής λειτουργουσών ξενοδοχειακών μονάδων κατώτερης κατηγορίας των δύο αστέρων (2*), πρώην Γ' τάξης, σε κτίρια που χαρακτηρίζονται διατηρητέα ή παραδοσιακά, εφόσον με τον εκσυγχρονισμό τους αναβαθμίζονται τουλάχιστον σε κατηγορία δύο αστέρων (2*), πρώην Γ' τάξης. Επίσης εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που έχουν διακόψει προσωρινά τη λειτουργία τους για πέντε έτη κατ' ανώτατο όριο, χωρίς στο διάστημα αυτό να έχει γίνει αλλαγή στη χρήση του κτιρίου και υπό τον όρο ότι με τον

εκσυγχρονισμό τους αναβαθμίζονται τουλάχιστον σε κατηγορία δύο αστέρων (2*), πρώην Γ' τάξης

5) Εκσυγχρονισμός ξενοδοχειακών μονάδων που αφορά τη δημιουργία συμπληρωματικών εγκαταστάσεων με την προσθήκη νέων κοινόχρηστων χώρων, νέων χρήσεων επί κοινοχρήστων χώρων, πισίνων και αθλητικών εγκαταστάσεων σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον κατηγορίας δύο αστέρων (2*), πρώην Γ' τάξης, με σκοπό την παροχή πρόσθετων υπηρεσιών

6) Μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον κατηγορίας δύο αστέρων (2*), πρώην Γ' τάξης

7) Εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής λειτουργουσών τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings) τουλάχιστον Γ' τάξης

8) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός συνεδριακών κέντρων

9) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός χιονοδρομικών κέντρων

10) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός αξιοποίησης ιαματικών πηγών

11) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός τουριστικών λιμένων σκαφών αναψυχής (μαρίνες) για επενδυτικά σχέδια που γίνονται με πρωτοβουλία οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν. 2160/1993 (ΦΕΚ 118 Α')

12) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός γηπέδων γκολφ

13) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός κέντρων θαλασσοθεραπείας

14) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός κέντρων τουρισμού υγείας

15) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός κέντρων προπονητικού-αθλητικού τουρισμού

4.1.2.1.3 Επενδυτικά σχέδια στον τριτογενή τομέα

16) Επενδυτικά σχέδια συνεργαζόμενων εμπορικών και μεταφορικών επιχειρήσεων, υπό ενιαίο φορέα, για την δημιουργία εμπορευματικών σταθμών, εμπορευματικών κέντρων και διαμετακομιστικών κέντρων

17) Επενδυτικά σχέδια των μεταφορικών ή και εμπορικών επιχειρήσεων, υπό ενιαίο φορέα, για τη δημιουργία υποδομών αποθήκευσης, συσκευασίας και τυποποίησης καθώς και κλειστών χώρων στάθμευσης φορτηγών οχημάτων, όπως αυτά θα οριστούν με κοινή υπουργική απόφαση

18) Παροχή υπηρεσιών εφοδιαστικής αλυσίδας

19) Δημιουργία ευρυζωνικών δικτυακών υποδομών και συναφούς εξοπλισμού που εξασφαλίζει την πρόσβαση σε πολίτες ή επιχειρήσεις, σε επίπεδο ΟΤΑ, Περιφερειών κλπ. ή άλλης γεωγραφικής περιοχής με επιχειρηματικό ενδιαφέρον

20) Παροχή καινοτομικών ηλεκτρονικών επικοινωνιακών και ευρυζωνικών υπηρεσιών ευρείας κλίμακας τα οποία βασίζονται στην ευρυζωνική υποδομή.

21) Επενδυτικά σχέδια ανάπτυξης λογισμικού

22) Δημιουργία εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής, ενεργειακής, μεταλλευτικής, γεωργικής, κτηνοτροφικής, δασικής και ιχθυοκαλλιεργητικής έρευνας. Επίσης, επενδυτικά σχέδια ανάπτυξης τεχνολογιών και βιομηχανικών σχεδίων

23) Παροχή υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας.

24) Δημιουργία εργαστηρίων παροχής υπηρεσιών ποιότητας ή και υψηλής τεχνολογίας, πιστοποιήσεων, δοκιμών ελέγχου και διακριβώσεων.

25) Επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων εκμετάλλευσης μέσων μεταφοράς ανθρώπων και εμπορευμάτων σε απομονωμένες, δυσπρόσιτες και απομακρυσμένες χερσαίες, νησιωτικές και παραλίμνιες περιοχές. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εμπορικής Ναυτιλίας ορίζονται οι περιοχές αυτές.

26) Ίδρυση δημόσιας χρήσης κλειστών σταθμών ιδιωτικής χρήσεως επιβατηγών αυτοκινήτων χωρητικότητας τουλάχιστον σαράντα (40) θέσεων, επιπλέον εκείνων που επιβάλλει ο Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός (Γ.Ο.Κ) για την κάλυψη των μόνιμων αναγκών που προκύπτουν από τις χρήσεις του κτιρίου, εφόσον γίνονται από επιχειρήσεις εκμετάλλευσης δημόσιας χρήσεως, υπέργειων, υπόγειων ή και πλωτών σταθμών αυτοκινήτων. Επίσης, επενδυτικά σχέδια για την ίδρυση δημόσιας χρήσης εστεγασμένων ή και ημιεστεγασμένων σταθμών φορτηγών, λεωφορείων και άλλων εν γένει βαρέων οχημάτων τουλάχιστον 30 θέσεων.

4.1.2.1.4 Ειδικά επενδυτικά σχέδια

27) Επενδυτικά σχέδια προστασίας του περιβάλλοντος, περιορισμού της ρύπανσης του εδάφους, του υπεδάφους, των υδάτων και της ατμόσφαιρας, αποκατάστασης του φυσικού περιβάλλοντος και ανακύκλησης του ύδατος και αφαλάτωσης θαλασσινού ή υφάλμυρου νερού

28) Αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποκατάσταση υγρών καυσίμων ή ηλεκτρικής ενέργειας με αέρια καύσιμα, επεξεργασμένα απορριπτόμενα υλικά από εγχώριες βιομηχανίες, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ανάκτηση απορριπτόμενης θερμότητας, καθώς και συμπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας.

29) Επενδυτικά σχέδια για εξοικονόμηση ενέργειας, υπό την προϋπόθεση ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν αφορά τον παραγωγικό εξοπλισμό, αλλά τον εξοπλισμό και τις εγκαταστάσεις κίνησης λειτουργίας της μονάδας και από αυτήν προκύπτει μείωση τουλάχιστον 10% της καταναλισκόμενης ενέργειας .

30) Παραγωγή νέων προϊόντων ή και υπηρεσιών ή προϊόντων εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας

31) Επενδυτικά σχέδια για ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμό εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής ή μεταλλευτικής ή ενεργειακής έρευνας.

32) Επενδυτικά σχέδια εισαγωγής και προσαρμογής περιβαλλοντικά φιλικής τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία.

33) Επενδυτικά σχέδια παραγωγής καινοτομικών προϊόντων ή υπηρεσιών εισαγωγής καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία και εμπορευματοποίησης πρωτοτύπων προϊόντων και υπηρεσιών

34) Επενδυτικά σχέδια που στοχεύουν στην αναβάθμιση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων ή και υπηρεσιών

35) Επενδυτικά σχέδια για αγορά και εγκατάσταση νέων σύγχρονων συστημάτων αυτοματοποίησης διαδικασιών και μηχανοργάνωσης αποθηκών συμπεριλαμβανομένου και του αναγκαίου λογισμικού για την δημιουργία επέκταση ή και ανάπτυξη στον χώρο του βιομηχανοστασίου στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού της εφοδιαστικής αλυσίδας

36) Ίδρυση ή επέκταση βιομηχανικών ή βιοτεχνικών μονάδων για την εναλλακτική διαχείριση συσκευασιών και άλλων προϊόντων που έχουν αναλωθεί στην Ελλάδα, για παραγωγή πρώτων υλών και λοιπών υλικών από αυτά .

37) Υλοποίηση ολοκληρωμένου πολυετούς (2-5 ετών) επιχειρηματικού σχεδίου φορέων (για τους οποίους έχει παρέλθει πενταετία από τη σύστασή τους) των μεγάλων και μεσαίων μεταποιητικών και μεταλλευτικών επιχειρήσεων ελάχιστου συνολικού κόστους 3 εκατ. ευρώ και επιχειρήσεων ανάπτυξης λογισμικού ελάχιστου συνολικού κόστους 1,5 εκατ. ευρώ, και Επενδυτικά σχέδια υλοποίησης ολοκληρωμένου πολυετούς (2-5 ετών) επιχειρηματικού σχεδίου φορέων (για τους οποίους έχει παρέλθει τριετία από τη σύστασή τους) των μικρών και πολύ μικρών μεταποιητικών και μεταλλευτικών επιχειρήσεων ελάχιστου συνολικού κόστους 1,5 εκατ. ευρώ και επιχειρήσεων ανάπτυξης λογισμικού ελάχιστου συνολικού κόστους 1,5 εκατ. ευρώ που περιλαμβάνουν τον τεχνολογικό, διοικητικό, οργανωτικό και επιχειρησιακό εκσυγχρονισμό και ανάπτυξη, καθώς και τις αναγκαίες ενέργειες κατάρτισης των εργαζομένων.

4.1.2.2 Κατηγορία 2

4.1.2.2.1 Επενδυτικά σχέδια στον πρωτογενή τομέα

1) Επενδυτικά σχέδια εξόρυξης και θραύσης βιομηχανικών ορυκτών και αδρανών υλικών Επενδυτικά σχέδια σε μηχανικά μέσα σποράς, καλλιέργειας και συγκομιδής αγροτικών προϊόντων τα οποία πραγματοποιούνται από αγροτικούς ή αγροτοβιομηχανικούς συνεταιρισμούς, καθώς και ομάδες παραγωγών ή ενώσεις ομάδων παραγωγών, οι οποίες έχουν συσταθεί σύμφωνα με την Κοινοτική νομοθεσία.

2) Επενδυτικά σχέδια τυποποίησης, συσκευασίας ή συντήρησης γεωργικών ή κτηνοτροφικών προϊόντων ή προϊόντων αλιείας και ιχθυοτροφίας μη προερχόμενα από μεταποιητική δραστηριότητα.

3) Επενδυτικά σχέδια γεωργικών επιχειρήσεων θερμοκηπιακού τύπου και βιολογικής γεωργίας, κτηνοτροφικών επιχειρήσεων σταυλισμένου ή ημισταυλισμένου τύπου και αλιευτικών επιχειρήσεων (υδατοκαλλιέργειες) σύγχρονης τεχνολογίας.

4.1.2.2.2 Επενδυτικά σχέδια στον δευτερογενή τομέα

- 4) Επενδυτικά σχέδια εξόρυξης, επεξεργασίας και εν γένει αξιοποίησης βιομηχανικών ορυκτών. Επενδυτικά σχέδια λατόμευσης και αξιοποίησης μαρμάρων υπό την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνουν εξοπλισμό κοπής και επεξεργασίας
- 5) Μεταλλευτικά επενδυτικά σχέδια
- 6) Επενδυτικά σχέδια στον τομέα της μεταποίησης όπως ορίζεται στην Στατιστική Ταξινόμηση των Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας (ΣΤΑΚΟΔ)
- 7) Επενδυτικά σχέδια παραγωγής ενέργειας σε μορφή θερμού νερού ή ατμού
- 8) Επενδυτικά σχέδια παραγωγής βιοκαυσίμων ή στερεών καυσίμων από βιομάζα, επενδυτικά σχέδια παραγωγής βιομάζας από φυτά, με σκοπό τη χρήση της ως πρώτης ύλης για την παραγωγή ενέργειας - Επενδυτικά σχέδια για την αφαλάτωση θαλασσινού ή υφάλμυρου νερού για την παραγωγή πόσιμου ύδατος .
- 9) Επενδυτικά σχέδια για την παραγωγή ή και τυποποίηση προϊόντων γεωγραφικής ένδειξης (Π.Γ.Ε.) ή και προϊόντων προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (Π.Ο.Π.) εφόσον γίνονται από επιχειρήσεις που στεγάζονται σε παραδοσιακά ή διατηρητέα λιθόκτιστα κτίρια ή και κτιριακά συγκροτήματα βιομηχανικού χαρακτήρα

4.1.2.2.3 Επενδυτικά σχέδια στον τομέα του τουρισμού

- 10) Ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων κατηγορίας τουλάχιστον τριών αστέρων (3*), πρώην Β' τάξης
- 11) ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός θεματικών πάρκων που αποτελούν οργανωμένες μορφές τουρισμού οι οποίες διαφοροποιούν ή διευρύνουν το τουριστικό προϊόν και παρέχουν ολοκληρωμένης μορφής υποδομές και υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένων κατ' ελάχιστον των υπηρεσιών στέγασης - σίτισης, στέγασης- ψυχαγωγίας και κοινωνικής μέριμνας.
- 12) Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός αυτοκινητοδρομιών απαραίτητων για την τουριστική ανάπτυξη της χώρας.

4.1.2.2.4 Επενδυτικά σχέδια στον τριτογενή τομέα

- 13) Επενδυτικά σχέδια για την ανέγερση και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες που καθορίζονται στο πλαίσιο του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού, καθώς και χώρων κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών, κεντρικών αγορών και σφαγείων που γίνονται από επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού ή συνεταιρισμούς. Επίσης επενδυτικά σχέδια των ως άνω φορέων για τη μετασκευή και διαμόρφωση παλαιών βιομηχανοστασίων και λοιπών εγκαταστάσεων για χώρους κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών, εκθεσιακών κέντρων, κεντρικών αγορών και σφαγείων
- 14) Επενδυτικά σχέδια επιχειρήσεων υγρών καυσίμων, αερίων καυσίμων και υγραερίων, για τη δημιουργία εγκαταστάσεων αποθήκευσης ή για την προμήθεια εξοπλισμού μεταφοράς υγρών καυσίμων αερίων καυσίμων και υγραερίων σε νησιά.
- 15) Επενδυτικά σχέδια για τη δημιουργία κέντρων αποθεραπείας και αποκατάστασης, όπως αυτά καθορίζονται με το άρθρο 10 του Ν. 2072/1992 και επενδυτικά σχέδια για την παροχή στέγης αυτόνομης διαβίωσης, σε άτομα με ειδικές ανάγκες.

16) Επενδυτικά σχέδια που γίνονται από Ιερές μονές καθώς και την Ιερά Κοινότητα του Αγίου Όρους για την ανέγερση ή και εκσυγχρονισμό ξενώνων ή για τη μετατροπή κτιρίων τους σε ξενώνες, καθώς και για την ανέγερση, επέκταση, εκσυγχρονισμό ή μετατροπή κτιρίων τους σε χώρους κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών, εργαστηρίων και χειροτεχνίας.

4.1.3 Ποσοστά ενίσχυσης ανά γεωγραφική ζώνη και κατηγορία ενίσχυσης

1. Επιχορήγηση ή και επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης ή επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ Α	ΠΕΡΙΟΧΗ Β	ΠΕΡΙΟΧΗ Γ
κατηγορία 1	20%	30%	40%
κατηγορία 2	15%	25%	35%

Η εναλλακτικά

2. Φορολογική απαλλαγή

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ Α	ΠΕΡΙΟΧΗ Β	ΠΕΡΙΟΧΗ Γ
κατηγορία 1	60%	100%	100%
κατηγορία 2	50%	100%	100%

Σημείωση:

Στις μεσαίες επιχειρήσεις παρέχεται επιπλέον ποσοστό ενίσχυσης έως 10%

Στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις παρέχεται επιπλέον ποσοστό ενίσχυσης έως 20%.

Η Ζάκυνθος εντάχθηκε στη περιοχή Β

4.2 Ο ΝΕΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

4.2.1 Τελευταίες εξελίξεις

Ως τις 29 Ιανουαρίου 2010 παρατάθηκε, με απόφαση του υπουργείου Οικονομίας, η υποβολή επενδυτικών σχεδίων από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις για να υπαχθούν στα κίνητρα του αναπτυξιακού νόμου 3299/2004.

Η παράταση πέραν της προηγούμενης προθεσμίας της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2009 κρίθηκε αναγκαία, δεδομένου ότι πολλοί ενδιαφερόμενοι επενδυτές αντιμετώπιζαν δυσχέρειες στη συλλογή των απαραίτητων δικαιολογητικών και την προετοιμασία του επενδυτικού φακέλου

Σήμερα μετά και την εκπνοή της ως άνω προθεσμίας αναμένεται ο νέος αναπτυξιακός νόμος ο οποίος θα τεθεί σε ισχύ από το 2011. Σημαντική του τομή αποτελεί το γεγονός ότι θα είναι μεν επιλέξιμες όλες οι εταιρείες αλλά για συγκεκριμένες δράσεις (π.χ. εξωστρέφειας, πράσινης οικονομίας) για τις οποίες θα βαθμολογούνται με αναλυτικά κριτήρια ώστε να μην υπάρχει το σημερινό στοιχείο υποκειμενικότητας.

Επίσης οι επενδύσεις θα παρακολουθούνται και μετά την ολοκλήρωσή τους, ενώ θα δημιουργηθεί ξεχωριστό μητρώο ελεγκτών και αξιολογητών. Προκρίνεται η συγκριτική αξιολόγηση των επενδυτικών προτάσεων, οι οποίες θα υποβάλλονται ηλεκτρονικά με αυτόματη απόρριψη ελλιπώς υποβαλλομένων φακέλων ενώ για την διαδικασία υποβολής, αξιολόγησης και έγκρισης επενδυτικών σχεδίων θα προβλέπεται η υποβολή επενδυτικών σχεδίων ανά εξάμηνο. Η αξιολόγηση θα γίνεται από πιστοποιημένους αξιολογητές, επιλεγμένους με τυχαίο τρόπο.

Για την αξιολόγηση των προτάσεων θα εφαρμοστεί σύστημα μοριοδότησης (point system):

- η συμβολή στην αύξηση του ΑΕΠ θα έχει συντελεστή βαρύτητας 20%, η καινοτομία 15%,
- η χρηματοοικονομική αξιολόγηση 15%,
- η πράσινη επιχειρηματικότητα 30% και
- η αναδιάρθρωση, απασχόληση και ισόρροπη ανάπτυξη 20%.

Οι επενδυτές θα ενημερώνονται για την πορεία αξιολόγησης του φακέλου τους ενώ τα σχέδια θα παρακολουθούνται μετά την ολοκλήρωσή τους, ώστε να αποτιμάται το αναπτυξιακό αποτέλεσμα.

Όσον αφορά στις μορφές ενίσχυσης που προβλέπει ο αναπτυξιακός νόμος είναι:

- α) η επιχορήγηση κεφαλαίου,
- β) οι φορολογικές απαλλαγές,
- γ) η επιχορήγηση χρεολυσίων δανείου διάρκειας έως 10 έτη και
- δ) η επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης μηχανολογικού εξοπλισμού για συμβάσεις διάρκειας έως 7 έτη.

Οι παραπάνω μορφές ενίσχυσης θα ισχύουν για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ενώ για τις μεγάλες επιχειρήσεις και τα επενδυτικά σχέδια άνω των 50 εκ. ευρώ θα ισχύουν μόνο οι φορολογικές ελαφρύνσεις και οι αυξανόμενες αποσβέσεις.

Όσον αφορά στον παλαιό αναπτυξιακό νόμο γίνεται προσπάθεια για να καλυφθούν οι καθυστερήσεις του παρελθόντος (28% απορρόφηση στα έργα την περασμένης εξαετίας) Σύμφωνα με ανακοίνωση του υπουργείου, από τις 13.486 αιτήσεις που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο του 3299/2004, εγκρίθηκαν 7.100, ενώ έχουν ολοκληρωθεί μόλις 1.451 επενδυτικά σχέδια, δηλαδή το 20,4% του συνόλου. Τα εκκρεμή προς αξιολόγηση επενδυτικά σχέδια ανέρχονται σε 3.438, έχουν συνολικό προϋπολογισμό 10,9 δισ. ευρώ και το αναμενόμενο ύψος ενισχύσεων ανέρχεται σε 4,1 δισ. ευρώ. Ο προϋπολογισμός των ολοκληρωμένων σχεδίων ανήλθε σε 2,1 δισ. ευρώ, οι εγκεκριμένες επιχορηγήσεις σε 1 δισ. ευρώ και οι συνολικές εκταμιεύσεις σε 1,6 δισ. ευρώ. Το διάστημα Ιανουαρίου-Απριλίου 2010 οι πληρωμές για την ολοκλήρωση επενδυτικών σχεδίων ανήλθαν σε 440 εκατ. ευρώ, έναντι 500 εκατ. ευρώ ολόκληρο το 2009. Μέχρι το τέλος του 2010 αναμένεται ότι θα δοθούν σε επιχειρήσεις των οποίων τα επενδυτικά σχέδια έχουν εγκριθεί άλλα 700 εκατ. ευρώ ενώ την προσεχή 3ετία θα διατεθούν επιδοτήσεις 4,3- 5,7 δις ευρώ.

4.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΜΕ

Τα 23 εκατομμύρια των ΜΜΕ της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 27 διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί με την αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας.

4.3.1 Πολιτική για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της Ευρωπαϊκής Πολιτικής για τις ΜΜΕ την περίοδο 2005-2007 δείχνει ότι σημαντική πρόοδος έχει επιτευχθεί σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η έκθεση για την αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και απασχόληση που υιοθετήθηκε το Δεκέμβριο του 2007 δίνει ακόμη μεγαλύτερη έμφαση στις ΜΜΕ στη νέα περίοδο εφαρμογής της Στρατηγικής της Λισσαβόνας 2008-2010. Για την επίτευξη των στόχων αυτών στις 25/6/2008 υιοθετήθηκε η Ευρωπαϊκή Πράξη για τις μικρές επιχειρήσεις «Small Business Act»²⁶, η οποία αποσκοπεί να βοηθήσει τις μικρές επιχειρήσεις αρχικά να επιβιώσουν και, κατόπιν, να εξελιχθούν σε παγκόσμιες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις.

4.3.1.1 Αρχές

Η πράξη για τις μικρές επιχειρήσεις θεσπίζει τις παρακάτω 10 αρχές που πρέπει να υιοθετηθούν στο ύψιστο πολιτικό επίπεδο καθώς και συγκεκριμένα μέτρα τα οποία θα διευκολύνουν τις ΜΜΕ :

1. δημιουργία κατάλληλου περιβάλλοντος ώστε οι επιχειρηματίες και οι οικογενειακές επιχειρήσεις να προοδεύουν και η επιχειρηματικότητα να ανταμείβεται.
2. Εξασφάλιση δεύτερης ευκαιρίας στους έντιμους επιχειρηματίες που πτωχεύουν.
3. Καθορισμός κανόνων σύμφωνα με την αρχή «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις»
4. Μεγαλύτερη ανταπόκριση των δημόσιων διοικήσεων στις ανάγκες των ΜΜΕ
5. Προσαρμογή των μέσων πολιτικής στις ανάγκες των ΜΜΕ: διευκόλυνση της συμμετοχής των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις και καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι κρατικές ενισχύσεις για τις ΜΜΕ
6. Διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση και δημιουργία νομικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος που ευνοεί τις έγκαιρες πληρωμές στις εμπορικές συναλλαγές
7. Υποστήριξη των ΜΜΕ ώστε να επωφεληθούν περισσότερο από τις ευκαιρίες που προσφέρει η ενιαία αγορά
8. Προώθηση της αναβάθμισης των δεξιοτήτων στις ΜΜΕ καθώς και όλων των μορφών καινοτομίας
9. Παροχή δυνατότητας στις ΜΜΕ να μετατρέψουν τις περιβαλλοντικές προκλήσεις σε ευκαιρίες
10. Ενθάρρυνση και υποστήριξη των ΜΜΕ ώστε να επωφεληθούν από την ανάπτυξη των αγορών

4.3.1.2 Μέτρα

Στα πλαίσια της Πράξης, η Ε.Ε προγραμματίζει μια σειρά από συγκεκριμένα Μέτρα και ενέργειες που θα συμβάλλουν στην εφαρμογή των αρχών που έχουν τεθεί τα κυριότερα των οποίων παρουσιάζονται στη συνέχεια:

- Πρωτοβουλία «Erasmus για νέους επιχειρηματίες» μέσω της οποίας δίνεται δυνατότητα στους νέους επιχειρηματίες να αποκτήσουν γνώσεις δίπλα σε έμπειρους επιχειρηματίες. Η πρωτοβουλία ξεκίνησε εντός του 2008 διοργάνωση της Ευρωπαϊκής εβδομάδας για τις ΜΜΕ με την πραγματοποίηση ενημερωτικών εκδηλώσεων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η πρώτη έγινε εντός του 2009
- δημιουργία δικτύου γυναικών «πρεσβευτών» επιχειρηματικότητας που θα προωθήσει την ενθάρρυνση της δημιουργίας επιχειρήσεων από τις γυναίκες.
- Προώθηση καλών πρακτικών για την παροχή δεύτερης ευκαιρίας
- Υποβολή προτάσεων για επίτευξη του στόχου που έχει τεθεί και αφορά τη μείωση του διοικητικού φόρτου για τις επιχειρήσεις κατά 25% έως το 2012
- Προώθηση προτάσεων με τις οποίες θα μπορεί να απλουστευθεί η νομοθεσία προς το συμφέρον των ΜΜΕ κυρίως στον τομέα του εταιρικού δικαίου
- δημοσίευση οδηγού για τις κρατικές ενισχύσεις με σκοπό την καλύτερη ενημέρωση για τις υπάρχουσες δυνατότητες υποστήριξης.
- Παροχή βοήθειας προς τα κράτη μέλη για να αναπτύξουν υψηλής ποιότητας προγράμματα επενδυτικής ετοιμότητας
- Εκπόνηση σχεδίου δράσης προώθησης της χρήσης των διαλειτουργικών ηλεκτρονικών υπογραφών και της ηλεκτρονικής αναγνώρισης με σκοπό τη συμμετοχή των ΜΜΕ στις παγκόσμιες αλυσίδες προσφοράς
- Αύξηση της χρηματοοικονομικής υποστήριξης της Ε.Ε (1 εκατ. € το 2008 και 2.1 εκατ. € το 2009) προώθησης της συμμετοχής των ΜΜΕ στην τυποποίηση
- Απλοποίηση των κανόνων κρατικών ενισχύσεων για την υποστήριξη της συμμετοχής των ΜΜΕ στην Έρευνα & Ανάπτυξη
- Ενθάρρυνση της συμμετοχής των ΜΜΕ στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT)
- διευκόλυνση των ΜΜΕ στο σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (ΕΜΑΣ)
- Χρηματοδότηση ειδικών στους τομείς περιβάλλοντος και ενεργειακής απόδοσης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού δικτύου Επιχειρήσεων.
- δημιουργία Ευρωπαϊκών Κέντρων Πληροφόρησης σε επιλεγμένες ζώνες, όπως Ινδία και Κίνα

4.3.1.3 Μέσα χρηματοδότησης

Η υποστήριξη που παρέχεται για την εφαρμογή των πολιτικών της Ε.Ε είναι είτε άμεση είτε έμμεση και είναι διαθέσιμη μέσω επιχορηγήσεων, δανείων και εγγυήσεων.

Τα διαρθρωτικά Ταμεία αποτελούν τα μεγαλύτερα μέσα χρηματοδότησης των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την περίοδο 2007-2013, το 16-18% της συνολικής δαπάνης (περίπου 347,4 δις ευρώ) προβλέπεται για τις ΜΜΕ. Η διαχείριση των Προγραμμάτων που εφαρμόζονται στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων γίνεται σε Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο και δίνεται προτεραιότητα για τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών. Συμπληρωματικά, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) προβλέπονται κατά την ίδια περίοδο 10 δις ευρώ για την υποστήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης μη γεωργικών επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές, την απόκτηση δεξιοτήτων και την κατάρτισης, καθώς και για την ενίσχυση ΜΜΕ στους τομείς της γεωργίας, της βιομηχανίας τροφίμων και της δασοκομίας.

Άλλα μέσα χρηματοδότησης των Ευρωπαϊκών ΜΜΕ για την περίοδο 2007-2013 είναι «Το Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και Καινοτομία και «Το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την έρευνα και Ανάπτυξη» μέσω των οποίων προβλέπεται η χρηματοδότηση σημαντικών δράσεων για τις ΜΜΕ».

Το Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και Καινοτομία (ΠΑΚ) (CIP), με προϋπολογισμό 3,6 δις € έχει στόχο την ενίσχυση των καινοτόμων επιχειρήσεων. Παρέχει καλύτερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση, στην υποστήριξη της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας, στην ενσωμάτωση των ΤΠΕ και την καθιέρωση νέων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ήδη από το 2007 έχουν ξεκινήσει δράσεις από τις οποίες ωφελήθηκαν οι ΜΜΕ ενώ το 2008 προγραμματίσθηκε η εφαρμογή 20 μέτρων που περιλαμβάνουν τις παρακάτω δράσεις :

- Χρηματοδοτικά εργαλεία που θα προσφέρονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων ή άλλο διεθνές Ινστιτούτο, 143 εκατ. € (26 εκ για οικοκαινοτομία)
- Χρηματοδότηση του νέου δικτύου για την υποστήριξη των επιχειρήσεων και της καινοτομίας, 74,2 εκατ. €.
- Οικοκαινοτομία: για ενέργειες οικοκαινοτομίας προβλέπονται 28 εκατ. € για πιλοτικές δράσεις.
- Κοινοτικό Πρόγραμμα για τη μείωση των κανονιστικών και διοικητικών εμποδίων που ξεκίνησε το 2007 και θα ολοκληρωθεί το 2008 (ο επιπλέον προϋπολογισμός που προβλέπεται είναι 8 εκατ. €).
- Μέτρα με στόχο τον υπολογισμό της απόδοσης των ΜΜΕ (1,4 εκατ. €) και μέτρα για τη συμμετοχή των ΜΜΕ και της χειροτεχνίας στην τυποποίηση.(1,2 εκατ. €)

Τα υπόλοιπα (8,2 εκατ. €) αφορούν μέτρα για κάλυψη νομικών θεμάτων.

Το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την έρευνα έχει στόχο την ενίσχυση της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης. Περιλαμβάνει κίνητρα για τη συμμετοχή των ΜΜΕ σε δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης.

Η Ε.Ε εξέδωσε κανονισμό που επιτρέπει την αυτόματη έγκριση ενισχύσεων απασχόλησης και ανάπτυξης που, στη πράξη, μειώνει το διοικητικό κόστος για τις δημόσιες αρχές, τους αποδέκτες των ενισχύσεων και την Επιτροπή. Ο νέος κανονισμός αποτελεί σημαντική εφαρμογή της Πράξης για τις ΜΜΕ.

4.3.2 Πολιτική για την καινοτομία, έρευνα, ανάπτυξη και εφαρμογή τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών

Η καινοτομία αποτελεί μοχλό στήριξης της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ. Η Ε.Ε αναπτύσσει όλες τις πολιτικές που έχουν στόχο την προώθηση της καινοτομίας και της Ε&Α και οι οποίες αφορούν: δημιουργία του κατάλληλου περιβάλλοντος, προώθηση της τυποποίησης, βελτίωση της πρόσβασης στις κρατικές προμήθειες και την ανάπτυξη καινοτόμων clusters.

4.3.2.1 Εργαλεία

Τα εργαλεία που έχουν σχεδιαστεί από την Ε.Ε για τη χρηματοδότηση της Έρευνας και Καινοτομίας είναι:

- Το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο 2007-2013
- Το Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα 2007-2013
- Τα διαρθρωτικά Ταμεία 2007-2013

Οι ενέργειες που έχουν γίνει το 2008 περιλαμβάνουν:

- Την έναρξη της λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) που αποτελεί την πρωτοβουλία της Ε.Ε με σκοπό την προώθηση της αριστείας στην Ευρωπαϊκή καινοτομία και την εξεύρεση νέων λύσεων για μείζονα προβλήματα όπως η αλλαγή του κλίματος, οι ανανεώσιμες μορφές ενέργειας ή η επόμενη γενιά τεχνολογιών της πληροφορίας και επικοινωνίας.
- Η υιοθέτηση συστάσεων για τη διαχείριση της Πνευματικής Ιδιοκτησίας στη μεταφορά γνώσης από δημόσιους ερευνητικούς οργανισμούς.
- Η αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής πολιτικής για τις ΤΠΕ
- Η παρουσίαση καλών πρακτικών για τη χρήση κεφαλαίων κινδύνου

4.3.2.2 Οφέλη

Οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών αποτελούν την κινητήρια δύναμη του οικονομικού και κοινωνικού εκσυγχρονισμού. Οι επιχειρήσεις στην Ε.Ε αφιερώνουν 20% των επενδύσεων τους σε ΤΠΕ. Από την έκθεση του 2007 για την αξιολόγηση της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, την επισκόπηση της ενιαίας αγοράς, την υλοποίηση του προγράμματος δράσης για την καινοτομία και την ανασκόπηση του κοινοτικού κεκτημένου, επιβεβαιώνεται ο σημαντικός ρόλος των ΤΠΕ στη διαρθρωτική μεταρρύθμιση ενώ και τα κράτη μέλη έχουν ενισχύσει τις πολιτικές τους στην Ε&Α και τις ΤΠΕ.

Τα οφέλη για τις ΜΜΕ είναι άμεσα όπως:

- ✓ βελτίωση τεχνικών και διοικητικών δεξιοτήτων, δια βίου μάθηση, αποφυγή του κοινωνικού αποκλεισμού, προώθηση κατάλληλων e-business λύσεων, διαχείριση θεμάτων ασφαλείας και προσωπικών δεδομένων και προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-government).
- ✓ Τα μέσα που προσφέρονται από την Ε.Ε για τη χρηματοδότηση της εφαρμογής των ΤΠΕ στις ΜΜΕ είναι, επίσης, το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Έρευνα, το Πρόγραμμα για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (ΠΑΚ) και τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των διαρθρωτικών Ταμείων.

Οι σχετικές ενέργειες για το 2008 περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων:

- ανασκόπηση της τυποποίησης για ΤΠΕ
- συντονισμός των πολιτικών όσον αφορά στην αφομοίωση των ΤΠΕ,
- ανασκόπηση πολιτικών και τάσεων για το ηλεκτρονικό επιχειρείν και, εφόσον απαιτηθεί, καθορισμός μέτρων πολιτικής
- ανάληψη δράσης στον τομέα των ηλεκτρονικών δεξιοτήτων (e-skills) και της απασχολησιμότητας
- υλοποίηση του σχεδίου δράσης για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ένταξη των προσπάθειών ολοκλήρωσης και μετασχηματισμού των διοικητικών υπηρεσιών καθώς και αναθεώρησης του ευρωπαϊκού πλαισίου διαλειτουργικότητας.

Αναζητώντας τις βέλτιστες στρατηγικές για την ενίσχυση της πρωτοπορίας της Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2008 δημόσια διαβούλευση μεταξύ των αρμοδίων στην χάραξη πολιτικής, των εμπειρογνομόνων και των επιχειρηματιών. Σκοπός της διαβούλευσης είναι να πρωτοστατεί η Ευρωπαϊκή Βιομηχανία ΤΠΕ ιδίως οι μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις στον αγώνα για την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα.

4.3.3 Πολιτική ανταγωνισμού

Το ενδοκοινοτικό εμπόριο της ΕΕ-27 ανέρχεται στα δύο τρίτα του συνολικού εμπορίου και αποκαλύπτει την κύρια σημασία του εμπορίου μεταξύ των 27 κρατών μελών έναντι του εμπορίου με τον υπόλοιπο κόσμο.

Σημαντικότερα εμπόδια στο ενδοκοινοτικό εμπόριο αγαθών απαντώνται σε τομείς όπως η φορολογία και η πνευματική ιδιοκτησία, η τυποποίηση, οι κρατικές προμήθειες.

Τον Φεβρουάριο του 2007, η Ε.Ε προώθησε νέα δέσμη μέτρων για το διακοινοτικό εμπόριο σε βιομηχανικά προϊόντα. Τα μέτρα εξασφαλίζουν ασφαλή και υψηλής ποιότητας προϊόντα και διασφαλίζουν ότι οι κανόνες της εσωτερικής αγοράς είναι πραγματικότητα για όλους τους κατασκευαστές και παραγωγούς, ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Τα μέτρα περιλαμβάνουν τη δημιουργία του ευρωπαϊκού Δικτύου Επιχειρήσεων που έχει ξεκινήσει την πλήρη λειτουργία του το 2008 με στόχο να υποστηρίζει τις επιχειρήσεις να ωφεληθούν από την ενιαία αγορά, τη νέα οδηγία για τις υπηρεσίες με στόχο την απελευθέρωση της προσφοράς των υπηρεσιών που αποτελούν το 70% της Ευρωπαϊκής προστιθέμενης αξίας την κατάρτιση πλαισίου λειτουργίας των κρατικών προμηθειών για την εξασφάλιση ανταγωνιστικής αγοράς δημοσίων συμβάσεων προς όφελος των ΜΜΕ συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των ηλεκτρονικών δημοσίων προμηθειών την προώθηση του διαλόγου με τρίτες χώρες για την αντιμετώπιση των κανονιστικών εμποδίων που υπάρχουν στο εμπόριο και τη συνέχιση της προώθησης συνεργασιών όπως είναι το ALLINVEST, MEDINVEST και PROINVEST.

4.3.4 Πολιτική απασχόλησης

Οι στόχοι που έχουν τεθεί στη Λισσαβόνα για περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας υποστηρίζονται με την υιοθέτηση κατάλληλων μέτρων για τα άτομα και για τις επιχειρήσεις. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων και η δια βίου μάθηση στηρίζουν τις πολιτικές «ευελιξίας με ασφάλεια» και δίνουν ώθηση στην ευελιξία, στην ασφάλεια απασχόλησης και στην κινητικότητα μεταξύ θέσεων απασχόλησης.

Η Ευρωπαϊκή Πολιτική για την απασχόληση περιγράφεται στις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση 2008-2010. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση αποτελούν το πλαίσιο δράσης των κρατών μελών για πολιτικές που σχετίζονται με την απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση κάθε επιπέδου, το συνδυασμό οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, την ποιότητα των θέσεων εργασίας και την παραγωγικότητα.

Οι άξονες για την απασχόληση περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

- Προσέλκυση και διατήρηση στην απασχόληση περισσότερων ανθρώπων, αύξηση της προσφοράς εργασίας και εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής προστασίας (στόχος, η αύξηση του μέσου ρυθμού απασχόλησης στην Ε.Ε στο 70% μέχρι το 2010, & των γυναικών στο 60% ενώ των εργαζόμενων ετών 55-64 στο 50%).
- Βελτίωση της Προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων.
- Αύξηση της επένδυσης στους ανθρώπινους πόρους μέσω της καλύτερης εκπαίδευσης και κατάρτισης (στόχος, η αύξηση του Ευρωπαϊκού μέσου όρου συμμετοχής στη δια βίου μάθηση στο 12,5% των εργαζομένων ηλικίας ετών 25-64). Το πρόγραμμα «PROGRESS» εξασφαλίζει την εφαρμογή των πολιτικών στον τομέα της απασχόλησης και των κοινωνικών υποθέσεων. Το Πρόγραμμα “PROGRESS 2007-2013” συνεχίζει τέσσερα ειδικά κοινοτικά προγράμματα δράσης:

- (1) Το Πρόγραμμα «Μέτρα για την ενθάρρυνση της Απασχόλησης»
- (2) Το Πρόγραμμα για την ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών για την Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού (Social Exclusion Program)
- (3) Το Κοινοτικό Πρόγραμμα δράσης για την καταπολέμηση των διακρίσεων
- (4) Το 5ο Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα για την Ισότητα των δύο φύλων, τα οποία έληξαν το Δεκέμβρη του 2006, καθώς και μια σειρά δράσεων σε σχέση με την Προαγωγή της Υγείας και της Ασφάλειας στους χώρους Εργασίας (όπως το European Network for Workplace Health Promotion) και τις Συνθήκες και τους Όρους Εργασίας.

Το νέο πολυπρόγραμμα, διάρκειας επτά ετών, 2007-2013, θα αντικαταστήσει τα προαναφερόμενα κοινοτικά προγράμματα καλύπτοντας πέντε διαφορετικούς τομείς με ξεχωριστό για τον καθένα προϋπολογισμό στα πλαίσια ενός χρηματοδοτικού πλαισίου 743.250.000€. Οι δράσεις που αφορούν στην εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης χρηματοδοτούνται κυρίως από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

4.3.5 Περιβαλλοντική και ενεργειακή πολιτική

Προτεραιότητα της πολιτικής της Ε.Ε για τόνωση της ανάπτυξης και της απασχόλησης αποτελεί η βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων και της οικολογικής αποτελεσματικότητας των ΜΜΕ.

4.3.5.1 Στόχοι

- Αύξηση της συμμόρφωσης των προς την περιβαλλοντική νομοθεσία, περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων, και διασφάλιση εναρμονισμένης εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας των ΜΜΕ στην εσωτερική αγορά.
- Αύξηση της οίκο-απόδοσης των ΜΜΕ (ενέργεια και πόροι) με τη χρήση κατάλληλων συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης και άλλων μέσων.
- Αύξηση της, από πλευράς κόστους, αποδοτικότητας της περιβαλλοντικής πολιτικής με τον περιορισμό της διοικητικής επιβάρυνσης των ΜΜΕ και την αποδέσμευση πόρων για την αύξηση της συμμόρφωσης.
- Αύξηση της οίκο-καινοτομίας των ΜΜΕ και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ.

Για το σκοπό αυτό, στη νέα περίοδο 2007-2013 προτάθηκαν μια σειρά από δράσεις που περιλαμβάνουν αφενός υιοθέτηση μέτρων πολιτικής και αφετέρου δράσεις χρηματοδότησης ειδικών χρηματοδοτικών πόρων για τις ΜΜΕ σε συνδυασμό με την περιβαλλοντική πολιτική.

4.3.5.2 Τα σημαντικότερα μέτρα

- Βελτίωση της νομοθετικής διαδικασίας όσον αφορά στο σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών ώστε να ελαχιστοποιηθεί η διοικητική επιβάρυνση στις ΜΜΕ. Η πρωτοβουλία της Ε.Ε συμβάλλει ουσιαστικά στην περικοπή των διοικητικών δαπανών, στον προσδιορισμό καλών πρακτικών και τη συμμετοχή των ΜΜΕ στη χάραξη και εφαρμογή των πολιτικών.
 - Εξατομικευμένα και περισσότερο προσβάσιμα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης. Ήδη σχεδιάζεται να βελτιωθούν υφιστάμενα συστήματα, με στόχο την εφαρμογή του EMAS στις ΜΜΕ όπως π.χ το EMAS – Easy. Στο πλαίσιο της επανεξέτασης του EMAS, η Ε.Ε καταβάλλει προσπάθεια ώστε να καταστεί περισσότερο προσβάσιμο, κατανοητό, αποτελεσματικό και λιγότερο γραφειοκρατικό.
- Παράλληλα ενθαρρύνονται οι χώρες κράτη μέλη να προσφέρουν συγκεκριμένα κίνητρα στις καταχωρημένες ΜΜΕ.
- Με την υιοθέτηση διαφόρων μέτρων στο πλαίσιο του οδηγού για περιβαλλοντικές κρατικές ενισχύσεις του 2008 δίνεται bonus 10% στις μεσαίες και 20% στις μικρές επιχειρήσεις για την προώθηση των περιβαλλοντικών μέτρων.

4.3.5.3 Η ενεργειακή πολιτική της Ε.Ε για τις ΜΜΕ

Περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν την αύξηση της ζήτησης για ενεργειακή αποτελεσματικότητα, την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της ενεργειακής διαφοροποίησης και την παροχή κινήτρων για διαφοροποίηση των καυσίμων και της ενεργειακής αποτελεσματικότητας στις μεταφορές.

4.3.6 Διαρθρωτικά Ταμεία

Τα μεγαλύτερα εργαλεία χρηματοδότησης των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων υλοποιούνται μέσω των διαρθρωτικών ταμείων. Οι τομείς τους οποίους καλύπτουν οι δράσεις των Διαρθρωτικών Ταμείων περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την προώθηση της ανάπτυξης των επιχειρήσεων σε τομείς όπως επιχειρηματικότητα και στήριξη ιδίως των ΜΜΕ προκειμένου να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητά τους και να προωθηθεί η εξωστρέφεια.

4.3.6.1 Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) την περίοδο 2007-2013 θα χρηματοδοτήσει δραστηριότητες που αφορούν σε:

- Επιχειρηματικότητα, καινοτομία και ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ (ενδεικτικά: επιχειρηματική καθοδήγηση, καινοτόμες τεχνολογίες και συστήματα διαχείρισης των ΜΜΕ, οικολογική καινοτομία, καλύτερη χρήση των ΤΠΕ)
- Βελτίωση του περιφερειακού περιβάλλοντος για τις ΜΜΕ (ενδεικτικά: πρόσβαση σε κεφάλαια για τις ΜΜΕ που βρίσκονται στο στάδιο ίδρυσης ή ανάπτυξης, επιχειρηματικές υποδομές και υπηρεσίες υποστήριξης, περιφερειακή και τοπική ικανότητα σε θέματα Ε&ΤΑ και καινοτομίας, ικανότητα επιχειρηματικής συνεργασίας)
- Διαπεριφερειακή και διασυνοριακή συνεργασία των ΜΜΕ
- Επένδυση σε ανθρώπινους πόρους.

4.3.6.2 Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Θα χρηματοδοτήσει τομείς και δράσεις που αφορούν:

- Ενίσχυση της ικανότητας και προσαρμογής εργαζομένων των επιχειρήσεων
- Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και της συμμετοχής στην αγορά εργασίας
- Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης με την καταπολέμηση των διακρίσεων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας για τα μη προνομιούχα άτομα
- Προώθηση των εταιρικών σχέσεων για μεταρρύθμιση στους τομείς απασχόλησης και ένταξης

Το Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης επικεντρώνει τη χρηματοδότηση του σε δράσεις που αφορούν σε:

- Υποστήριξη της δημιουργίας και της ανάπτυξης μη γεωργικών επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές
- Υποστήριξη της απόκτησης δεξιοτήτων και κατάρτισης
- Υποστήριξη των ΜΜΕ στη γεωργία, βιομηχανία τροφίμων και δασοκομία.

Στο πλαίσιο των νέων προγραμμάτων, 14 δις € έχουν στόχο μέτρα για την ενίσχυση των ικανοτήτων των επιχειρήσεων και εργαζομένων. Από το ποσό αυτό, 9,4 δις € έχουν δεσμευτεί για τη στήριξη των επιχειρήσεων και την εισαγωγή πολιτικών για αποτελεσματική ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού. Επιπλέον, έχουν δεσμευθεί 26 δις € για βελτίωση της ποιότητας παροχής εκπαίδευσης και κατάρτισης με επικέντρωση σε συστήματα δια βίου μάθησης.

Σημαντικό τμήμα κατέχει η ενίσχυση της ανάπτυξης της οικονομίας υπηρεσιών γνώσης μέσω της επένδυσης σε ΤΠΕ, της σύνδεσης σε on-line υπηρεσίες, της ανάπτυξης ευρυζωνικών δικτύων κλπ.. Κατά τη νέα Προγραμματική περίοδο, προβλέπονται πόροι ύψους 15,3 δις € (διπλάσιαι από την προηγούμενη περίοδο) με την Πολωνία, Ιταλία, Ελλάδα, Σλοβακία, Ισπανία να απορροφούν πάνω από 1 δις €. Τέλος, όλα τα κράτη μέλη έχουν δώσει υψηλή προτεραιότητα στην Ε&Α και Καινοτομία. Ο προβλεπόμενος προϋπολογισμός είναι πάνω από 86 δις € (25% του προϋπολογισμού συνοχής).

4.4 ΔΡΑΣΕΙΣ & ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

4.4.1 1η Δράση για την ενίσχυση μικρών και πολύ μικρών Επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης - Τουρισμού - Εμπορίου - Υπηρεσιών στο πλαίσιο των Π.Ε.Π. του ΕΣΠΑ 2007-2013

Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 - 2013 συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο των Δράσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Με το παρόν πρόγραμμα ενισχύονται επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε όλη την επικράτεια και προτίθενται να υλοποιήσουν επενδυτικά σχέδια στους τομείς της Μεταποίησης, του Τουρισμού, του Εμπορίου και της Παροχής Υπηρεσιών, που αποσκοπούν:

- Στον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας και της διοίκησης των επιχειρήσεων
- Στον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής διαδικασίας
- Στην αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών
- Στην εξασφάλιση λειτουργίας επιχειρήσεων με μεθόδους φιλικότερες προς το περιβάλλον
- Στον εμπλουτισμό, τη διαφοροποίηση και ανάπτυξη των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού
- Στην ανάπτυξη της Καινοτομίας
- Στην εισαγωγή τεχνολογιών Πληροφορικής

Οι επενδυτικές προτάσεις των επιχειρήσεων που θα ενταχθούν στους δεκατρείς (13) Άξονες των πέντε (5) Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, ενισχύονται με δημόσια επιχορήγηση, η οποία προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) και υλοποιούνται κατ' εφαρμογή της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Προσωρινό κοινοτικό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης» (2009/C83/01). Οι συνολικοί πόροι που θα διατεθούν από το Ελληνικό Δημόσιο και την Ευρωπαϊκή Ένωση για την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων, ανέρχονται στο ένα δισεκατομμύριο πενήντα εκατομμύρια ευρώ (1.050.000.000 €).

Οι παρεχόμενες ενισχύσεις αφορούν στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- i. «Μεταποίηση»
- ii. «Τουρισμός»: (χωρίς αύξηση της δυναμικότητάς τους)
- iii. «Εμπόριο»
- iv. «Υπηρεσίες»

4.4.1.1 «Μεταποίηση»

1. Δημιουργία, επέκταση, αποπεράτωση, εκσυγχρονισμός: χώρων παραγωγής, αποθήκευσης, διάθεσης, λειτουργίας και διοίκησης της επιχείρησης.
2. Διαφοροποίηση - εκσυγχρονισμός διαδικασιών παραγωγής, αποθήκευσης, διάθεσης, λειτουργίας και διοίκησης της επιχείρησης.
3. Εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας των προϊόντων.
4. Προστασία περιβάλλοντος, περιβαλλοντικές πιστοποιήσεις και εξοικονόμηση ενέργειας.
5. Ανάπτυξη καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία.
6. Εισαγωγή Τεχνολογιών Πληροφορικής

4.4.1.2 «Εμπόριο και παροχή Υπηρεσιών»

1. Δημιουργία, επέκταση, εκσυγχρονισμός χώρων διοίκησης και ανάπτυξης εργασιών της επιχείρησης.
2. Εξορθολογισμός - εκσυγχρονισμός υπηρεσιών, λειτουργιών και διοικητικών διαδικασιών της επιχείρησης.
3. Εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας.
4. Προστασία περιβάλλοντος, περιβαλλοντικές πιστοποιήσεις και εξοικονόμηση ενέργειας.
5. Ανάπτυξη καινοτομιών.
6. Εισαγωγή Τεχνολογιών Πληροφορικής.

4.4.1.3 «Τουρισμός»

1. Εκσυγχρονισμός, αναβάθμιση κτιρίων και εγκαταστάσεων τουριστικών καταλυμάτων.
2. Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση υπηρεσιών και διοικητικών διαδικασιών της επιχείρησης.
3. Εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας των υπηρεσιών.
4. Προστασία περιβάλλοντος, περιβαλλοντικές πιστοποιήσεις και εξοικονόμηση ενέργειας.
5. Ανάπτυξη καινοτομιών στις παρεχόμενες υπηρεσίες.
6. Εισαγωγή Τεχνολογιών Πληροφορικής.

Χρηματοδοτούνται επενδυτικά σχέδια Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων στις δεκατρείς (13) Διοικητικές Περιφέρειες (στους σχετικούς Άξονες των πέντε (5) Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων), επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, ο οποίος ανά θεματική ενότητα μπορεί να κυμαίνεται από:

- i. πενήντα χιλιάδες έως τριακόσιες χιλιάδες ευρώ (50.000 έως 300.000 €) για την θεματική ενότητα «Μεταποίηση»
- ii. τριάντα χιλιάδες έως διακόσιες πενήντα χιλιάδες ευρώ (30.000 έως 250.000 €) για την θεματική ενότητα «Τουρισμός»
- iii. είκοσι χιλιάδες έως διακόσιες χιλιάδες ευρώ (20.000 έως 200.000 €) για την θεματική ενότητα «Εμπόριο»
- iv. είκοσι χιλιάδες έως διακόσιες χιλιάδες ευρώ (20.000 έως 200.000 €) για την θεματική ενότητα «Υπηρεσίες»

Κάθε υποψήφιος επενδυτής μπορεί να πραγματοποιήσει επενδυτική πρόταση με προϋπολογισμό μεγαλύτερο του μέγιστου προϋπολογισμού της Θεματικής Ενότητας στην οποία έχει υποβάλει πρόταση. Στην περίπτωση αυτή, παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και ελέγχου αποτελεί το σύνολο της επενδυτικής πρότασης.

Ποσοστό ενίσχυσης 55% ή 65% επί του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

Οι επιχειρήσεις που λειτουργούν με το σύστημα της «δικαιόχρησης» (franchising) υποβάλλουν πρόταση και εντάσσονται στις παραπάνω θεματικές ενότητες.

Η πρωτογενής παραγωγή γεωργικών προϊόντων και ο τομέας της αλιείας εξαιρούνται από την παρούσα προκήρυξη.

Κάθε υποψήφιος επενδυτής έχει δικαίωμα να υποβάλει μία και μόνο επενδυτική πρόταση σε ένα και μόνο σημείο υποδοχής (υποκατάστημα Τράπεζας).

Η υποβολή πρότασης σε έναν Άξονα ενός Π.Ε.Π., αποκλείει την παράλληλη υποβολή σε οποιοδήποτε άλλο άξονα οποιουδήποτε Π.Ε.Π. της Προκήρυξης.

Κάθε υποψήφιος επενδυτής πρέπει να τεκμηριώσει με τα απαραίτητα δικαιολογητικά τη δυνατότητα κάλυψης της ιδίας του συμμετοχής, που ανέρχεται υποχρεωτικά σε ποσοστό τουλάχιστον 20% επί του συνόλου του επιλέξιμου κόστους της επενδυτικής πρότασης που υποβάλλει. Ως Ενδιάμεσοι Φορείς διαχείρισης «ΕΦΔ» σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 του Ν3614/2007, έχουν οριστεί από το Ελληνικό Δημόσιο, μετά από ανοικτό διεθνή διαγωνισμό πιστωτικά ιδρύματα. Ο ρόλος των Τραπεζών στο Πρόγραμμα συνίσταται στην υλοποίηση της εφαρμογής των δράσεων των κρατικών ενισχύσεων για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) στο πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013. Έχουν, δε, την απόλυτη ευθύνη της υποδοχής και αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων, της παρακολούθησης της υλοποίησης τους και της καταβολής των ενισχύσεων στους δικαιούχους επενδυτές. Το όλο σύστημα, χαρακτηρίζεται από μεγάλη διασπορά των σημείων εξυπηρέτησης των επενδυτών. Πρόκειται για ένα αποκεντρωμένο σύστημα υποδοχής, με πάνω από 3.000 σημεία υποδοχής.

Σε κάθε φάση υλοποίησης των επενδύσεων από την υποβολή και αξιολόγηση έως και τον έλεγχο της υλοποίησης και την καταβολή της επιχορήγησης ο ενδιαφερόμενος επενδυτής δύναται να συναλλάσσεται μόνο με το Υποκατάστημα της Τράπεζας.

Παράλληλα, περιορίζεται ο ρόλος του δημόσιου τομέα, ο οποίος πλέον θα έχει μόνον το γενικό συντονισμό των δράσεων και την εποπτεία για την ορθή λειτουργία του συστήματος.

Η παρακολούθηση των δράσεων γίνεται μέσω Πληροφοριακού Συστήματος, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας (υποβολή, αξιολόγηση, ενστάσεις, τροποποιήσεις,

έλεγχοι, χρηματοροές), η χρήση του οποίου είναι δεσμευτική για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

Οι προτάσεις των υποψήφιων επενδυτών, αξιολογούνται σύμφωνα με ένα καθορισμένο σύστημα αξιολόγησης του οποίου τα κριτήρια συμμετοχής είναι:

- Επιχειρηματική ικανότητα και συνέπεια στις συναλλαγές του δυνητικού δικαιούχου της ενίσχυσης
- Δυνατότητα διάθεσης της ίδιας συμμετοχής (κριτήριο αποκλεισμού)
- Βιωσιμότητα της επιχείρησης
- Διατήρηση και Δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης
- Διατήρηση θέσεων απασχόλησης (κριτήριο αποκλεισμού)
- Επιχειρησιακός & τεχνικός σχεδιασμός επένδυσης(δυνατότητα πρόσβασης ΑΜΕΑ)

4.4.2 ΕΣΠΑ 2007-2013 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»

Το πρόγραμμα υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (ΕΠΑΝ II) και εντάσσεται στον άξονα προτεραιότητας 2, ο οποίος επιδιώκει την επέκταση της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας ως ισχυρής και ικανής συνθήκης για την παραγωγική αναβάθμιση της χώρας προς αγαθά και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας με ενσωμάτωση γνώσης και καινοτομίας με ποιότητα και περιβαλλοντική ευαισθησία. Η Δημόσια Δαπάνη του προγράμματος συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης – ΕΤΠΑ) και το Ελληνικό Δημόσιο.

Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (ΕΦΔ) για την Έκδοση της Προκήρυξης είναι η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας – Διεύθυνση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων. Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (ΕΦΔ) για την Αξιολόγηση, Διαχείριση και Παρακολούθηση Υλοποίησης του Προγράμματος είναι ο Ελληνικός Οργανισμός Μικρών – Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας Ανώνυμη Εταιρεία (ΕΟΜΜΕΧ Α.Ε.)

4.4.2.1 Πρόγραμμα «Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας Γυναικών»

Το πρόγραμμα αποσκοπεί στη διευκόλυνση – μέσω χρηματοδοτικών ενισχύσεων – της ίδρυσης νέων επιχειρήσεων από γυναίκες επιχειρηματίες (Επιχειρηματικότητα Γυναικών) σε όλους σχεδόν τους τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας. Δικαίωμα συμμετοχής στο πρόγραμμα είχαν γυναίκες που γεννήθηκαν από 01/01/1954 μέχρι και 31/12/1991, είναι άνεργες, μισθωτοί ή ελεύθερες επαγγελματίες που δεν ασκούσαν επιχειρηματική δραστηριότητα από 01/01/2008 έως και την ημερομηνία προδημοσίευσης του προγράμματος (04/03/2009). Η επιχορήγηση των προτάσεων που θα επιλεγούν θα ανέλθει στο 50% του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού (60% σε νησιά κάτω των 5.000 κατοίκων και σε πυρόπληκτες των νομών Ηλείας, Μεσσηνίας, Λακωνίας, Αρκαδίας, Εύβοιας, περιοχή Αιγιαλείας και επιλεγμένες περιοχές των νομών Κεφαλληνίας και Μαγνησίας που έχουν χαρακτηριστεί ως πυρόπληκτες).

Ο συνολικός επιχορηγούμενος προϋπολογισμός της πρότασης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 200.000€ για τις επιχειρήσεις του τομέα της μεταποίησης και του

τομέα της ανακύκλωσης / περιορισμού ρύπανσης, τα 100.000€ για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών και τουρισμού και τα 80.000€ για τις εμπορικές επιχειρήσεις με κατώτατο όριο για όλες τις περιπτώσεις τα 30.000€.

Οι προτάσεις υποβάλλονταν ηλεκτρονικά (μέσω διαδικτύου) μετά τις 15/06/2009 και μέχρι τις 16/11/2009 (Σύμφωνα με την Α.Π. Οικ 14923/1675/15-10-2009 απόφαση της Υπουργού Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας).

4.4.2.2 Πρόγραμμα «Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας Νέων»

Το πρόγραμμα αποσκοπεί στη διευκόλυνση – μέσω χρηματοδοτικών ενισχύσεων – της ίδρυσης νέων επιχειρήσεων από νέους ηλικιακά επιχειρηματίες (Επιχειρηματικότητα Νέων) σε όλους σχεδόν τους τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Δικαίωμα συμμετοχής στο πρόγραμμα έχουν νέοι και νέες που γεννήθηκαν από 01/01/1970 μέχρι και 31/12/1991, είναι άνεργοι, μισθωτοί ή ελεύθεροι επαγγελματίες που δεν ασκούσαν επιχειρηματική δραστηριότητα από 01/01/2008 έως και την ημερομηνία προδημοσίευσης του προγράμματος (04/03/2009). Η επιχορήγηση των προτάσεων που θα επιλεγούν θα ανέλθει στο 50% του συνολικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού (60% σε νησιά κάτω των 5.000 κατοίκων και σε πυρόπληκτες των νομών Ηλείας, Μεσσηνίας, Λακωνίας, Αρκαδίας, Εύβοιας, περιοχή Αιγιαλείας και επιλεγμένες περιοχές των νομών Κεφαλληνίας και Μαγνησίας που έχουν χαρακτηριστεί ως πυρόπληκτες).

Ο συνολικός επιχορηγούμενος προϋπολογισμός της πρότασης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 200.000€ για τις επιχειρήσεις του τομέα της μεταποίησης και του τομέα της ανακύκλωσης / περιορισμού ρύπανσης, τα 100.000€ για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών και τουρισμού και τα 80.000€ για τις εμπορικές επιχειρήσεις με κατώτατο όριο για όλες τις περιπτώσεις τα 30.000€. Οι όροι του προγράμματος (προϋποθέσεις, δικαιολογητικά, κριτήρια, διαδικασίες επιλογής κ.τ.λ.) παρουσιάζονται αναλυτικά στον Κανονισμό Υλοποίησης του Προγράμματος. Οι προτάσεις υποβάλλονταν ηλεκτρονικά (μέσω διαδικτύου) μετά τις 15/06/2009 και μέχρι τις 16/11/2009 (Σύμφωνα με την Α.Π. Οικ 14922/1674/15-10-2009 απόφαση της Υπουργού Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας).

4.4.2.3 Πρόγραμμα «ΕΝΔΥΞΗ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΞΗ – ΝΕΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ»

Το πρόγραμμα αποτελεί μια επιμέρους πρωτοβουλία του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (ΥΠΟΙΑΝ) στο πλαίσιο του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα 2007-2013» (ΕΠΑΝ.ΙΙ) για την παροχή ενισχύσεων σε υφιστάμενες Πολύ Μικρές, Μικρές & Μεσαίες Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας, της ένδυσης, της υπόδησης και του δέρματος , με σκοπό τη δημιουργία των προϋποθέσεων ενθάρρυνσης της καινοτομίας και ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων των κλάδων αυτών.

Το ΥΠΟΙΑΝ έχει καλέσει με προδημοσίευση όλους τους ενδιαφερόμενους να υποβάλλουν προτάσεις για ένταξη έργων στο Πρόγραμμα «ΕΝΔΥΞΗ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΞΗ – ΝΕΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ» σύμφωνα με τους όρους του Οδηγού του Προγράμματος που θα οριστικοποιηθεί με την προκήρυξη, του οποίου οι όροι και προϋποθέσεις θέτουν το πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος έως την ολοκλήρωση των έργων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΟΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΖΑΚΥΝΘΟ

5.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Νομός Ζακύνθου περιλαμβάνει το Νησί της Ζακύνθου και τις Νησίδες Στροφάδια. Η Ζάκυνθος είναι ο τρίτος σε έκταση και ο νοτιότερος από τους τέσσερις Νομούς της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (Π.Ι.Ν.) με 405.600 τ.μ. που αντιστοιχεί στο 17,58% της έκτασης της ΠΙΝ και στο 0,31% της έκτασης της Χώρας.

Βρίσκεται δυτικά της βορειοδυτικής πλευράς της Πελοποννήσου με ελάχιστη απόσταση περίπου 9 ν.μ. από τα παράλια του Ν. Ηλείας και 15 Km από το ακρωτήριο της Κυλλήνης από όπου και γίνεται η μέσω φέρυ-μπώτ σύνδεση με την λοιπή Ελλάδα. Ο Νομός απέχει 100 Km από το πλησιέστερο μεγάλο αστικό κέντρο, την Πάτρα και 300 Km από την Αθήνα.

Μορφή ανάγλυφου του εδάφους

Συνολική έκταση: 405.600 στρ.

Πεδινές εκτάσεις: 178.300 στρ.

Ορεινές εκτάσεις: 3.600 στρ.

Ημιορεινές εκτάσεις: 223.700 στρ.

Ο Νομός Ζακύνθου μέχρι το 1998, είχε 46 Κοινότητες και ένα Δήμο. Το 1986 είχε διαιρεθεί σε 8 Γεωγραφικές Ενότητες του Ν.1416/84 και το 1995 σε πέντε Εδαφικές Περιφέρειες στις οποίες συστάθηκαν αντιστοίχως πέντε Συμβούλια Περιοχής. Μετά την εφαρμογή του Προγράμματος "Ιωάννης Καποδίστριας" ο Νομός Ζακύνθου αποτελείται από 6 Δήμους, με πληθυσμό όλοι κάτω των 10.000 κατοίκων, πλην του νέου Δήμου Ζακυνθίων που έχει απογραφέντα, κατά το 2001, πληθυσμό 16.475 κατοίκους.

Οι Δήμοι Ζακύνθου είναι :

Δήμος Ζακυνθίων, Πρωτεύουσα του Νομού.

Δήμος Αλυκών.

Δήμος Αρκαδίων.

Δήμος Αρτεμισίων.

Δήμος Ελατίων και Δήμος Λαγανά.

Οι εν λόγω Δήμοι συνενώνονται στο Δήμο Ζακυνθίων με το πρόγραμμα Καλλικράτης του Ν. 3852 που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 87/τ. Α'/7-6-2010.

5.2 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο πρωτογενής τομέας απασχόλησης και ειδικότερα η γεωργία αποτελεί ακόμη σημαντικότερη πηγή εισοδήματος του νησιού μαζί με τον τουρισμό, παρά το γεγονός της μείωσης των καλλιεργούμενων εκτάσεων κατά 19,98% εξ αιτίας της διόγκωσης του τουρισμού.

Κύριες Καλλιέργειες είναι της ελιάς και του αμπελιού που υποστηρίζει την πλούσια οινική παράδοση της Ζακύνθου. Ένα από τα βασικά αμπελουργικά προϊόντα είναι η μαύρη κορινθιακή σταφίδα. Στη Ζάκυνθο υπάρχουν καλλιεργούμενες ποικιλίες φυτών προσαρμοσμένων στις τοπικές συνθήκες όπως το Ζακυνθινό Πεπόνι, το Ζακυνθινό Νεροκρέμμυδο. Επίσης, έχει αναπτυχθεί μία από τις πλέον μεγάλωσμες φυλές προβάτων στην Ελλάδα το πρόβατο φυλής Ζακύνθου.

5.3 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ & ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

5.3.1 Δευτερογενής Τομέας

Ο Δευτερογενής τομέας συμμετέχει με μικρότερο ποσοστό στην οικονομία του Νησιού. Ο έντονος τουριστικός χαρακτήρας του Νησιού αποτρέπει ανάλογες δραστηριότητες οι οποίες θα ήταν ρυπογόνες για το Περιβάλλον.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των μονάδων του δευτερογενούς τομέα αφορά δύο συγκεκριμένες ομάδες τις μονάδες επεξεργασίας μεταποίησης συσκευασίας προϊόντων και τις μονάδες που σχετίζονται με την παραγωγή οικοδομικών υλικών ή γενικότερα έχουν σχέση με την οικοδομική δραστηριότητα. Στην πρώτη ανήκουν τα ελαιотριβεία, οινοποιεία, σταφιδεργαστάσια, σφαγεία, τυροκομεία, αλευρόμυλοι κλπ και στην δεύτερη οι μονάδες παραγωγής αμμοχάλικου και έτοιμου σκυροδέματος, τα σχιστήρια πέτρας και μαρμάρου, τα ξυλουργεία, σιδηρουργεία κλπ. Ο δευτερογενής τομέας εξαιτίας της ανάπτυξης του Τουρισμού εμφανίζει ελαφρώς θετική εξέλιξη, αφού η οικοδομική δραστηριότητα δημιούργησε μια μικρή αύξηση στον τομέα των ορυχείων και αύξηση στον βιοτεχνικό τομέα.

5.3.2 Τριτογενής Τομέας

Ο τομέας των υπηρεσιών, εκτός από τις υπηρεσίες του δημοσίου τομέα και των συναφών υπηρεσιών (ασφαλιστικά ταμεία κλπ) είναι ανάλογος με το μέγεθος της οικονομίας και του πληθυσμού του νησιού. Το ίδιο ισχύει και για το εμπόριο που κυρίως είναι λιανικό. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ανάπτυξη υποδομών και δραστηριοτήτων χονδρικού εμπορίου ευρισκόμενου σε συνάρτηση με τις τουριστικές δραστηριότητες. Υπολογίζεται ότι την τελευταία εικοσαετία και πριν την έλευση της πρόσφατης οικονομικής κρίσης τα καταστήματα λιανικού εμπορίου στο Νομό Ζακύνθου σχεδόν τριπλασιάστηκαν. Την ίδια περίοδο τα καταστήματα χονδρικού εμπορίου υπολογίζεται ότι υπερδιπλασιάστηκαν.

5.3.3 Οι αριθμοί μιλούν για τις ΜΜΕ

Σύμφωνα με στοιχεία του Επιμελητηρίου Ζακύνθου για το 2009 λειτουργούν στο νησί 8.330 επιχειρήσεις, οι οποίες είναι εγγεγραμμένες στο Επιμελητήριο και δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης (βιοτεχνία), παροχής υπηρεσιών και εμπορίου και διαθέτουν την ακόλουθη νομική μορφή:

Νομική Μορφή	Αριθμός
Αλλοδαπή Α Ε	1
Αλλοδαπή ΕΠΕ	2
Ανώνυμες Εταιρείες	324
ΕΠΕ	109
Ατομικές Επιχειρήσεις	6.781
Ετερόρρυθμες εταιρείες	99
Κληρονομιά	1
Κοινοπραξίες	65
Κοινωνία	119
Ομόρρυθμες Εταιρίες	818
Συμπλοιοκτησίες	2
Συνεταιρισμοί	5
Υποκαταστήματα ΑΕ(Τράπεζες)	4
Σύνολο	8330

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1

ΔΗΜΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (ΣΤΡΕΜ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ						
			Μεταποιητικό Τμήμα	Τμήμα Υπηρεσιών	Εμπορικό Τμήμα	Μεταποιητικό %	Υπηρεσιών %	Εμπορικό %	Σύνολο
Ζακυνθίων	41.738	16.475	648	1.367	1.264	19,76%	41,69%	38,55%	3279
Αλκυών	42.881	4.796	125	664	204	12,59%	66,87%	20,54%	993
Αρκαδίων	25.857	4.830	171	730	281	14,47%	61,76%	23,77%	1182
Αρτεμισίων	104.891	4.517	82	164	108	23,16%	46,33%	30,51%	354
Ελατίων	111.412	2.503	48	170	109	14,68%	51,99%	33,33%	327
Λαγανά	73.104	5.894	142	1.627	426	6,47%	74,12%	19,41%	2195
ΣΥΝΟΛΟ	405.600	39.015	1216	4722	2392	14,60%	56,69%	28,72%	8330

Όπως συνάγεται από τον ΠΙΝΑΚΑ 5.2 (3745 είναι όλες οι επιχειρήσεις πλην ενοικιαζομένων δωματίων και Ξενοδοχείων) ο τομέας του τουρισμού κρατά τα “σκήπτρα” του αριθμού των επιχειρήσεων και αποτελεί τον κύριο λόγο επένδυσης, δεδομένου ότι οι περισσότερες σύμφωνα με τον ΠΙΝΑΚΑ 5.1 δραστηριότητες παρατηρούνται στις τουριστικές περιοχές, δηλαδή τους Δήμους Λαγανά, Ζακυνθίων, Αλκυών και Αρκαδίων.

Αυτό σημαίνει ότι η ανάπτυξη στο νησί είναι δύο ταχυτήτων, δηλαδή η ορεινή Ζάκυνθος και η μεσόγεια, ήτοι οι Δήμοι Ελατίων και Αρτεμισίων, υστερούν, κατά πολύ, έναντι των τουριστικών περιοχών, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την οικονομία των περιοχών αυτών.

Οι αριθμοί είναι σαφείς: Στο Δήμο Ζακυνθίων δραστηριοποιούνται 3.279 , στο Δήμο Λαγανά 2.175, στο Δήμο Αρκαδίων 1.182, στο Δήμο Αλκυών 993, στο Δήμο Αρτεμισίων 354 και στο Δήμο Ελατίων 327 επιχειρήσεις.

Η ανάλυση των επιχειρήσεων αυτών, ανά τμήμα, δηλαδή, μεταποίηση, υπηρεσίες κι εμπόριο, δίνει, αμέσως, το στίγμα κάθε περιοχής, δεδομένου ότι η πρώτη

κατηγορία (μεταποίηση – 1.216 επιχειρήσεις) αφορά στις βιοτεχνικές δράσεις, δηλαδή χωματοουργικές εργασίες, κουρεία, κομμωτήρια, ξυλουργία, εργαστήρια παντός είδους, κατασκευές, υδραυλικούς, μηχανουργεία, τυπογραφεία, φωτογραφεία κτλ.

Η δεύτερη κατηγορία (υπηρεσίες), στην οποία περιλαμβάνεται και ο μεγαλύτερος όγκος επιχειρήσεων (4.722), συνδέεται άμεσα με τον τουρισμό, δεδομένου ότι στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο του τουρισμού, δηλαδή ενοικιαζόμενα δωμάτια, εστιατόρια, καφεενεία, μπαρ, πιτσαρίες, ξαπλώστρες κτλ, καθώς και τα ελεύθερα επαγγέλματα, όπως μεταφορές, ινστιτούτα καλλονής, οικοδομικές και εργολαβικές εταιρίες, φροντιστήρια, ενοικιάσεις αυτοκινήτων κτλ.

Η τρίτη κατηγορία αφορά στις εμπορικές δράσεις, με 2.449 επιχειρήσεις, στο σύνολο του νομού, και σχετίζεται με όλες τις κατηγορίες του εμπορίου, όπως σούπερ μάρκετ, χαρτοπωλεία, καταστήματα ένδυσης, υπόδησης και διατροφής, αντιπροσωπείες αυτοκινήτων κτλ.

Εν τω μεταξύ, πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη ότι στις επιχειρήσεις αυτές απασχολούνται 17.500 Ζακυνθinoί και 7.500 αλλοδαποί, γεγονός που καταδεικνύει ότι το 30 με 40% του εργατικού δυναμικού του νησιού είναι αλλοδαποί (Αλβανοί, Ινδοί, Πακιστανοί, Βούλγαροι, Ρουμάνοι κτλ), ενώ δεν πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός ότι πολλοί μετανάστες διατηρούν τις δικές τους επιχειρήσεις στο νησί μας, των οποίων ο αριθμός δεν έχει διευκρινιστεί ακόμα.

Επιπροσθέτως, αξίζει να σημειωθεί ότι οι ιδιωτικοί υπάλληλοι ανέρχονται σε 1.500, ανά περιόδους, οι ξενοδοχοϋπάλληλοι αγγίζουν τις 3.000, ενώ το επίδομα του ΟΑΕΔ ως εποχικοί άνεργοι τη χειμερινή περίοδο λαμβάνουν 4.500 άτομα.

Επίσης, η γεωγραφική διάταξη των επιχειρήσεων, εκτός από το γεγονός ότι οι Δήμοι Ελατίων και Αρτεμισίων υστερούν στον τομέα των επιχειρήσεων και των επενδύσεων, σε σχέση με τους τουριστικούς Δήμους, καταδεικνύει ότι η επαγγελματική δραστηριότητα επικεντρώνεται στο Δήμο Ζακυνθίων και στις περιοχές γύρω από το μεγαλύτερο αστικό κέντρο του νησιού μας και ακολουθεί, κυρίως, τον άξονα κυρίως Ζακύνθου – Βολιμών, στη γραμμή του οποίου λειτουργούν πολλά καταστήματα, δηλαδή στις περιοχές Καμάρα Αγίου Λαζάρου, Γαϊτανίου και Σαρακινάδου, ενώ στην ίδια κατεύθυνση κινούνται και οι δραστηριότητες στον άλλο μεγάλο οδικό άξονα, δηλαδή Πόλης Ζακύνθου, Αμπελοκήπων, Λαγανά.

Ωστόσο, η συγκέντρωση επιχειρήσεων στις παρυφές της Πόλης Ζακύνθου καθιστά σαφέστατη την αναγκαιότητα ίδρυσης βιοτεχνικού πάρκου, ενέργεια στην οποία είχε προχωρήσει η διοίκηση του Επιμελητηρίου, χωρίς αποτέλεσμα, λόγω των υψηλών τιμών των οικοπέδων που προορίζονταν για την κατασκευή του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2 Επιχειρήσεις πλην ενοικιαζομένων δωματίων και Ξενοδοχείων ΠΗΓΗ: έρευνα στο αρχείο του Εμπορικού Επιμελητηρίου Ζακύνθου	Δήμος Ζακυνθίων	Δήμος Λαγανά	Δήμος Αρκαδίων	Δήμος Αλυκών	Δήμος Αρτεμισίων	Δήμος Ελατίων	Σύνολο
Άλλες δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία	5	0	1	0	0	0	6
Αναπαραγωγή προεγ/νων μέσων εγγραφής εικόνας	1	0	0	0	0	0	1
Αναπαραγωγή προεγ/νων μέσων εγγραφής ήχου	1	0	0	0	0	0	1
Αντιπροσωπεΐες αυτοκινήτων	4	2	5	0	0	0	11
Ασβεστοποιία	0	0	0	0	0	2	2
Ασφαλιστικοί σύμβουλοι	16	2	5	6	6	1	36
Βιβλιοδεσία	1	0	0	0	0	0	1
Βιολογικοί καθαρισμοί	1	0	0	0	0	0	1
Βιοτεχνία κεραμικών	5	0	2	1	1	0	9
Βιοτεχνία παραγωγής οίνων	5	0	1	0	3	0	9
Βουλκανιζατέρ – Ζυγοσταθμίσεις	3	0	3	2	0	0	8
Γενικό εμπόριο	23	5	1	0	1	0	30
Γύψινες κατασκευές – διακοσμήσεις	9	1	0	0	0	0	10
Διακοσμητές	3	0	2	0	0	0	5
Διαφήμιση	11	2	1	1	1	0	16
Δραστηριότητες άλλων γραφείων μεταφορών	2	0	0	0	0	0	2
Δραστηριότητες γραμματείας και μετάφρασης	0	1	0	1	0	0	2
Δραστηριότητες Ιδιωτ. Αστυνομ.& Παρ. Υπηρεσιών Ασφαλείας	3	1	1	0	0	0	5
Δραστηριότητες καθαρισμού	8	1	2	3	3	0	17
Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας με παροχή καταλύματος	0	0	1	0	0	0	1
Είδη δώρων - Τουριστικά	23	42	20	10	1	5	101
Έκδοση βιβλίων	1	0	1	0	0	0	2
Εκδότες εφημερίδας	5	1	1	0	1	0	8
Εκδότες περιοδικών	2	0	0	0	0	0	2
Εκδότες προεγ/νων μέσων εγγραφής ήχου	2	0	0	0	0	0	2
Εκμίσθωση βιντεοταινιών, DVD, δίσκων	3	0	0	0	0	0	3
Εκπαίδευση ενηλίκων	3	0	0	0	0	0	3
Εκτυπωτικές δραστηριότητες	3	0	1	0	1	0	5
Ελαιοτριβεία	6	8	16	12	10	4	56
Εμπόριο – Μίνι μάρκετ	2	3	2	2	0	0	9
Εμπόριο ανταλλακτικών -Αυταντ. αυτοκ.	6	1	3	0	0	0	10
Εμπόριο ανταλλακτικών μοτοποδηλάτων	3	0	1	0	0	0	4
Εμπόριο από πλανόδιους – Πλασέ	1	0	1	1	0	0	3
Εμπόριο αυτοκινήτων	23	3	14	1	0	0	41
Εμπόριο γαλακτοκομικών προϊόντων	6	3	0	2	0	0	11
Εμπόριο ελαστικών	7	0	0	0	0	0	7
Εμπόριο ζώων	7	1	2	4	2	0	16
Εμπόριο καλλυντικών	20	1	1	1	0	1	24
Εμπόριο μηχανών γραφείων και Η/Υ	25	1	2	0	0	0	28
Εμπόριο μοτοσυκλετών – μοτοποδηλάτων	10	4	5	0	0	0	19
Εμπόριο ποτών – αναψυκτικών	36	12	12	2	4	1	67
Εμπόριο σιδηρικών και χρωμάτων	6	1	3	0	1	1	12
Εμπόριο υποδημάτων και δερματίνων ειδών	31	2	0	0	0	0	33
Έμποροι αγροτικών προϊόντων	4	2	3	0	1	1	11
Έμποροι φρούτων	1	0	0	0	1	0	2
Ενοικιάσεις Αυτοκινήτων	14	15	10	10	0	0	49

Επιχειρήσεις	Δήμος Ζακυνθίων	Δήμος Λαγανά	Δήμος Αρκαδίων	Δήμος Αλυκών	Δήμος Αρτεμισίων	Δήμος Ελατίων	Σύνολο
Ενοικιάσεις Ποδηλάτων	3	6	1	7	0	0	17
Ενοικιάσεις Σκαφών αναψυχής- ναυτιλιακά	3	4	0	0	0	2	9
Επισκευή ετοιμών ενδυμάτων	6	0	0	0	1	0	7
Επισκευή ρολογιών και κοσμημάτων	1	0	1	0	0	0	2
Επισκευή συντήρηση ΗΥ	5	0	1	0	0	0	6
Επιχειρήσεις θεάματος	1	2	2	0	0	1	6
Επιχρίσματα	1	0	0	0	0	0	1
Εργαστήριο τυροπιτών	2	0	0	0	0	0	2
Έρευνα αγοράς	1	1	0	0	1	1	4
Έτοιμα ενδύματα	86	15	15	3	2	1	122
Ζαχαροπλαστεία	26	7	7	1	1	0	42
Ηλεκτρικά είδη – οικιακές συσκευές	24	1	2	0	0	3	30
Ηλεκτρολόγοι	32	8	10	6	4	1	61
Ηλεκτρονικοί	2	0	0	1	0	0	3
Θαλάσσια σπορ	6	5	2	1	0	0	14
Θαλάσσια σπορ & ενοικιάσεις ξαπλώστρων & ομπρελών	62	61	47	31	0	5	206
Κάμπινγκ	0	1	0	0	0	0	1
Καντίνες – Κυλικεία	33	3	10	9	5	9	69
Κατασκευές χειροποίητων πλεκτών	1	0	0	0	0	2	3
Κατασκευή εξωτερικών ενδυμάτων	9	0	1	0	1	0	11
Κατασκευή κτιρίων – Τεχνικά έργα πολιτικών μηχανικών	53	3	3	6	1	2	68
Κατασκευή ψευδοκοσμημάτων	0	0	0	0	0	2	2
Καφετέριες – Αναψυκτήρια	181	258	117	91	21	19	687
Κέτερινγκ	1	0	0	0	0	0	1
Κρεοπωλεία	20	7	10	4	12	2	55
Κτηματομεσίτες	14	5	1	1	1	1	23
Λατομεία	0	4	0	0	0	0	4
Λιανικό εμπόριο φωτογραφικών, οπτικών ειδών και οργάνων ακριβείας	1	1	1	1	0	0	4
Λογιστικό γραφείο	16	0	0	0	0	0	16
Μεταλλικές κατασκευές	15	4	0	2	1	1	23
Μεταφορές εμπορευμάτων	24	9	3	12	7	2	57
Μηχανουργεία	2	1	0	1	0	0	4
Μονώσεις	0	0	0	0	0	1	1
Μπαρ – Κέντρα διασκέδασης	39	67	24	21	2	1	154
Ξυλουργικές εργασίες	49	12	13	18	6	8	106
Οδική βοήθεια	1	0	4	0	0	0	5
Οδοντοτεχνίτες	5	1	0	0	0	0	6
Οπωροπωλεία	47	34	18	14	3	3	119
Παιδικός σταθμός	4	1	0	0	0	0	5
Παντοπωλεία – Μίνι μάρκετ	88	85	60	62	35	30	360
Παραγωγή μπετόν	4	1	0	0	0	1	6
Παραγωγή παγωτού	2	1	3	0	0	0	6
Παραγωγή πλαστικών ειδών συσκευασίας	1	0	0	0	0	0	1
Παραγωγή χαρτιού	1	0	0	0	1	0	2
Παρασκευή σκυροδέματος	4	3	0	1	0	0	8
Περίττερα	60	22	13	12	1	9	117
Περίττερα ψιλικών	6	1	1	0	0	0	8
Πρακτορείο λόττο	7	0	0	0	0	0	7

Επιχειρήσεις	Δήμος Ζακυνθίων	Δήμος Λαγανά	Δήμος Αρκαδίων	Δήμος Αλυκών	Δήμος Αρτεμισίων	Δήμος Ελατίων	Σύνολο
Προϊόντα καπνού	10	8	1	1	0	1	21
Ραδιοτηλεοπτικές δραστηριότητες	9	1	0	1	0	0	11
Σιδηρουργεία	15	4	6	4	1	0	30
Σούπερ μάρκετ	17	28	15	9	1	1	71
Συλλογή – καθαρισμός – μεταφορά πόσιμου νερού	6	13	3	12	2	1	37
Σύμβουλοι επιχειρήσεων	8	0	2	0	0	0	10
Συνεργεία αυτοκινήτων	36	3	17	3	0	1	60
Συνεργεία μοτοποδηλάτων	11	0	2	1	0	0	14
Σχολή οδηγών	7	0	0	0	0	0	7
Σχολή χορού μουσική σχολή	3	0	0	2	0	0	5
Ταξί	2	0	1	0	0	0	3
Ταχυδρομικές δραστηριότητες	3	2	0	0	0	0	5
Τηλεπικοινωνίες	2	1	0	0	0	0	3
Τουριστικές επιχειρήσεις – Τουριστικά πρακτορεία	35	27	12	13	2	3	92
Τράπεζες	4	0	0	0	0	0	4
Υδραυλικές εγκαταστάσεις	23	13	9	8	6	3	62
Υλοτομία – Κοπή δέντρων	0	0	0	1	0	1	2
Φροντιστ. Ξένων γλωσσών	20	2	2	1	4	1	30
Φωτογραφείο	11	4	3	0	0	1	19
Χερσαίες μεταφορές επιβατών	2	0	1	3	1	0	7
Χονδρεμπορική φρούτων	5	0	1	1	0	0	7
Χονδρικό εμπόριο αλκοολούχων και λοιπών ποτών	3	0	1	1	0	0	5
Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων (ψάρια και θαλασσινά)	3	0	0	0	0	0	3
Χονδρικό εμπόριο γαλακτοκομικών προϊόντων, αυγών, βρώσιμων ελαίων και λιπών	1	0	0	0	0	0	1
Χονδρικό εμπόριο δημητριακών, σπόρων και ζωοτροφών	2	1	3	1	1	2	10
Χονδρικό εμπόριο ζάχαρης, σοκολάτας και ειδών ζαχαροπλαστικής	3	1	0	1	0	0	5
Χρηματοπιστωτικές εργασίες	5	1	0	0	0	0	6
Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	1	0	0	0	0	0	1
Χρυσόχοι	13	7	2	0	0	0	22
Ψυκτικές εγκαταστάσεις	8	8	3	1	0	0	20
ΣΥΝΟΛΟ	1568	973	575	428	161	138	3745

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3

Νομός ΖΑΚΥΝΘΟΥ	Πλήθος Δανείων	Ποσοστό Δανείων	Αξία Δανείων	Ποσοστό Δανείων Πανελλ.	Μέση Αξία Δανείων	Πλήθος Προσωπικού
Α' φάση	125	0.46%	13.234.412.00€	0.41%	105875.3 €	454
Β' φάση	184	0.62%	12.214.725.00€	0.61%	66384.38€	441

Τέλος όπως προκύπτει από τον ΠΙΝΑΚΑ 5.3 ένας πολύ μικρός αριθμός επιχειρήσεων που εδρεύουν στη Ζάκυνθο χρηματοδοτήθηκε από την ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ σύμφωνα με τα παραπάνω σχετικά στοιχεία

5.3.4 Ξενοδοχειακές ΜΜΕ και τουριστικά καταλύματα ειδικότερα

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4 ΠΗΓΗ ΙΤΕΠ

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	5*****	4****	3***	2**	1*	Γενικό άθροισμα
ΚΡΗΤΗ	ΜΟΝΑΔΕΣ	67	232	330	696	212	1537
	ΚΛΙΝΕΣ	14230	23705	15124	23907	5459	82425
	ΔΩΜΑΤΙΑ	28204	45593	28320	43203	10002	155322
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ	37	166	239	494	77	1013
	ΚΛΙΝΕΣ	8997	28063	12428	15862	1279	66629
	ΔΩΜΑΤΙΑ	18179	54284	23695	29683	2441	128282
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ	38	131	268	638	234	1309
	ΚΛΙΝΕΣ	6996	10730	11600	17339	4049	50714
	ΔΩΜΑΤΙΑ	13421	20374	21657	32250	7671	95373
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ	40	104	354	589	491	1578
	ΚΛΙΝΕΣ	5802	9468	13876	14465	9323	52934
	ΔΩΜΑΤΙΑ	11674	18163	26973	27888	17866	102564
ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟΥ	ΜΟΝΑΔΕΣ	20	96	194	512	86	908
	ΚΛΙΝΕΣ	3346	10571	13172	16633	1786	45508
	ΔΩΜΑΤΙΑ	6423	20212	25227	31691	3428	86981
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ	13	97	210	370	100	790
	ΚΛΙΝΕΣ	2862	4838	7390	9342	1281	25713
	ΔΩΜΑΤΙΑ	5886	9462	14203	17696	2549	49796
ΚΥΚΛΑΔΕΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ	30	148	186	432	176	972
	ΚΛΙΝΕΣ	1323	4601	4746	9428	2555	22653
	ΔΩΜΑΤΙΑ	2639	8724	9156	18089	4990	43598
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ	21	107	121	256	91	596
	ΚΛΙΝΕΣ	988	2792	3620	5657	1601	14658
	ΔΩΜΑΤΙΑ	1958	5563	6952	10824	3140	28437
ΗΠΕΙΡΟΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ	4	46	112	145	33	340
	ΚΛΙΝΕΣ	510	860	2309	2630	556	6865
	ΔΩΜΑΤΙΑ	1049	1751	4530	5065	1062	13457
ΘΡΑΚΗ	ΜΟΝΑΔΕΣ	4	9	39	41	16	109
	ΚΛΙΝΕΣ	388	487	1308	1053	284	3520
	ΔΩΜΑΤΙΑ	779	983	2524	1960	540	6786
ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΜΟΝΑΔΕΣ	6	28	126	195	52	407
	ΚΛΙΝΕΣ	744	1317	4176	4417	735	11389
	ΔΩΜΑΤΙΑ	1558	2385	7965	8358	1417	21683
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ	280	1164	2179	4368	1568	9559
	ΚΛΙΝΕΣ	46186	97432	89749	120733	28908	383008
	ΔΩΜΑΤΙΑ	91770	187494	171202	226707	55106	732279

Σε ό,τι αφορά το ξενοδοχειακό δυναμικό της χώρας και τα πεντάστερα ξενοδοχεία, η Κρήτη κατατάσσεται πρώτη με 28.204 κλίνες, στη δεύτερη θέση είναι τα Δωδεκάνησα με 18.179 κλίνες και στην τρίτη θέση η Στερεά Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης και της Αθήνας με 13.421 κλίνες.

Στην κατηγορία των τεσσάρων αστέρων τα πρωτιά καταλαμβάνουν τα Δωδεκάνησα, με 54.284 κλίνες, δεύτερη είναι η Κρήτη με 45.593 και τρίτη η Στερεά Ελλάδα συμπεριλαμβανομένης και της Αθήνας με 20.374 κλίνες.

Σε ό,τι αφορά τα ξενοδοχεία τριών αστέρων πρώτη είναι πάλι η Κρήτη με 28.320 κλίνες, δεύτερη η Μακεδονία με 26.473 κλίνες και στην τρίτη θέση τα νησιά του Ιονίου με 25.227 κλίνες.

Στα ξενοδοχεία δύο αστέρων πρώτη είναι η Κρήτη με 43.203 κλίνες, δεύτερη η Στερεά Ελλάδα, της Αθήνας συμπεριλαμβανομένης, με 32.250 κλίνες και στην τρίτη θέση τα Ιόνια Νησιά με 31.691 κλίνες.

Στην κατηγορία ενός αστέριου πρώτη είναι η Μακεδονία με 17.886 κλίνες, στη δεύτερη θέση οι Κυκλάδες με 10.002 κλίνες και στην τρίτη θέση η Στερεά Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης και της Αθήνας, με 7.671 κλίνες.

Στη γενική κατάταξη, λοιπόν, κατατάσσεται πρώτη η Κρήτη με 1.537 μονάδες, 82.425 δωμάτια και 155.322 κλίνες, δεύτερα είναι τα Δωδεκάνησα με 1.013 μονάδες, 66.629 δωμάτια και 128.282 κλίνες και τρίτη η Μακεδονία με 1.572 μονάδες, 52.934 δωμάτια και 102.564 κλίνες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4 ΠΗΓΗ ΙΤΕΠ

ΝΗΣΙ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	5*****	4****	3***	2**	1*	Γενικό άθροισμα
ΚΕΡΚΥΡΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ	14	54	86	188	62	404
	ΔΩΜΑΤΙΑ	2833	6874	6262	6394	1304	23667
	ΚΛΙΝΕΣ	5397	12844	11890	12026	2505	44662
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ	4	22	62	163	10	261
	ΔΩΜΑΤΙΑ	382	1949	5250	6200	264	14045
	ΚΛΙΝΕΣ	763	3848	10181	11867	508	27167
ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ	1	11	26	89	8	135
	ΔΩΜΑΤΙΑ	29	1402	1003	2383	111	4928
	ΚΛΙΝΕΣ	59	2812	1906	4616	213	9606
ΛΕΥΚΑΔΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ	1	5	13	69	5	93
	ΔΩΜΑΤΙΑ	102	262	496	1572	92	2524
	ΚΛΙΝΕΣ	204	534	954	3018	172	4882
ΠΑΞΟΙ	ΜΟΝΑΔΕΣ	0	2	3	1	1	7
	ΔΩΜΑΤΙΑ	0	16	91	42	15	164
	ΚΛΙΝΕΣ	0	37	164	83	30	314
ΙΘΑΚΗ	ΜΟΝΑΔΕΣ	0	1	3	2	0	6
	ΔΩΜΑΤΙΑ	0	18	56	42	0	116
	ΚΛΙΝΕΣ	0	37	105	81	0	223
ΜΕΓΑΝΗΣΙ	ΜΟΝΑΔΕΣ	0	1	1	0	0	2
	ΔΩΜΑΤΙΑ	0	50	14	0	0	64
	ΚΛΙΝΕΣ	0	100	27	0	0	127
ΣΥΝΟΛΟ ΝΗΣΙΩΝ ΙΟΝΙΟΥ	ΜΟΝΑΔΕΣ	20	96	194	512	86	908
	ΔΩΜΑΤΙΑ	3346	10571	13172	16633	1786	45508
	ΚΛΙΝΕΣ	6423	20212	25227	31691	3428	86981

Ο τουρισμός αποτελεί τον δυναμικότερο τομέα της οικονομίας της Ζακύνθου και η συμμετοχή του τριτογενή τομέα γενικά στο Ακαθάριστο Περιφερειακό Προϊόν είναι καθοριστική και συνεχώς αυξανόμενη.

Η "έκρηξη" του Τουρισμού και η απαρχή σημαντικών επενδύσεων συνέβη τη δεκαετία του 1980 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Η ανάπτυξη του τουριστικού τομέα συνοδεύτηκε από αλματώδη ανάπτυξη όλων των τεχνικών υποδομών και την ραγδαία εξέλιξη των τοπικών αγορών και της τοπικής οικονομίας.

Εξετάζοντας τα ποιοτικά χαρακτηριστικά από τους διαπιστώνεται ότι το κέντρο βάρους των κλινών εντοπίζεται στις μεσαίες και χαμηλές κατηγορίες. Συνολικά μάλιστα διψήφιο αριθμό Ξενοδοχείων «5 αστέρων» διαθέτει μόνο η Κέρκυρα. Άλλο διαρθρωτικό χαρακτηριστικό είναι η παρουσία μεγάλου αριθμού ξενοδοχειακών επιχειρήσεων μικρής δυναμικότητας που εντοπίζεται στις χαμηλές κατηγορίες.

Πρόκειται για ΜΜ επιχειρήσεις οικογενειακού τύπου, που πιθανότατα στηρίζουν τον επιχειρηματικό σχεδιασμό στον ανταγωνισμό των τιμών και όχι της ποιότητας. Το ξενοδοχειακό δυναμικό συμπληρώνεται από ένα μεγάλο αριθμό ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων και δωματίων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5

ΠΗΓΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΙΤΕΠ - ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	5****	4****	3***	2**	1*	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΡΙΘΜΟΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ	280	1164	2179	4368	1568	9559
	ΔΩΜΑΤΙΑ	46186	97432	89749	120733	28908	383008
	ΚΛΙΝΕΣ	91770	187494	171202	226707	55106	732279
ΠΟΣΟΣΤΟ	ΜΟΝΑΔΕΣ	2,93%	12,18%	22,80%	45,70%	16,40%	
	ΔΩΜΑΤΙΑ	12,06%	25,44%	23,43%	31,52%	7,55%	
	ΚΛΙΝΕΣ	12,53%	25,60%	23,38%	30,96%	7,53%	
ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟΥ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	5*****	4****	3***	2**	1*	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΡΙΘΜΟΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ	20	96	194	512	86	908
	ΔΩΜΑΤΙΑ	3346	10571	13172	16633	1786	45508
	ΚΛΙΝΕΣ	6423	20212	25227	31691	3428	86981
ΠΟΣΟΣΤΟ	ΜΟΝΑΔΕΣ	2,20%	10,57%	21,37%	56,39%	9,47%	
	ΔΩΜΑΤΙΑ	7,35%	23,23%	28,94%	36,55%	3,92%	
	ΚΛΙΝΕΣ	7,38%	23,24%	29,00%	36,43%	3,94%	
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	5*****	4****	3***	2**	1*	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΡΙΘΜΟΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ	4	22	62	163	10	261
	ΔΩΜΑΤΙΑ	382	1949	5250	6200	264	14045
	ΚΛΙΝΕΣ	763	3848	10181	11867	508	27167
ΠΟΣΟΣΤΟ	ΜΟΝΑΔΕΣ	1,53%	8,43%	23,75%	62,45%	3,83%	
	ΔΩΜΑΤΙΑ	2,72%	13,88%	37,38%	44,14%	1,88%	
	ΚΛΙΝΕΣ	2,81%	14,16%	37,48%	43,68%	1,87%	
% ΕΠΙΔΟΣΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ	-0,67%	-2,14%	2,39%	6,06%	-5,64%	
	ΔΩΜΑΤΙΑ	-4,63%	-9,35%	8,44%	7,59%	-2,04%	
	ΚΛΙΝΕΣ	-4,58%	-9,07%	8,47%	7,25%	-2,07%	
% ΕΠΙΔΟΣΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ	ΜΟΝΑΔΕΣ	-1,40%	-3,75%	0,96%	16,76%	-12,57%	
	ΔΩΜΑΤΙΑ	-9,34%	-11,56%	13,95%	12,62%	-5,67%	
	ΚΛΙΝΕΣ	-9,72%	-11,44%	14,10%	12,72%	-5,66%	

Τα παραπάνω στοιχεία επιβεβαιώνουν τις εισαγωγικές διαπιστώσεις:
Όπως φαίνεται ξεκάθαρα από τον παρακάτω πίνακα η Ζάκυνθος:

1. **υπολείπεται σε κλίνες** του συνόλου της Ελληνικής Επικράτειας & των Ιόνιων Νησιών αντίστοιχα κατά:
 - -9,72% & -4,58% στην κατηγορία 5*****
 - -9,07% & -11,44% στην κατηγορία 4****
2. **υπερτερεί σε κλίνες** του συνόλου της Ελληνικής Επικράτειας & των Ιόνιων Νησιών αντίστοιχα κατά:
 - 14,10% & 8,47% στην κατηγορία 3***
 - 12,72% & 7,25% στην κατηγορία 2**

Στα Ιόνια νησιά λειτουργούν (2009) 908 ξενοδοχειακές μονάδες, με 45.508 δωμάτια και 86.981 κλίνες. Αναλυτικότερα, στην κατάταξη έρχεται πρώτη η Κέρκυρα, με 404 ξενοδοχεία, 23.667 δωμάτια και 44.662 κλίνες.

Η Ζάκυνθος κατατάσσεται δεύτερη με 261 ξενοδοχειακές μονάδες, 14.045 δωμάτια και 27.167 κλίνες.

Τρίτη είναι η Κεφαλονιά με 135 μονάδες, 4.928 δωμάτια και 9.606 κλίνες, ενώ στην τέταρτη θέση κατατάσσεται η Λευκάδα με 93 ξενοδοχεία, 2.524 δωμάτια και 4.882 κλίνες.

Στην κατηγορία των πέντε αστέρων, πρώτη είναι η Κέρκυρα με 14 ξενοδοχειακές μονάδες πολυτελείας και 5.397 κλίνες, δεύτερη η Ζάκυνθος ξενοδοχειακές με 4 μονάδες πολυτελείας και 763 κλίνες.

Στην κατηγορία των τεσσάρων αστέρων η Κέρκυρα είναι πρώτη με 12.844 κλίνες, η Ζάκυνθος δεύτερη με 3.848 και τρίτη η Κεφαλονιά με 2.812 κλίνες. Σε ό,τι αφορά τα ξενοδοχεία τριών αστέρων, πρώτη είναι η Κέρκυρα με 11.890 κλίνες και δεύτερη, σε απόσταση αναπνοής, η Ζάκυνθος με 10.181 και τρίτη η Κεφαλονιά με 1.906 κλίνες, ενώ το ίδιο συμβαίνει και στην κατηγορία των δύο και ενός αστεριού.

Σε γενικό επίπεδο, η κατάταξη των κλινών έχει ως ακολούθως:

- 1.Ρόδος: 76.442 κλίνες
- 2.Ηράκλειο: 64.838 κλίνες
- 3.Χαλκιδική: 45.309 κλίνες
- 4.Κως: 40.240 κλίνες
- 5.Χανιά: 37.982 κλίνες
- 6.Αθήνα: 29.912 κλίνες
- 7.Ρέθυμνο: 29.883 κλίνες
- 8.Ζάκυνθος: 27.167 κλίνες**
- 9.Λασιθί: 22.619 κλίνες
- 10.Υπόλοιπο Αττικής: 21.412 κλίνες
- 11.Πιερία: 18.044 κλίνες
- 12.Θεσσαλονίκη: 14.277 κλίνες

5.3.4.1 Η μορφή του τουριστικού προϊόντος των ΜΜΕ στη Ζάκυνθο και η επίδραση του στη χρηματοοικονομική τους ευρωστία

Το κύριο προϊόν της Ζακύνθου, που πωλείται προς το εξωτερικό, είναι το ίδιο εδώ και δεκαετίες, οι διακοπές, για επισκέπτες νεαρής ηλικίας και με μικρή αγοραστική ικανότητα.

Πέρα από την κορύφωση του 2004, το τουριστικό προϊόν δεν διαφοροποιείται μέχρι σήμερα παρά ελάχιστα, ακολουθώντας ένα στρεβλό πρότυπο ανάπτυξης, με άξονα το Λαγανά και στόχο τους επισκέπτες νεαρής ηλικίας. Δεν υπάρχει περαιτέρω εξωστρέφεια, με συνέπεια η "επιρροή" και η έλξη της Ζακύνθου να μην αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου.

Το μοντέλο της Ζακύνθου χαρακτηρίζεται από τοπικούς επιχειρηματίες και ξενοδόχους ως μοντέλο χαμηλής ποιότητας. Αφού οι ΜΜΕ του Νησιού προσέγγισαν σε πρώτο επίπεδο (από τη δεκαετία 1971-1980) τους τουρίστες και ήρθε η μεγάλη κίνηση στο νησί, η Ζάκυνθος αποδέχτηκε το επιχειρηματικό μοντέλο του μαζικού τουρισμού, προσβλέποντας στο εύκολο και γρήγορο κέρδος στράφηκαν προς το ίδιο μοντέλο - φτηνά ξενοδοχεία των οποίων η πληρότητά εξαρτάται από τους tour operators.

Επιπλέον, πάνω σε αυτή τη σχέση ξενοδόχων και tour operators, έχει δημιουργηθεί μία εσωτερική σχέση ανταγωνισμού στο νησί, ώστε να προσελκύσουν περισσότερο κόσμο, μειώνοντας τις τιμές στα προσφερόμενα πακέτα διακοπών. Όταν αποκτούν τον αριθμό πελατών που θέλουν μέσω των tour operators, τότε απαιτούν υψηλότερες τιμές μεμονωμένα.

Στη συνέχεια, με το μαζικό και αδιάκοπο άνοιγμα πολλών ξενοδοχείων, η κατασκευή των οποίων χρηματοδοτήθηκε από παλαιότερους αναπτυξιακούς νόμους(Νόμο 1262/82 & Νόμο 1892/90) και τραπεζικό δανεισμό, είχε ως αποτέλεσμα το δυτλασιασμό τους. Σε μία δεκαετία, αναγκάστηκαν οι επιχειρηματίες να μειώσουν τις τιμές τους, για να μπορέσουν να εξαντλήσουν όλη την παραγωγική τους δυναμικότητα σε φτηνούς tour operators. Η πρακτική αυτή είχε επιπτώσεις κυρίως στα ξενοδοχεία τεσσάρων αστέρων. Υπάρχει τεράστιος εσωτερικός ανταγωνισμός, με τόσο πολλές μονάδες να προσφέρουν χαμηλή τιμή ακολουθώντας μέχρι και σήμερα πορεία μη αναστρέψιμη. Γίνεται όμως μια προσπάθεια από το Σύλλογο Ξενοδόχων να αναβαθμιστεί κάπως η περιοχή και σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση ασκούνται πιέσεις προς τους tour operators να αποφεύγουν τουλάχιστον να φέρνουν το νεαρό σε ηλικία κόσμο στο Λαγανά. Οι μικρές, όμως, μονάδες, μόνο με αυτού του είδους τον τουρισμό μπορούν να επιβιώσουν και να εξυπηρετήσουν τον τραπεζικό δανεισμό. **Αξίζει να επισημανθεί ότι η υψηλή εξάρτηση από τους tour operators σε συνδυασμό με τα πρώτα κρούσματα τα τελευταία δύο χρόνια πτώχευσης τους με αιτία η αφορμή την οικονομική κρίση δημιούργησαν οριστικά ανείσπρακτες απαιτήσεις για ορισμένες ΜΜΕ ενώ αυξήθηκε η επισφάλεια για πολλές άλλες.**

Η Ζάκυνθος έχει καταφέρει να δημιουργήσει λοιπόν ένα brand σε διεθνές τουριστικό επίπεδο ως προορισμός νέων για νυχτερινή διασκέδαση, με επίκεντρο το Λαγανά. Η επισκεψιμότητα στο νησί βασίζεται σε αυτό το μοντέλο εδώ και δεκαετίες και ο ρόλος των tour operators έχει υποβαθμίσει την ποιότητα των υπηρεσιών στο νησί, αλλά και τα έσοδα από τον τουρισμό συνολικά.

Το αποτέλεσμα όλων των παραπάνω αποτελούν ουσιαστικά και το πρόβλημα ότι δηλαδή αν και η Ζάκυνθος έχει δημιουργήσει επιτυχώς το δικό της brand διεθνώς ως προορισμός, και δεν χρήζει περαιτέρω διαφήμισης, εν τούτοις μαζεύει νεαρό

κόσμο με μειωμένες καταναλωτικές δυνατότητες, που επικεντρώνεται στη διασκέδαση του στο Λαγανά. Δεν αποτελεί προορισμό για κάτι άλλο πλην του νεανικού τουρισμού μαζικά. Έχει επιτύχει το δύσκολο μέρος, να γίνει δηλαδή γνωστή, αλλά έχει γίνει γνωστή σε κάτι που οι ίδιοι οι Ζακυνθinoί επιχειρηματίες πλέον δυσανασχετούν με αυτό και πρέπει να το αλλάξουν.

5.3.4.2 Στοιχεία αφίξεων

Οι αλλοδαποί τουρίστες που επισκέπτονται τα Ιόνια Νησιά προέρχονται από τα χαμηλότερα οικονομικά στρώματα της δυτικής και βόρειας Ευρώπης μειώνοντας αισθητά το κατά κεφαλήν εισόδημα που δαπανάται. Αντίθετα, οι ημεδαποί τουρίστες έχουν ικανοποιητικά υψηλότερες δαπάνες κατά τη διάρκεια των διακοπών τους. Η παραπάνω διαπίστωση, ειδικά για τους δύο πρώτους νομούς θα πρέπει να συνδυαστεί με τη μεγάλη εξάρτηση από δύο ευρωπαϊκές χώρες προέλευσης των αλλοδαπών τουριστών (Βρετανία και Γερμανία).

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία των αφίξεων επισκεπτών στα αεροδρόμια, η μεγάλη αναλογία υπέρ των πτήσεων charter υποδηλώνει ότι ο τουρισμός των Ιονίων Νήσων στηρίζεται στον μαζικό, οργανωμένο τουρισμό μέσω τουριστικών πακέτων. Αυτό το είδος τυποποιημένου τουρισμού, με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, μειώνει τις ευκαιρίες αποκόμισης ωφελειών από τον τόπο προορισμού.

Επίσης, στις αεροπορικές αφίξεις αλλοδαπών τουριστών, στην Ελλάδα η Ζάκυνθος κατατάσσεται έκτη, με πρώτο το Ηράκλειο Κρήτης, δεύτερη τη Ρόδο, τρίτη τη Θεσσαλονίκη, τέταρτη την Κέρκυρα και πέμπτη την Κω.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.6 ΑΦΙΞΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΗ ΖΑΚΥΝΘΟ ΑΠΟ 2004 ΕΩΣ 2009

Αεροδρόμια	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2005/04	2006/05	2007/06	2008/07	2009/08
Κέρκυρα	823.867	850.179	863.066	847.441	816.190	744.743	3,19%	1,52%	-1,81%	-3,69%	-8,75%
Ζάκυνθος	489.072	474.081	481.154	475.925	459.649	430.058	-3,07%	1,49%	-1,09%	-3,42%	-6,44%
Κεφαλονιά	154.816	143.398	161.341	158.528	182.437	143.437	-7,38%	12,51%	-1,74%	15,08%	-21,38%

Η Ζάκυνθος στη Περιφέρεια Ιονίων Νησιών όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα από στοιχεία του ΣΕΤΕ βρίσκεται στη δεύτερη θέση πίσω από τη Κέρκυρα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΦΙΞΕΩΝ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ ΣΤΗ ΖΑΚΥΝΘΟ ΑΠΟ 1996 ΕΩΣ 2007

ΠΗΓΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΙΤΕΠ - ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μελετώντας τα στοιχεία της κίνησης στον **Κρατικό Αερολιμένα Ζακύνθου** για το έτος **2008 και 2009** στον ΠΙΝΑΚΑ 5.7, διαπιστώνουμε τη Ζάκυνθο επισκέπτονται τουρίστες από είκοσι μία χώρες,

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.7 ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΠΟ ΚΡΑΤΙΚΟ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

ΧΩΡΑ	2009	2008	ΜΕΤΑΒΟΛΗ%	ΜΗΝΑΣ	2009	2008	ΜΕΤΑΒΟΛΗ%
Μ. Βρετανία	223.544	250.542	-10,78%	Ιανουάριος	0	0	-
Τσεχία	27.741	27.641	0,36%	Φεβρουάριος	0	0	-
Ολλανδία	21.076	23.698	-11,06%	Μάρτιος	0	0	-
Πολωνία	18.860	6.035	212,51%	Απρίλιος	1164	1381	-15,71%
Γερμανία	16.173	20.493	-21,08%	Μάιος	54988	59748	-7,97%
Αυστρία	15.473	17.640	-12,28%	Ιούνιος	84788	89847	-5,63%
Ιρλανδία	12.893	16.308	-20,94%	Ιούλιος	100468	106000	-5,22%
Σουηδία	12.779	12.086	5,73%	Αύγουστος	95776	102643	-6,69%
Ελβετία	10.163	11.904	-14,63%	Σεπτέμβριος	73346	80408	-8,78%
Δανία	9.513	8.782	8,32%	Οκτώβριος	19528	21096	-7,43%
Βέλγιο	5.927	7.844	-24,44%	Νοέμβριος	0	0	-
Ρωσία	5.334	3.176	67,95%	Δεκέμβριος	0	0	-
Ρουμανία	5.205	4.753	9,51%				
Σερβία	4.814	5.872	-18,02%				
Ουγγαρία	4.150	7.285	-43,03%				
Σλοβενία	3.865	6.084	-36,47%				
Νορβηγία	3.817	2.797	36,47%				
Σλοβακία	3.764	4.568	-17,60%				
Φινλανδία	3.734	2.691	38,76%				
Ιταλία	2.251	959	134,72%				
Κύπρος	906	1.235	-26,64%				

Η Μεγάλη Βρετανία κρατάει το μερίδιο του λεόντος, δεδομένου ότι από τις 430.058 τουρίστες, περίπου, που επισκέφθηκαν το νησί το 2009, οι 223.544 ήτοι ποσοστό 51,98% προέρχονταν από το Ηνωμένο Βασίλειο.

Η δεύτερη χώρα απέχει μακράν της Μεγάλης Βρετανίας και είναι η Τσεχία, με 27.741 τουρίστες, και ακολουθούν η Ολλανδία με 21.076, η Πολωνία με 18.860, η Γερμανία 16.173, η Αυστρία με 15.473, η Ιρλανδία με 12.893, η Σουηδία με 12.779, η Ελβετία με 10.163, η Δανία με 9.513, το Βέλγιο με 5.927, η Ρωσία με 5.334, η Ρουμανία με 5.205, η Σερβία με 4.814, η Ουγγαρία με 4.150, η Σλοβενία με 3.865, η Νορβηγία με 3.817, η Σλοβακία με 3.764, η Φινλανδία με 3.734, η Ιταλία με 2.251 και η Κύπρος με 906.

Όσον αφορά την αύξηση ή τη μείωση της κίνησης από κάθε χώρα, από την οποία φθάνουν πτήσεις τσάρτερ στο νησί, έχουμε για το 2009 τις εξής αλλαγές σε σχέση με το 2008:

Η Μεγάλη Βρετανία παρουσιάζει μείωση της τάξης του 10,77%, η οποία χρήζει ιδιαίτερης προσοχής εξαιτίας της υψηλής βαρύτητας αυτής της χώρας στις συνολικές αφίξεις, εξακολουθώντας να αποτελεί τη βασική πηγή επισκεπτών προς το νησί.

Μείωση καταγράφει και η Ολλανδία (-11,06%), η Γερμανία (-21,08%), η Αυστρία (-12,28%), η Ιρλανδία (-20,94%), η Ελβετία (-14,62%), το Βέλγιο (-24,43%), η Σερβία (-18,01%), η Ουγγαρία (-43,03%), η Σλοβενία (-36,47%), η Σλοβακία (-17,60%) και η Κύπρος με (-26,63%).

Αύξηση εμφανίζει η κίνηση από την Πολωνία, η οποία αγγίζει το εντυπωσιακό 212,51%, όπως και τη Ρωσία με 67,94%, ενώ ακολουθούν οι Σκανδιναβικές χώρες Σουηδία (5,73%), η Δανία (8,32%), Νορβηγία (36,46%) και Φινλανδία (38,75%). Τέλος η αύξηση από τη Ρουμανία αγγίζει το 9,50%, ενώ τα ποσοστά της Τσεχίας κυμαίνονται στο 0,36%. Να σημειωθεί ότι η φαινομενικά εντυπωσιακή αύξηση από την Ιταλία της τάξης του 134,72% αφορά συγκυριακή αύξηση από 959 επισκέπτες σε 2.251 καθώς η προσέλευση Ιταλών Τουριστών στη Ζάκυνθο πραγματοποιείται συνήθως δια θαλάσσης μέσω Πάτρας και στη συνέχεια από το Λιμάνι της Κυλλήνης στο Λιμάνι της Ζακύνθου.

Παρατηρώντας τις παραπάνω μεταβολές είναι εξαιρετικά ανησυχητικό το γεγονός ότι η εντυπωσιακή αύξηση του 212,51% αφορά μια χώρα με χαμηλής αγοραστικής ικανότητας επισκέπτες όπως η Πολωνία και δείχνει μια τάση υποβάθμισης της ζήτησης για το τουριστικό προϊόν που προσφέρουν οι ΜΜΕ στη Ζάκυνθο.

Τέλος ομοίως από τον ΠΙΝΑΚΑ 5.7 προκύπτει υψηλή εποχικότητα των αφίξεων γεγονός από το οποίο μπορούμε να συμπεράνουμε ότι υπάρχει εποχικότητα των πωλήσεων των ΜΜΕ στη Ζάκυνθο με την τάση αυτή να ενισχύεται καθώς οι μεγαλύτερες μειώσεις ποσοστιαία των αφίξεων παρατηρούνται τους μήνες χαμηλής επισκεψιμότητας δηλαδή Απρίλιο, Μάιο, Σεπτέμβριο και Οκτώβριο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το ειδικό βάρος των ΜΜΕ για την ελληνική οικονομία είναι ιδιαίτερα υψηλό και στην επιχειρησιακή τους επιτυχία στηρίζεται η ανάπτυξη της. Οι ΜΜΕ στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν προβλήματα υπάρχουν όμως και προοπτικές για ανάπτυξη. Προκειμένου να γίνουν ανταγωνιστικές θα πρέπει να ακολουθήσουν κάποιες στρατηγικές επιλογές με ή χωρίς τη βοήθεια του ελληνικού δημοσίου. Θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο ανάπτυξης για τις ΜΜΕ, όπως υφίσταται σε πολλές χώρες της Ε.Ε. εδώ και δεκαετίες. Στο ειδικό αυτό πλαίσιο θα πρέπει να συγκεντρωθούν και να κωδικοποιηθούν όλα τα υφιστάμενα μέτρα υπέρ των ΜΜΕ, να εντοπισθούν οι ελλείψεις και να ληφθούν νέες πρωτοβουλίες, όπως η δημιουργία νέου χρηματοδοτικού πλαισίου στήριξης, δημιουργία απαιτούμενων υποδομών, όπως εκθεσιακοί χώροι, κέντρα καινοτομίας και σχεδιασμού προϊόντων, υποστήριξης και πληροφόρησης των ΜΜΕ. Επίσης στήριξη των παραγόμενων προϊόντων με κατοχύρωση των προδιαγραφών και ποιότητας αποκλεισμού των προϊόντων που δεν πληρούν προϋποθέσεις υγιούς ανταγωνισμού, ενθάρρυνση δημιουργίας συνεργασιών των επιχειρήσεων, συνεργασίες με πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα για προώθηση της έρευνας, τεχνογνωσίας και καινοτομίας, δημιουργία θερμοκοιτιδών, για τη στήριξη των νέων επιχειρήσεων, προώθηση της δικτύωσης και του ηλεκτρονικού επιχειρείν στις ΜΜΕ κ.ά.

Από την ένταξη της χώρας μας στην ΕΟΚ το 1980 έως τις μέρες μας οι Ελληνικές ΜΜΕ έδειξαν ότι διέθεταν υψηλό βαθμό προσαρμοστικότητας, δυναμισμού και ευελιξίας, στοιχεία που δικαιολογούσαν αισιόδοξες προβλέψεις για την αντιμετώπιση δυσχερειών και την εκμετάλλευση των ευκαιριών που προσφέρει η ενιαία ευρωπαϊκή και διεθνής αγορά. Βέβαια το τελευταίο διάστημα η Ελλάδα έχει εισέλθει με έντονα χαρακτηριστικά ύφεσης και από πολλούς θεωρείται ότι έχει την ασθενέστερη οικονομία της Ευρωζώνης, αλλά και γενικότερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε τέτοιες συνθήκες, πιστεύουμε ότι απαιτούνται μέτρα στήριξης των ΜΜΕ από το κράτος.

Τέτοια μέτρα δεν είναι απαραίτητο να περιλαμβάνουν απευθείας χρηματοδοτήσεις σε κλάδους της παραγωγής ή της παροχής υπηρεσιών, κάτι που ούτως ή άλλως είναι δύσκολο λόγω των οικονομικών δυσχερειών που αντιμετωπίζει το κράτος, αλλά προπάντων μέσω της «έξυπνης» χρήσης πόρων που ήδη υπάρχουν στην οικονομία αλλά δεν έχει οργανωθεί ορθολογικά η αξιοποίησή τους. Σχετικά με τα παραπάνω, κατά την προσωπική μας άποψη θα μπορούσαν να αναφερθούν τα εξής:

- Είναι απαραίτητο να υπάρξει κατάρτιση των εργαζομένων στις ΜΜΕ, ώστε να προσαρμόζονται ευκολότερα στις τεχνολογικές εξελίξεις.

Υπάρχουν ήδη ειδικά προγράμματα κατάρτισης όπου δίνεται προτεραιότητα στην απόκτηση νέων ειδικοτήτων για το προσωπικό, λόγω εισαγωγής νέων τεχνολογιών. Η αύξηση της απορροφητικότητας των κονδυλίων που παρέχει για αυτό το σκοπό η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι σημείο κλειδί για την αειφόρο αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών από τις ελληνικές ΜΜΕ. Η στροφή στην καινοτομία και στις νέες

τεχνολογίες θα δώσει τη δυνατότητα στους νέους επιχειρηματίες να πρωτοτυπήσουν στα προϊόντα που παράγουν και τις υπηρεσίες που παρέχουν.

- Είναι επίσης απαραίτητο να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την καλύτερη πληροφόρηση των ελληνικών ΜΜΕ σχετικά με θέματα αγοράς, προτύπων λειτουργίας ή/και ποιότητας, πηγών χρηματοδότησης και νέων τεχνολογιών. Για παράδειγμα, διαδικτυακοί τόποι (portals) θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην ενημέρωση των επιχειρηματιών (νυν ή επίδοξων) για τα παραπάνω θέματα, ούτως ώστε να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις και κατά συνέπεια να προβαίνουν σε επενδύσεις με υψηλή απόδοση και χαμηλό ρίσκο.

- Η περιφερειακή δικτύωση των ΜΜΕ σε συνεργασία με άλλες, μεγάλες επιχειρήσεις, θα μπορούσε να αποτελέσει μοχλό και πυλώνα ανάπτυξης σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, αξιοποιώντας παράλληλα πόρους της ΕΕ, και αυξάνοντας την απορροφητικότητα των κονδυλίων τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

OBSERVATORY OF EUROPEAN SME's, SME's IN EUROPE 2003

Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2003): "Πρόσβαση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση"

Αποστολόπουλος, Ιωάννης, (2004), "Ειδικά Θέματα Χρηματοδοτικής Διοικήσεως", Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή Γ.Δ. Περιφερειακής Πολιτικής(Οκτώβριος 2002): "Οδηγός για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικών κεφαλαίων στην περιφερειακή πολιτική"

Παλάσκας Θεοδόσιος, Τσόμπρα Μαρία, (2005), "Οικονομικό Περιβάλλον, Θεσμικό Πλαίσιο και Ανταγωνιστικότητα των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων", Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε.)

Πρόγραμμα Ενίσχυσης Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων, Ενημερωτικός Οδηγός, Ιούνιος 2007 (Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών)

Ιστότοποι-Θεσμικοί Φορείς-Τύπος

Εθνικό Παρατηρητήριο για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
<http://observatory.eommex.gr/eommex/>

Ελληνικός Οργανισμός Μικρών – Μεσαίων Επιχειρήσεων & Χειροτεχνίας
<http://www.eommex.gr/>

Εμπορικό Επιμελητήριο Ζακύνθου - Συλλογή & επεξεργασία Στοιχείων από Μητρώο
<http://www.zantecci.gr/>

ΕΣΥΕ – Μητρώο επιχειρήσεων 2004

Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ)
<http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/Pages/default.aspx>

Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος
www.grhotels.gr/

Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων
www.tempme.gr/

Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων: Βασικά Μεγέθη του Ελληνικού Τουρισμού
www.sete.gr/

Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας Κρατικού Αερολιμένα Ζακύνθου - Συλλογή Στατιστικών Στοιχείων

Αρθρογραφία και στατιστικά στοιχεία από την εφημερίδα Ναυτεμπορική και την τοπική εφημερίδα της Ζακύνθου "Ημέρα της Ζάκυνθος"
<http://www.naftemporiki.gr/> , <http://www.imerazante.gr/>